

ΠΑΝΔΩΡΑ.

15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ, 1855.

ΤΟΜΟΣ ΣΤ'.

ΦΥΛΛ. 136.

ΘΑΝΟΣ ΒΛΕΚΑΣ

— 0 —

(Ίδε φυλλάδ. ΡΑΔ' και ΡΑΕ'.)

Z.

Ὁ Τάσος διωκόμενος.

Μετὰ τὸ ἀνδραγάθημά του ὁ Τάσος παρετήρησεν ὅτι πῦξῃσεν ἢ κατ' αὐτοῦ καταδιώξεις καὶ σχεδὸν ὅλαι αἱ διαβάσεις κατεΐχοντο ὑπὸ τῶν Ἀλβανῶν, φιλοτιμουμένων νὰ κερδήσουν τὴν ἐπ' αὐτῷ ἐπικηρυχθεῖσαν τιμὴν. Πρὸ πάντων προεῖχον οὗτοι νὰ μὴ διαρῦγῃ ὁ Τάσος εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ τοῦ Ὀβρυος· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς δὲν εἶχε τοιοῦτον σκοπὸν, διότι δὲν ἦτο καιρὸς νὰ ἐπιπέσῃ ἐκεῖ, ἐπὶ ἐν Θεσσαλία ὑπάρχον τὰ στηρίγματά του. Φυλάσσειν ἀκριβῶς τὴν ὑπόσχεσίν του, νὰ μὴ πατήσῃ τὸ ἔδαφος τῶν εἰκοσιτεσσαρῶν χωρίων, ἀπεφάσισε νὰ διαδῆ διὰ μέσων τῶν Ὀθωμανῶν, ἀκολουθῶν τὰς ὑπηρεσίας μεχρὶ

τῆς Ὀσσης, ἐκεῖθεν δὲ στρεφόμενος νὰ ἐπιπέσῃ εἰς τὰ ὀπίσω καὶ νὰ συνταράξῃ τοὺς καταδιώκοντας διὰ νέου τινος ἐπιφανοῦς ἀνδραγαθήματος. Ὁδηγούμενος λοιπὸν ὑπὸ τοῦ Σκιᾶ, ὅστις ὡς ἐγγώριος εἶχε πείραν μεγάλην τῶν ἀγνώστων σιβίων, διὰ νυκτὸς προέβη μεχρὶ τοῦ λεγομένου Μαυροβουνίου, τοῦ ὑπερκειμένου εἰς τὴν Βοιωτικῆν λίμνην, λανθάνων ἐπιτηδεύων τοὺς καταδιώκοντας αὐτόν. Ἐπιτυχῶν νὰ ἐξέλθῃ τῆς ζώνης, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐνίετο ἢ κατ' αὐτοῦ διώξεις, ἐνεβαρῦνθη πάλιν εἰς νέας ἐπιχειρήσεις, εὐρίσκειν προθυμοτάτους τοὺς ὀπαδοὺς του. Κατέβη λοιπὸν μεχρὶ τοῦ Καστρίου, τῶν Αἰδύμων κολωνῶν, καὶ ἐσχεδιάσε νὰ προσβάλῃ τὸν πύργον Χασάμπεή τινος, ἐπὶ τῆς ὄχθης τῆς λίμνης κείμενον ἐκεῖ, ὅπου ὁ Ἄμυρος ποταμὸς εἰσβάλλει εἰς αὐτήν. Ἡ θέσις τοῦ πύργου ἦτον ἐξαισιᾶ καὶ διὰ τοῦτο ὁ Χασάμπεης, ἐγκαταλείψας τὴν Λάρισσαν. *Πολυμηλοτάταρ Ἐοίταρ ὦκει παρά καλ-μίραορ Βοιβίταρ Λίμνην.* Αἱ μὲν ὄχθαι τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς λίμνης, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἴστατο ὁ πύργος, ἦσαν κατάφυτοι ὑπὸ καρποφόρων δένδρων παντὸς εἶδους, καὶ πρασιαὶ ἀνθῶν ἐκόσμου κύκλω τ' ἀναβρυτήρια τοῦ εὐδρόσου παραδείσου, ὅπισθεν δὲ

τοῦ πύργου ἐξετείνοντο ἀμπελώνες καὶ ἄλλαι δεινδροφυτεῖαι. Ἡ φύσις οὐδὲν καθυστερεῖ, μόνη δὲ ἡ τέχνη, ἡ ἐπιτηδεῖως διακοσμοῦσα, ἦτον ἀτελής.

Ὁ Τάσος ἔλαβεν ὅλας τὰς πληροφορίες παρὰ τοῦ Σκιᾶ, ὅστις πρό τινας καιροῦ εἶχεν ὑπηρετήσει ὡς ἐργάτης ἐν τῷ κήπῳ τοῦ Χασάμπη, ἀπεβλήθη δὲ διὰ τὸν αὐθάδη τρόπον του.

Περὶ τὸ μεσονύκτιον ἐφθασεν ἡ συμμορία ἐξω τοῦ πύργου καὶ ἐτέθησαν οἱ σκοποὶ. Ὁ Τάσος, ἔχων παρεσκευασμένην συμπίνην κλίμακα φέρουσαν δύο ἀγκίστρα, ἐνέπηξεν αὐτὰ εἰς τὴν ὑψηλὴν θυρίδα τοῦ πύργου, διότι πρὸς ἀσφάλειαν οἱ Ὀθωμανοὶ μόνον εἰς τὸ ὑπερῶν ἔχουν θυρίδας, ὀκλοῦντες δὲ ὑπὸ τοῦ Σκιᾶ καὶ πέντε ἄλλων συντρόφων εἰσεπήδησεν εἰς τὸν πύργον· καὶ αὐτὸς μὲν μετὰ τοῦ Σκιᾶ ἐβάδισεν εἰς τὸν παρκαίμενον κοιτῶνα τοῦ Χασάμπη, οἱ δὲ λοιποὶ κατέβησαν τὴν κλίμακα τοῦ πύργου, διὰ νὰ συλλάβουν τοὺς ἐν αὐτῷ ὑπηρετάς του. Ὁ Χασάμπης ἐκοιμήτο μετὰ τῆς προσφιλεστερας τῶν συζύγων του καὶ ἐκ τοῦ θορύβου τῶν τροφίγων τῆς λύρας ἐξεγερθεὶς, ἐξέτεινε τὴν χεῖρα διὰ νὰ δράξῃ τὰ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του ἐκ τοῦ τοίχου ἠρτημένα ὄπλα. Ἄλλ' ὁ Σκιᾶς καὶ ὁ Τάσος ἐπέπεσαν καὶ ἐκράτησαν ἀμφοτέρως τὰς χεῖράς του. Ἡ γυνὴ ἐντρομος ἐνεκορδύληθη ἐντὸς τῶν σισυρῶν τῆς, ὃ δὲ Χασάμπης πηδήσας ἐκ τῆς κλίνης ἐποδοκρότησεν, ἐλπίζων νὰ προστρέξουν οἱ ὑπηρεταί του.

— Εἰς μάτην παιδεύεσαι, τὸν εἶπεν ὁ Σκιᾶς. Ἄνοιξε τὸν χαζινὲ χωρὶς πολλὰ τραγούδια.

Ὁ Χασάμπης ἐτύρετο κατὰ γῆς.

— Ἐκατάλαβα, φοβεῖσαι διὰ τὴν Κυράν. Ἡσύχασε! κλειδώσε καὶ πᾶρε τὸ κλειδί. Ἡμεῖς τὸ χαζινὲ ἔχομεν ἔς τ' ὀμμάτι, ἐπρόσθεσε ὁ Σκιᾶς καὶ μετὰ τοῦ Τάσου μετέφεραν τὸν Χασάμπην ἐξω τοῦ κοιτῶνος.

Πέντε ὑπηρεταί του ἐκοιμῶντο κάτω καὶ δύο ἐξ αὐτῶν ἀντισταθέντες ἐτραυματίστησαν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐδεδεσμεύθησαν ὄθεν πᾶσα ἐναντιότης ἦτο ματαία.

— Σᾶς δίδω, σᾶς δίδω ὅ,τι θέλετε, εἶπεν ὁ Χασάμπης, ὅταν εἶδε τί ἐπαθὸν οἱ ὑπηρεταί του· μὴ πειράζεστε κανένα. Καὶ λαβὼν τὰς κλεῖδας κατέβη μετὰ τῶν δύο σωματοφυλάκων του εἰς τὰ ὑπόγεια τοῦ πύργου, ὅπου εἶχε καὶ χρήματα καὶ πράγματα πολυτίμα.

— Εὐγε! τώρα εἶσαι σωστὸς Μπέης! ἀνέκραξεν ὁ Σκιᾶς, αὐτὸς πάντοτε φέρων τὸν λόγον. Ἐκαμὲς καλὰ νὰ τὰ φυλάξῃς καὶ νὰ τὰ κλωσσᾷς διὰ νὰ χρησιμεύσουν μιαν ἡμέραν· καὶ ἰδοὺ ἡ καλὴ ὥρα.

Ὁ Χασάμπης ἐγνώρισεν τὸν ἐργάτην του, ἀλλ' εἰσιώπα μὴ δῶσῃ σημεῖον, ὅτι τὸν γνωρίζει, καὶ κατοποιήθη.

— Βλέπεις, ἡμεῖς εἴμεθα διακριτικοί. Τί νὰ κάμωμεν τὰ τόσα καὶ τόσα. Ὅσον φθάνει διὰ τὴν προικὰ μας, νὰ εὐρωμεν καὶ μεῖς κάμμειαν μαυρομάτα. Ἐνέπλησαν λοιπὸν ἀμφοτέροι τὰς ζώνας των με φλωρία καὶ ἔλαβον ἀδαμαντοκόλλητα ἐνώτια, δακτυλίους καὶ τὰ τοιαῦτα, διὰ τὸν γάμον των, ὡς

ἔλεγον ἔστειλαν δὲ ἐναλλάξ καὶ τοὺς συνεταιίρους των, διὰ νὰ ἐφοδιασθοῦν ἐξίσου καὶ εὐχαρίστησαν μετὰ πολλῆς εὐπρεπέως τὸν Μπέην, ὅστις τοὺς προσέφερε καὶ καφέ, ἀλλ' αὐτοὶ ἀπεποιήθησαν φοβούμενοι παγίδας. Τὸν ἀπεχαιρέτησαν λοιπὸν καὶ ἔγιναν ἄφαντοι, ἀφήσαντες εἰς τὸ ληταυροφυλάκιον τοῦ Μπέη πολλά ἄλλα δυσμετακόμιστα, ἱκανὰ νὰ τὸν παραμυθήσουν διὰ τὴν στέρησιν τῶν ἀφαιρεθέντων, ἂν εἶχε τὴν φιλοσοφίαν τοῦ Ἀριστίππου.

Οἱ Ἄλβανοὶ μαθόντες τὰ γενόμενα, ἐφρύαξαν καὶ ἐτράπησαν λυσσῶντες εἰς καταδίωξιν τῶν αὐθαδῶν αὐτῶν ληστῶν, τῶν ὁποίων τὸ λάφυρον ὑπερέβη τὰς προσδοκίας των. Ἐκτοτε ὁ σκοπὸς τοῦ Τάσου καὶ ὄλων τῶν μετ' αὐτοῦ δὲν ἦτο πλέον νὰ ἐξακολουθήσουν τ' ἀνδραγαθήματά των, ἀλλὰ νὰ διασώσουν τὰ πλοῦτή των. Ἐκ τοῦ πλησίον διωκόμενοι πανταχόθεν καὶ στενοχωρούμενοι διευθύνθησαν πρὸς τὴν Ὀσσάν, ἐλπίζοντες νὰ φθάσουν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκεῖθεν νὰ περαιωθοῦν εἰς τὰς νήσους. Ἄλλ' οἱ Ἄλβανοὶ ἠκολούθουν αὐτοὺς κατὰ πόδα, ἀνευρίσκοντες ἐπιτηδεῖως τὰ ἴχνη των. Διὰ νὰ ἐκφύγουν τὴν ἰχνηλασίαν ταύτην πολλὰς ὥρας ἐβάδισεν διὰ τοῦ ὕδατος χειμῶρόν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ τέχνασμα δὲν ὠφέλησε. Τοιοῦτοτρόπως διωκόμενοι ἀνέβησαν ἐπὶ τῆς Ὀσσης, καὶ εὐρόντες κατειλημμένας ὄλας τὰς διεξόδους, ἐστάθησαν ἐπὶ κορυφῆς τινος τοῦ ὄρους τούτου ἄνωθεν τῶν Τεμπῶν. Οἱ Ἄλβανοὶ ἐτόλμησαν δι' ἐφόδου νὰ ἐπιπέσουν κατ' αὐτῶν, ἀλλ' ἀπεκρούστησαν κατηγχυμένοι, καὶ τρεῖς ἐξ αὐτῶν ἐτραυματίστησαν, δύο δ' ἐφονεύθησαν.

Ἡ κορυφή, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὠχυρώθησαν, ἦτον ἀπρόσβατος. Γυμναὶ πέτραι καὶ ὡς λελαξυμέναι κατακαθίτως ὀρθοῦνται μέχρι τῆς ἄκρας, μία δὲ μόνη καὶ στενοτάτη ἀτραπὸς περιτρέχει μέχρι αὐτῆς τὴν ἐξω πλευρὰν τῶν πετρῶν, ὥστε ὁ ἀνθρώπων εἶναι ἐκτεθειμένος εἰς τὰς βολὰς τῶν ἀνω εὐρίσκομένων. Ἡ πρὸς τὰ Τέμπη πλευρὰ τῆς ἀκρωρείας ταύτης, σχεδὸν ὀρθία, δὲν ἀπέχει πολὺ τῆς ἀντικρῆ ὁμοίας τοῦ Ὀλύμπου πλευρᾶς, ὡς διὰ θιαίου σεισμοῦ διατμηθεῖσιν, εἰς τὸ βάθος δὲ τοῦ σκοτεινοῦ τούτου χάσματος διέρχεται ὁ ἀργυροδίνης Πηγεῖος, ἐφ' οὗ ὁ Τιταρήσιος

καθύπερθεν ἐπιβρέει, ἥτις ἔλαιον

Ἄλλ' ἐκεῖ οὐδὲν φαίνεται, διότι βαθὺ σκότος καλύπτει τὰ πάντα, καὶ μόνον τὸ ψιθύρισμα τοῦ παρρηγομένου ρεῖθρου ἀκούεται. Ὀλίγα πεῦκαι μολίς παρέχουν σιάν ἐπὶ τῆς ἀκρωρείας, μακρὰν δ' ἐκτείνεται ἡ θεὰ ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν φαίνεται ἡ Καρίτζα, ἐνθα μετὰ τὰ πρῶτα ἀνδραγαθήματά του ἐνυμφεῦθη ὁ Νικο Τζάρας.

Καὶ οἱ Ἄλβανοὶ καὶ οἱ Ἕλληνες ἐκάληντο κεκυφότες ὀπισθεν πετρῶν, αἰτίνες ἐχρησίμευον ὡς προμαχῶνες· ἀλλ' οἱ Ἄλβανοὶ ἦσαν βέβαιοι, ὅτι ἐντὸς δύο ἡμερῶν θέλουν καταναλώσει τὰς τροφὰς των οἱ κλέφται καὶ θέλουν παραδοθῆ ἐξ ἀνάγκης. Ὁ Τάσος ἐνεβάρυνε τοὺς ὀπαδοὺς του, τοὺς ἀνεμίμνησθε τ' ἀνδραγαθήματα τῶν μεγάλων κλεφτῶν τῆς ἠρωϊκῆς

ἐποχῆς· μετὰ τοὺς θεοὺς τῶν ἀρχαίων, ἔλεγεν, αὐτοὶ ἐκατοίκησαν τὰς κορυφὰς τοῦ Ὀλύμπου καὶ τοῦ Κισσάδου, τοὺς ὁποίους δὲν πρέπει νὰ καταισχύουν, ἐν τῇ ἐσχάτῃ δὲ ἀνάγκῃ τὰ ξίφη των θέλουν ἀνοίξει πόρον σωτηρίας.

Ἐν τσοσούτῳ οἱ Ἄλβανοὶ δι' ἐρεθιστικῶν λόγων ἐπροκάλουν τοὺς κλέφτας.

— Μωρέ! σκυλλορωμιέ! θές ψωμί! νὰ ψωμί! ἔλεγεν ῥίπτοντες λίθους.

— Μωρὶ Μούρτο! δὲν εἴμεθα μεῖς ψωφίμια, εἴμεθα σφαγάρια! ἂν σοῦ βαστᾷ, ἔλα ἄνω νὰ σε καμαρώσω.

— Αἱ! σκυλλορωμιέ! ἂν εἶσαι παλληκάρι, γιατί βαστᾷς τὴν κούντην, τὸ λιθάρι;

Ὁ Σκιᾶς διὰ νὰ δείξῃ τόλμην, ὕψωσε τὸν κροσσὸν τοῦ φετίου του ὡς μέλλων νὰ ὑψώσῃ καὶ τὴν κεφαλὴν· ἀλλ' ὀλίγου· πόδας μακρύτερον ἐπήδησεν ὑπεράνω τῶν πετρῶν καὶ ἐκάθησε πάλιν ὀπισθεν αὐτῶν μετὰ τοιαύτης ἐλαστικότητος, ὥστε οὐδεμία σφαῖρα ἐχθρική τὸν ἐπέτυχεν, ὅλαι δὲ διευθύνθησαν πρὸς τὴν θέσιν, ὅπου ἐφάνη τοῦ φετίου του ὁ κροσσός.

— Μὲ εἶδες, Μούρτε! νὰ σὲ ἰδῶ καὶ τὴν ἀρεντιά σου ἐξω ἀπὸ τὸ μετερίζι.

Ὁ Ἄλβανός, μὴ ἐνοήσας τὴν πονηρίαν, ἐπήδησε καὶ αὐτός, ἀλλ' ἀμέσως ἐνεπήγη σφαῖρα εἰς τὸ μετωπὸν του καὶ πετῶν ὑπτίως ἐκύλισεν εἰς τὸν κρημνόν. Οἱ κλέφται ἐλάγησαν, οἱ δὲ Ἄλβανοὶ ἐπριον τοὺς ὀδόντας.

— Αὐρίον μιλοῦμεν! ψωφίμια!

Τὴν νύκτα ἦσαν οἱ πολιορκούμενοι ἐργηγορότες, μὴ ἀναδοῦν ἐρποντες οἱ Ἄλβανοὶ, ἀλλ' οὗτοι οὐδὲν ἐτόλμησαν. Ἐν τούτοις ἐκεῖνοι μολίς εἶχον ὀλίγον ζηρὸν ἄρτον τὴν ἐπαύριον καὶ στερούμενοι ὕδατος, κατετίγαζον τὴν δίψαν μαστῶντες φλοιὸν δένδρων. Ὁ Τάσος ἀπεσῆθη μόνος καὶ πολλὴν ὥραν ἐσκέφθη περὶ τοῦ πρακτέου. Ἡ διὰ μέσων τῶν ἐχθρῶν φυγὴ ἦτον ὄλως ἀκατόρθωτος, διότι ὁ στίβος εἰς ἓνα μόνον παρεῖχε διάδασιν κατὰ σειράν, οἱ δὲ πολιορκούμενοι ἦσαν πολλοὶ καὶ κατεῖχον πολλὰς θέσεις, τὰς ὁποίας οἱ φεύγοντες ἐχρεώσθουν νὰ ἐκβιάσουν. Ἐπὶ τέλους τὸν ἤλθε φωτεινὴ ἐπίνοια· εἶπεν εἰς τοὺς συνεταιίρους του νὰ κόψουν τοὺς βωμαλεωτέρους κλάδους τῶν πευκῶν καὶ νὰ ψιλώσουν αὐτοὺς, ἀφίνοντες ἐν μόνον ἄκρον δασύ. Ὅλοι ἐνόμιζον ὅτι ἐμελλε νὰ μεταχειρισθῇ αὐτὰ ὡς δαλοὺς ἐφορμῶν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Τὸ ἐπινοήμα του ὅμως ὑπῆρξεν ἐπιτυχεστερον. Τὴν ἐπαύριον περὶ θαβὸν ὄρθρον, ἐξέτασε τὸ ἦττον κατωφερὲς μέρος τοῦ πρὸς τὰ Τέμπη κρημοῦ, καὶ περιπτύχθεις εἰς τὸν πελώριον κλάδον, τὸν ὁποῖον ἐκοψεν, — ὅστις θέλει νὰ σωθῇ, εἶπεν, ἄς μὲ ἀκολουθήσῃ — Κρατῶν δὲ τὸ ψιλὸν τοῦ κλάδου πρὸς τὰ ἄνω, ἀφέθη ἐπὶ τοῦ κρημοῦ, ὥστε ὁ κλάδος φερόμενος κάτω, νὰ προστρέβεται ὀρθίος ἐπὶ τῶν πετρῶν, ἀνακοπτόμενος ἐνίοτε ὑπὸ τῶν θάμων ἢ ἄλλης τινος τραχύτητος· ὁ δὲ κρατῶν αὐτὸν νὰ μὴ

πάσῃ ἐκ τῆς τριβῆς. Φρίκη καὶ σκοτοδινίασις κατελάμβανε τὸν ἐμβλέποντα ἄνωθεν εἰς τὸν σκοτεινότερον τῆς νυκτὸς βάραθρον, τοῦ ὁποίου ὁ ἀντίκτυπος ἦτον βαρὺς ὡς τοῦ Ταρτάρου. Ὅταν εἶδον οἱ ἔταιροι τὸν Τάσον καθέντα ἑαυτὸν, ὁμοῦ ἀνεβόησαν ἐντρομοί, νομίζοντες ὅτι ἐπερρίφθη ἐπίτηδες εἰς βέβαιον θάνατον. Σιωπηλοὶ ἴσταντο ἔπειτα περιμένοντες τὴν ἐκβασιν τοῦ τολμηροῦ ἐπιχειρήματος, καὶ οὔτε ἀνέπνεον προσέχοντες εἰς τὸν ἐλάχιστον ψόφον. Μετ' οὐ πολὺ ἤκουσαν, οὐδὲν διακρίνοντες ὁμως, τὴν φωνὴν τοῦ Τάσου, ὡς ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς γῆς καλῶντος αὐτοὺς καὶ ἀντεδύλοντο ἐκστατικοί. Ἐπὶ τέλους, οἱ ἀτολμότεροι ἀκολουθοῦντες τοὺς τολμηροτέρους, ἐπερρίφθησαν ὄλοι καὶ οἱ πρῶτοι φθάνοντες κάτω ἐδεξιοῦντο τὸν κατόπιν καταφερόμενον. Μόνος ὁ Σκιᾶς μετὰ πλείονος αὐθαδείας καὶ ὁρμῆς καταπεσὼν, ἔλαβε πολλοὺς μώλωπας εἰς τοὺς ὄμους καὶ τὴν κεφαλὴν, καὶ σχεδὸν ἀναισθητός ἐδόουησεν ἐπὶ τῆς γῆς. Εὐτυχῶς δὲν ὑπῆρχον λίθοι, ἀλλὰ χῶμα, καὶ αἱ πληγαὶ του δὲν ἦσαν βαρεῖαι. Πρὸ πάντων ἐκόρεσαν τὴν δίψαν των εἰς τὸν ποταμὸν, καὶ ἐπειδὴ ἡ πείνα ἦτον ἐξίσου σφοδρά, ἀνεχώρησαν ἀμέσως πρὸς τὴν ἐξόδον τοῦ Τεμπῶν, ὄλως ἀφροντεῖς, καθότι οὐδὲν ὑπενόησαν οἱ Ἄλβανοὶ. Αὐτοὶ σχεδὸν ὅλην τὴν ἡμέραν ἐνέδρευον περιμένοντες νὰ παραδοθῶν οἱ κλέφται· οὐδεμίαν ὁμως ἀκούσαντες φωνὴν, ἡ ἀπάντησιν εἰς τὰς προκλήσεις των, ὑπέθεσαν ὅτι σιωποῦν ἐκ πανουργίας τινος· ἐν τῷ σκότει δὲ τῆς νυκτὸς ἐτόλμησαν νὰ πλησιάσουν βάλην προχωροῦντες, ἕως οὗ φθάσαντες ἐπάνω οὐδένα εἶρον. Ἐκαστος εἶπε τὴν γνώμην του περὶ τοῦ τί ἐγιναν· ἀλλ' οὐδεμία εὐρέθη παραδεκτὴ. Μίαν στιγμὴν ἠκούσθη θόρυβος ἐξ ἀγνώστου αἰτίας, ἴσως διότι ἐκ τύχης ἐκυλίσθη λίθος τις, καὶ ὄλοι ὁμοῦ ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, νομίσαντες ὅτι ὀπισθεν πετρῶν ἦσαν οἱ κλέφται. Ἀλλὰ τὴν πρωΐαν οὐδὲν ἀκούοντες καὶ οὐδένα βλέποντες ἐπανῆλθον πάλιν εἰς τὴν ἄκραν καὶ τὰ πάντα ἐξετάσαντες, ἐπεμψαν καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις κατασκοπούς, διὰ ν' ἀνακαλύψουν τὰ ἴχνη των. Εἰς τὸν βάραθρον δὲν ἐπεμψαν, διότι ἐκεῖ ἦσαν βέβαιοι, ὅτι δὲν ἠδύναντο νὰ εὐρεθοῦν ζῶντες.

Οἱ φυγάδες ἅμα ἐξῆλθον τῶν Τεμπῶν, ἀπήντησαν ποιμένας, τοὺς ὁποίους ἐφιλοδώρησαν γενναίως καὶ ὀπτήσαντες ἀρνία εὐώχησαν καθήμενοι ἐπὶ πετρίδος καὶ ἐψαλον καὶ ἐχόρευσαν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας.

Τὴν ἐπαύριον ἐφθασαν εἰς τὸν Πλαταμῶνα, ὅπου εὐρον πλοιάριον καὶ δι' αὐτοῦ ἐπεραιώθησαν εἰς Σκιᾶθρον, εὐθυμοῦντες πάντοτε καὶ μετροῦντες τὰ λάφυρά των. Ὁ Τάσος δὲν ἐλησμονήσθη τὸν Δερβέναγαν καὶ ἔδωκεν εἰς ποιμένα φλωρίον ἐπὶ ὑποσχέσει νὰ κομίσῃ γράμμα πρὸς τοὺς Ἄλβανούς, δι' ὧν ἐμήνυε πρὸς ἐκεῖνον, ὅτι δύναται πλέον ν' ἀναπαυθῇ καὶ ἄνευ τῆς ζημίας τοῦ ἐπιτεθέντος βραβείου, ἐλπίζει ὁμως ν' ἀπαντηθῶν ποτὲ καὶ νὰ συμμίσθουν φιλικὰς χεῖρας, ἂν δέχεται μάλιστα, τὸν προσκαλεῖ εἰς γεῦμα ἐξω τῆς Ἰπάτης μετὰ δύο ἢ τρεῖς μῆνας.

Ὁ Δερβέναγας πολὺν καιρὸν δὲν ἠθέλε νὰ πιστεύσῃ τὴν ἀπόδρασιν τοῦ Τάσου, ἕως ὅτου αὐτὴ πανταχόθεν ἐπιστῶθη. Πολλὰ ἀνέφερεν εἰς τὸν Πασάν δι-

κατολογούμενος, ότι πρό της νεομηνίας δὲν ἐξετέλεσε τὴν ὑπόσχεσίν του, ἐτιμώρησε δὲ τοὺς ἐνωμοτάρχας τῶν Ἀλβανῶν δι' ἀνεπιτηδεύτητα, καθαιρέσας αὐτούς.

Ὁ Τάσος δὲν ἐροθεῖτο καταφεύγων εἰς Σκιάθον μὴ πάθῃ τι, διότι ἕως πλῆροφρηθῆ ἡ δικαστικὴ ἀρχὴ ὅτι εὐρίσκειται ἐκεῖ, ἤλπιζε διὰ τῶν χρημάτων νὰ κατορθώσῃ πολλά· καὶ τί δὲν δύναται κατὰ τὸν ποιητὴν *auri sacra fames*;

Τῆς Βαρβάρας ἡ χαρὰ ὑπῆρξεν ἀνεκλάλητος ὅταν ἐσφιγξεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς τὴν ἡρώα τῆς, καὶ σχεδὸν ἐλειποθύμησεν ὅταν ὅμως εἶδε τὰ πλούτη του. — Ἴδου, εἶπε, πῶς κερδαίνονται χρήματα ὄχι ἴδιαι καὶ βρώδια καθὼς ὁ Θάνος. Τώρα, παιδί μου, σοῦ πρέπει νὰ γίνῃς τοῦλάχιστον ταγματάρχης.

Η.

Νία παθήματα τοῦ Θάνου.

— 0 —

Ἄν καὶ ἔλαβεν ἄπαξ εἰδήσεις παρὰ τοῦ πατρὸς τῆς ἡ Εὐφροσύνη δὲν ἠδύνατο νὰ ἡτυχάσῃ πρὶν τὸν ἴδῃ πλησίον τῆς, φοβουμένη τοὺς κινδύνους τοὺς ὁποιούς διέτρεχεν. Ἄλλ' εὐτυχῶς διέλαθε τὰς ὀθωμανικὰς ἀρχὰς καὶ ἀβλαβῆς ἐπεραιώθη εἰς Σκόπελον. Ἐκτοτε ἐπανῆλθε πάλιν ἡ ἰλαρότης εἰς τὸ ἀγλαὸν πρόσωπόν τῆς, ἀλλὰ νέαι περιπέτειαι ἐπανῆλθον, δίδουσαι ζώπυρον εἰς τὴν ὑπὲρ τοῦ Θάνου συμπάθειάν τῆς, ἧτις ἐνεφώλευσεν εἰς τὴν καρδίαν τῆς καὶ αὐτὴν ἴσως λανθάνουσα, ἐπὶ κρίσιμων ὅμως στιγμῶν ἀνέκυπτεν ἀπροκαλύπτως.

Εἶδαμεν ὅτι ὁ ἐν Βώλῳ Ἕλληνας Πρόξενος ἐπιμόνος ἐξήτει τὴν παράδοσιν τοῦ Ζάρπα καὶ τῶν ναυτῶν του, ὑποσχόμενος τὴν αὐστηρὰν τῶν ἑλληνικῶν δικαστηρίων ἐξέτασιν. Πρὶν ἔτι ὁ Καϊμακάμης συμβουλευτὴ τὴν σοφὴν Πυθίαν του, ὁ Πρόξενος ἐγραψεν εἰς τὴν ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, ὥστε νὰ ἐπιληφθῶν τὰ ἑλληνικὰ δικαστήρια, πρὸ πάντων ἐπὶ τῆ βάσει τῆς καταθέσεως τοῦ Χρόνη. Αἱ εἰσαγγελίαι λοιπὸν εἶχον γνῶσιν τῶν διατρεχόντων, καὶ ἔδωκαν πληροφορίας εἰς τοὺς ὑποδεστέρους των τί νὰ πράξουν, ἂν παραδοθῇ εἰς αὐτούς ὁ Ζάρπας.

Ὁ Εἰρηνοδίκης Σκοπέλου ἤκουσε τότε ὅτι ἐφθασεν ἐκεῖ Ζάρπας τις, ἀλλ' αὐτὸς ἔλεγε ὅτι διεσώθη ὡς ναυαγὸς καὶ ὅτι ἔπλεεν εἰς Κωνσταντινούπολιν δι' ὑποθέσεις του. Ἐξήτησε λοιπὸν ἀκριβεστερὰς πληροφορίας παρὰ τοῦ εἰσαγγελέως Χαλκίδος, παρ' οὗ διετάχθη νὰ συλλάβῃ τὸν Ζάρπαν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ καὶ νὰ τοὺς πέμψῃ ἀσφαλῶς εἰς Χαλκίδα. Τὴν διαταγὴν ταύτην ἐξετέλεσεν ὁ Εἰρηνοδίκης ἀμέσως, μὴ ἔχων ἄλλας ἐργασίας καὶ φιλοτιμούμενος νὰ δείξῃ δραστηριότητα, διὰ νὰ συστηθῇ εἰς προεδριάσιν. Δὲν εὗρεν ἐν τούτοις πλήρη τὸν ἀριμὸν τῶν ναυτῶν καὶ ἐξήτησε λόγον παρὰ τοῦ Ζάρπα, ὅστις τὸν ἐβεβαίωσεν ὅτι ἐπείγησαν. Ἄλλ' ὁ Θάνος ἦτον ἐπίσης ἐκ τῶν διασωθέντων, καὶ ἐνόμισε πρέπον

νὰ συλλάβῃ καὶ αὐτὸν ἀντὶ τῶν μὴ ἐμφανιζομένων. Εἰς μάτην ὁ Ζάρπας ἐξήτησε νὰ ἀπαλλάξῃ τὸν Θάνον τῆς συλλήψεως, ἐπιμαρτυρούμενος ὅτι ὁ Θάνος ἦτον ἀπλῶς συνεπιβάτης κατὰ τὸν τελευταῖον διάπλου, κυρίως ὅμως μὴ ἐνδιαφερόμενος ὑπὲρ αὐτοῦ, ἀλλ' ἐπιθυμῶν νὰ μὴ συναναμιχθῇ εἰς τὴν ἀνάκρισιν ἀνθρώπου, ὅστις ἦτον εἰς αὐτὸν ἄγνωστος καὶ ἠδύνατο νὰ μὴ ἔχῃ τὴν ἀπαιτούμενὴν στερεότητα τοῦ χαρακτῆρος πρὸς ἀποσιώπησιν τῶν τελευταίων συμπάντων.

Ὁ Εἰρηνοδίκης ὅμως οὐδεμίαν ἔδωκε προσοχὴν εἰς διαμαρτυρίας ὑποδικῆς, ἀλλὰ μάλιστα ἐβέβησε τὸ πρᾶγμα ὑποκτον καὶ οὕτω ἀπέπεμψεν ὅλους εἰς Χαλκίδα.

Ἡ Εὐφροσύνη οὐτε ἠδυνήθη, οὐτε ἐδοκίμασε νὰ κρύβῃ τὴν λύπην τῆς, ἤλπιζε δὲ νὰ συντελέσῃ τι καὶ ἡ σύμπραξις τῶν οἰκογενειακῶν φίλων, ὥστε πολλάκις ὠμίλησεν εἰς τὸν πατέρα τῆς, τὸν ὅποιον εὗρε λίαν πρόθυμον. Ἄλλ' οὐδεμίαν μεσολάβησιν ἔσχευσε κατὰ τῆς ἰσχυρογνωμίας τοῦ Εἰρηνοδίκου. Οἱ ὕγροι ὀφθαλμοὶ τῆς Εὐφροσύνης ἐδείκνυσαν, ὅτι σινηθῆναι βαρέως τὸ πάθημα τοῦ Θάνου, καὶ ματαιῶς κατεγίνετο ὁ πατὴρ τῆς ν' ἀποσκεδάσῃ τὴν ἐντύπωσιν, προτείνων εἰς αὐτὴν περιπάτους ἢ ἄλλας τέψεις.

Τὴν συμπάθειαν ταύτην ἀπέδωκεν ἐν τούτοις ὁ Ἀύφαντῆς εἰς τὰ χρηστὰ προτεήματα τοῦ Θάνου, ἀδίκως πάσγοντος, καὶ ἐτίμη ἔτι μᾶλλον τὴν ἐναίσθητον τῆς θυγατρὸς του ψυχὴν. Διὰ νὰ τὴν καθησυχάσῃ, τὴν ἐβεβαίωσεν, ὅτι ἦτον ἀδύνατον νὰ πάθῃ τι ὁ Θάνος, ἀφοῦ ὁμολογουμένως ἦτον ἀθῶος, καὶ οὐδεμίαν εἶχε μετὰ τοῦ Ζάρπα προγενεστέραν σχέσιν. Ἡ Εὐφροσύνη ἔκρυπτε τὰ κατὰ τὸν διάπλου γινόμενα, ὡς τὴν ἐξήτησεν ὁ Θάνος, καὶ μὴ τολμῶσα καὶ εἰς αὐτὸν τὸν πατέρα τῆς νὰ τὰ διηγήθῃ ἀνησύχει ἔτι μᾶλλον, διότι δὲν ἐγνωρίζε τὰς συνεπειὰς των, ἢ ἂν ἀνεκαλύφθησαν. Ἐπὶ τέλους ὁ πατὴρ τῆς τὴν ὑπεσχέθη, νὰ λάβῃ πληροφορίας ἐκ Χαλκίδος διὰ τῶν ἐν Σκοπέλῳ φίλων του, διὰ τῶν ὁποίων τὸν ἐσύστησε μάλιστα.

Ὁ Θάνος φθάσας εἰς Χαλκίδα δὲν εἶχεν ἀνάγκην τῶν συστάσεων τοῦ Ἀύφαντος, διὰ νὰ ἀπαλλαγθῇ τῆς περὶ ναυταπάτης κατηγορίας, διότι εἶχεν ἰσχυροτέραν προστασίαν, τὴν τοῦ Ζάρπα καὶ τῶν ὑπὲρ αὐτοῦ ἐνεργούντων. Οὗτος εἶχε λάβει ἐπὶ τοῦ ναυαγήσαντος πλοίου ἐν Σύρῳ θαλασσοδανεῖον παρὰ τινος ἐμπόρου, ὅστις ἦτο μέλος τοῦ ἀσφαλιστικοῦ καταστήματος. Ἄν καὶ ὡς τοιοῦτος εἶχε συμφέρον ν' ἀπαλλαγθῇ τὸ κατὰ τὴν τῶν περὶ ἀσφαλίσεως ὑποχρεώσεών του, ὡς δανειστής ὅμως εἶχεν ἰσχυρότερον συμφέρον, νὰ πληρωθῇ τὸ δάνειόν του καὶ ὡς ἐκ τούτου συνεμάχεται μετὰ τοῦ Ζάρπα. Φαίνεται ὅτι τότε τοῦλάχιστον τ' ἀσφαλιστικὰ κατὰ τὴν τῶν δὲν ἐδίδον πολλὴν προσοχὴν εἰς τὴν διαφορὰν μεταξὺ δολίου καὶ μὴ δολίου ναυαγίου, διότι ὅλα τὰ μέλη αὐτῶν εἶχον συμπεπλεγμένα μετὰ τῶν πλοιαρχῶν συμφέροντα· καὶ τὰ μὲν ἀσφαλιστικὰ κατὰ τὴν τῶν ταχέως διήνυσαν τὴν ἐφήμερον ζωὴν των,

ἐπακολουθουμένης τῆς διαλύσεως των ἀμέσως διὰ τῆς συστάσεως νέων, οἱ δὲ δανειζόντες ναυτικῶς ἐζημιούντο μόνον κατὰ τὴν ἀναλογίαν των ὡς μέτοχοι τοῦ καταστήματος, δηλαδή ὅσον ἔνεστι ἐλάχιστόν τι, παραβαλλόμενον πρὸς τὰ μετὰ τῶν πλοιαρχῶν κέρδη. Οἱ μέτοχοι λοιπὸν τῶν καταστημάτων, οἱ μὴ δανειζόντες ναυτικῶς καὶ μὴ πονηροῦμενοι, ἦσαν αὐτόχρημα τὸ τοῦ ποιητοῦ: *sic vos non vobis vellera fertis oves* κτλ.

Τοιαύτη ἦτον καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ ἄλλη λουγία τῶν συμφερόντων, ὥστε ὁ δανειστής εἰς τὸν Ζάρπαν ἐπιπορος τῆς Σύρου ἐκίνησε πάντα λιθὸν πρὸς ἀθώωσιν αὐτοῦ.

Ἡ ἀνάκρισις προσῆλθε ταχέως καὶ κατ' εὐχὴν. Ἡ ταχέως αὐτῆς πρόοδος δὲν ἐχρεωστειτο τόσο εἰς τὴν δραστηριότητα τοῦ Ἀνακριτοῦ, ὅσον εἰς τὰ ἰδιώματα του. Αὐτὸς ἦτον ἐκ τῶν λεγομένων ἀρχαίων δικαστῶν, διότι ἐν τῷ μεσημβρινῷ τούτῳ κλίματι τὰ πάντα γηράσκουν ταχέως καὶ πᾶσα δεκαετής οὕτως εἰπεῖν ἀποτελεῖ μίαν γενεάν τοῦ Ἡσιόδου. Ὁ Ἀνακριτὴς οὗτος λοιπὸν ἦτον δικαστὴς ἐκ τῆς ἀνωγίου ἐποχῆς τοῦ Κυβερνήτου, ὅτε μάλιστα, ὡς ἀνεκδοτικῶς διηγοῦνται, ὁ ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἐσύστησε δι' ἐγκυκλίου εἰς τοὺς δικαστὰς νὰ συμβουλευθῶνται ἐκάστοτε τὸν Ἀρμενόπουλον καὶ τὴν Ἐπεικίαν, ὁ δὲ Ἀνακριτὴς ἡμῶν ἀπήντησεν, ὅτι τοῦ Ἀρμενόπουλου ἀπέκλιθεν ἀντίτυπον καὶ τὸ ἀναγινώσκει ἐπιμελῶς, ἀλλὰ τῆς Ἐπεικίαν, καὶ τοὶ ζητήτας, δὲν ἠδυνήθη νὰ εὗρῃ τὸ βιβλίον, ὥστε παρακαλεῖ τὸν ὑπουργὸν νὰ πέμψῃ αὐτό. Οὕτως φαίνεται ἔκτοτε ὅτι ἠδυνήθη νὰ εὗρῃ τὸ ζητούμενον. Δὲν εἰσῆγαγε πρώτη ἡ Ἀντιβασιλεία τὸ ἔθος νὰ μεταχειρίζεται εἰς τὰ δικαστήρια καὶ εἰς τὴν λοιπὴν ὑπηρεσίαν ἀνθρώπου ἄλλου ἐπαγγέλματος. εἶον τοὺς διδάξαντας τὰς τέχνας τῆς Τερψιχόρης ἢ τῆς Εὐτέρπης χειροτονοῦσα ἱερεῖς τῆς Θεμίδος, ἢ εἰς τὰ τέχνα τοῦ Ἀσκληπιοῦ παραδίδουσα τὴν τρίαῖναν τοῦ Ποσειδῶνος καὶ οὕτω καθέτης. Ὁ Ἀνακριτὴς μας εἶχε χρηματίσει ἐν Βλαχία ῥάπτῃς εἰς τὴν Κούρτην τοῦ Ἀθέντου, ἐννοεῖται δὲ ὅτι εἶχε τὴν ἀξίωσιν ὅτι ὑπῆρξε σύμβουλος του ἐξ ἀπορρήτων. Τὰς ἀνάκρισεις του διῆρει εἰς δύο τάξεις, εἰς κατεπειγούσας καὶ μὴ καὶ κατεπειγούσας ἦσαν αἱ ἀφορώσαι πρόσωπα συσταίνόμενα παρὰ τινος δυναμένου, περὶ τῶν ἄλλων δὲ ἐπρόντιζεν εἰς ὄνου πόκας. Ὁ βίος του ἦτο λίαν τακτικὸς· πρῶτον περιήρχετο τὴν ἀγορὰν ἐκλέγων τὰ κάλλιστα τῶν ὄψωνιον, ἔπειτα δὲ ἐνησγολαίτο εἰς τὰ δικαστικὰ ἔργα μέχρι μεσημβρίας, ὅτε ἐγευματίζε, μετὰ ταῦτα ἐκοιμᾶτο καὶ πάλιν ἐνησγολαίτο εἰς τὸ δικαστήριον, ὀλιγώτερον ὅμως τῆς πρωίας, διότι εἶχεν ἀνάγκην περιπάτου καὶ μετὰ τὸν περιπάτον δειπνοῦ.

Ἡ ἀνάκρισις τοῦ Ζάρπα ἦτον ἐκ τῶν κατεπειγούσων, ὡς ἐκ τῶν ἰσχυρῶν συστάσεων, ὥστε ἐβάδισε βῆμα ταχύ. Ἐξετάσθη ὁ Χρόνης, ὅστις κατέθεσε τὰ ἐναντία ὅσον εἶχεν εἰπεῖ εἰς τὸν Πρόξενον, καὶ τὰ ὅποια, ὡς μὴ ἀποτελοῦντα μέρος τῆς ἀνάκρισεως, οὐτε καν ἐλήθησαν ὑπὸ σκέψιν. Κατὰ φυ-

σικὸν λόγον ὁ Ἀβδουλάς, γνωρίζων ὅτι ἡ θάλασσα φοινίκων ἐπιθυμῆ, δὲν ἐτόλμησε νὰ πλεύσῃ εἰς Χαλκίδα, τὰ δὲ λεγόμενά του ἐλογίσθησαν ὡς ὑπαγορευόμενα ἐξ ἰδιοτελείας, διὰ νὰ ἐξαίεση τὸν σῆτόν του τῆς κοινῆς κακοπραγίας τοῦ ναυαγίου. Περὶ τῶν ἐν τῷ διάπλῳ συμβάντων οὐτε καν ἐγινε λόγος, πρόσθετος δὲ ὅτι ὁ Ζάρπας ἦτον ἐκ τῶν ἀγωνιστῶν, φέρων διάφορα ἀποδεικτικὰ τῶν ναυαρχῶν τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῶν διαφόρων κυβερνήσεων, τὰ ὅποια ἐκ τῆς συγῆς χρήσεως εἰς τὰς διαφορὰς ἀνάκρισεις, εἰς ἃς ἐκτετε ὑπεβλήθη ἦσαν ὑπὲρ καὶ διεσχισμένα, ἀλλ' οὐχ ἦτον διετήρησαν τὴν δύναμιν, ὡς ὁ δοκιμώτερος σάπων, νὰ ἐκπλύνουν τοὺς ὑπὲρ αὐτοῦ κατόχου. Ἐξεβόθη λοιπὸν τὸ βούλευμα ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ ὁ δεσμοφύλαξ, διὰ νὰ λάβῃ τὸ φιλοδώρημά του, ἔσπευσε νὰ τὸ κοινοποιήσῃ καὶ ν' ἀποφυλακίσῃ τοὺς ὑποδικούς. Ὁ Ζάρπας, ὑπερήφανος, ὡς ὅστις εἶναι ἀνώτερος τοιούτων συκοφαντιῶν, ἀπεχαιρέτισε τοὺς ἐν τῇ φυλακῇ μένοντας καὶ μακρρίζοντας τὴν τύχην του, ὑποσχόμενος εἰς πολλοὺς τὴν βοήθειαν τῆς ἰσχυρᾶς του συστάσεως, ὡς ἦδη μέγα δυνάμενος. κατόπιν δὲ αὐτοῦ ὡς δορυφόροι του ἐβάδιζον ἐξερχόμενοι οἱ αὐταῖ του καὶ αὐτοὶ μέγα φρονούντες, καὶ τελευταῖος ἠκολούθει ὁ Θάνος, ταπεινὸς καὶ αἰδοῦμενος, ὅτι εὐρίσκειται μετὰ τοιούτων ἀλλήλων. Ἄλλ' ὁ δεσμοφύλαξ ἐκάλεσε κατὰ μέρος τὸν Θάνον καὶ τὸν εἶπε, ὅτι ἀπελύθη μὲν τῆς περὶ ναυταπάτης κατηγορίας, ὑπάρχει ὅμως ἐνταλμα φυλακίσεως κατ' αὐτοῦ συνεπεία παραγγελίας τοῦ εἰσαγγελέως Λαμίας, ἐπὶ συνεργείᾳ ληστείας· ὅθεν πρέπει νὰ ὑποβληθῇ εἰς νέαν ἀνάκρισιν, τὴν ὅποιαν, ἂν λάβῃ καιρὸν ὁ Ἀνακριτὴς θέλει διεκπεραιώσει.

Ἡ μέχρι τοῦδε διαμονὴ τοῦ Θάνου ἐν τῇ φυλακῇ ὑπῆρξεν εἰς αὐτὸν δυσάρετος καὶ λυπηρὰ, ἀλλ' ἐματριάζετο ἐκ τῆς ταχέως προόδου τῆς ἀνακρίσεως, περὶ τῆς ὁποίας διὰ τοῦ Ζάρπα ἐλάμβανε καθημέραν πληροφορίας, κατὰ ποῖον στάδιον εὐρίσκειται. Τώρα ὅμως, μόνος ὑπὸ τὴν κατηγορίαν συνεργείας ἀνυπάρχου ληστείας, ἄνευ τινος προστάτου, ἠσθάνθη ὅλα τὰ δεινὰ τῆς φυλακίσεως. Τὸ δεσποτικὸν ὁμοίως καθ' ὅλα τὸν κρυφὸν Τάρταρον. Τὸ μετὰ τῶν δύο παχυράτων τοίχων τοῦ φρουρίου Χαλκίδος διάστημα ὑπὸ τῶν οἰκοδόμων τοῦ μεσαιῶνος ἀφέθη κατὰ τὸ ἰσόγειον καὶ ἐν ἐπιστεγασμένῳ διὰ πολλοῦ χώματος, διὰ νὰ χρησιμεύῃ ἴσως ὡς ἀποθήκη. Εἰς τὸ ἄντρον τοῦτο ἡ λαμπὰς τῆς ἡμέρας οὐδέποτε ἐπεμψεν ἀκτίνας, διότι μὴ μόνον ὑπάρχει φωταγωγὸς ὀπή καὶ αὐτὴ ὑπὸ τῆς τριπλᾶς τοῦ πυλῶνος τοῦ φρουρίου ἀψίδας, δι' ἣν εἰσέρχεται τις εἰς τὴν Χαλκίδα. Εἰς τὸν ἔσθρον τοῦτον ἀναμιξὲν ἐβρίσποντο καταδίκαι καὶ ὑποδίκαι, καὶ πολλὰ ἡμέρας παρήρχοντο, ἕως ὅτου οἱ ὀφθαλμοὶ των συνειθίζοντες τὸ σκότος νὰ διακρίνουν παῦ εὐρίσκονται. Δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, ἄνοι καὶ κἄτω ἐκινούντο ὡς ἀέλιθι ἰηρίων, οἱ μὲν καταδίκαι ἀναφανδὸν καυχόμενοι δ' ἂν τ' ἀνδραγαθήματά των, λησταί, φονεῖς, ἐμπρησταί, κλέπται παντὸς εἴδους, βιασταί, ναυτακατεῶνες, πλαστογράφοι, οἱ δὲ ὑπο-

δικοί ενασχολούμενοι εἰς διαβούλια πρὸς ἐπιτυχίαν ἀπολύτως. Τὰ πρωτεῖα εἶχον οἱ δεινότεροι κακοῦργοι, καὶ ὑβριστικῶς μετεχειρίζοντο τοὺς ἐπὶ ἐλαφρῶ ἐγκλήματι ὑποδίκους ἢ καταδίκους, οἱ δὲ προφερέστεροι κατὰ τὴν τέχνην ἐδίδασκον τοὺς ἀπλουστέρους ὑποδίκους, ἅμα εἰσερχομένους, πῶς ν' ἀποπλανήσουν τὴν ἀνάκρισιν. Οἱ ἔχοντες τὰ μέσα ἐδωροδούκουν τοὺς φύλακας τῶν, καὶ διετήρουν δι' αὐτῶν σχέσεις μετὰ τῶν ἐκτὸς τῆς φυλακῆς συνεργῶν, καὶ ἀκριβῶς μανθάνοντες ὅλα τὰ βήματα τῆς ἀνακρίσεως, ἀντεπιχανῶντο εὐμεθόδως. Ἐκ τῶν πρώτων καὶ στοιχειωδωτέρων μαθημάτων τοῦ ὑποδίκου εἶναι τὸ ἀλλοθι, τὸ ὅποιον διὰ τοιούτων τουενοήσεων ἐπιτηδεῖως κατεσκευάζον. Κατὰ τοιοῦτον τρόπον ἢ ἐξέτασις τῶν ὑποδίκων ἐγίνετο τύπος περιττῶς ἀσκόπος. Εἶποντο ὅμως τὰ δεινότερα μαθήματα πρὸς νέας κακοουργίας καὶ ἐκεῖ συνδιαμετρήλασσοντο αἱ γνώσεις, ὡς δι' ἀλληλοδακτικῆς μεθόδου. Δὲν ἦτον ἐν τούτοις μακρὰ καὶ διηκενὴς ἡ διαμονὴ τῶν κακοῦργων ἐντὸς τοῦ πανδαιμονίου τούτου, διότι αἱ χάριτες ἀλληλοδιαδόχως διεδίδασκον εἰς τοὺς κόλπους τῆς κοινωνίας τοὺς ἐκπαιδευθέντας εἰς τὰ μέσα, δι' ὧν αὕτη καιριώτερον τραυματίζεται. Τινὲς μάλιστα διήλθον πολλάκις αὐτὸν τὸν κύκλον ἐκ τῆς κοινωνίας εἰς τὸ δεσμοτῆριον καὶ ἐκ τοῦ δεσμοτῆριου διὰ τῆς χάριτος ἐπανήλθον εἰς τὴν κοινωνίαν, ὅθεν πάλιν ἐπανέκαμpton περιοδικῶς, ὥστε τὰ διάφορα ταῦτα στάδια ἐθεώρουν ὡς μεταβολὴν κατοικίας. ἢ ὡς τὴν διαδοχὴν τῶν ὠρῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ. Οὔτε ἡ ὑποτροπὴ ἀντέκειτο εἰς τὴν ἐπανάληψιν τῆς χάριτος, διότι δι' αὐτῆς ὡς δι' ἀντικλίας ἐκενοῦτο τὸ σπῆλαιον, ὥστε νὰ ἐξαρκῆ εἰς τὸ νὰ διέλθουν ὅλοι οἱ δικαιοῦμενοι εἰς τοιαύτην δεξίωσιν. Οὐδεμία ἰερούργια ἐτελεῖτο ἐντὸς τοῦ τόπου τούτου, καὶ οὐδεμία ἐγίνετο φροντίς ψυχικῆς ἰατρείας, ὥστε αὐτόχρημα ὁμοιάζεν θρηνητροφεῖον.

Πρὸ πάντων ἡ πιναρὰ ἀκαθαρσία κατέτρυχε τὸν φίλον τῆς καθαρῆς ὀφθαλμοῦ ὀφθαλμοῦ ὀφθαλμοῦ. Οἱ πλείστοι ἀφότου εἰσήχοντο εἰς τὸ ἄντρον μέγιστον τῆς ἐξόδου τῶν δὲν μετῆλασσον ἐνδυμα, ὥστε ἦσαν πλουσιώτεροι τῶν ἀλιείων τοῦ Ὀμήρου.

"Ὅσο ἔλομεν, λιπόμεθ", ὅσο οὐχ ἔλομεν, φερίμεσθ

Οὔτε στρωμνὴν οὔτε ψιῆθιον εἶχον, ἀλλ' ἐκοιμῶντο ἐπὶ τοῦ χώματος, ἀνιπτόποδες χαμεῦναι, ἐκτὸς ἐκείνων εἴτινες εἶχον ἴδια ἐφόδια.

Ἡ δυσωδία ὑπερέβαινε βίβαια τὴν τοῦ σταύλου τοῦ Αὐγείου, ὡς ἠθάετο καὶ ὁ διερχόμενος ὑπὸ τὰς ἀψίδας τοῦ πυλῶνος καὶ ἀκούων τὸν βρυχμόν. Διὰ νὰ ἔχη ὁπωςοὖν καθαρωτέρους γείτονας ὁ Θάνος κατέφυγε μετὰ τὸν ὑποδίκον, ἐξ ἧν ὁ μὲν κατηγορεῖτο, ὅτι Ταμίας διατελὼν κατεβρόχθισεν ἀπαξάπαν τὸ ταμεῖον πρὸς δὲ καὶ τὰ βιβλία αὐτοῦ, ἐπιτεχνάσας ἀνύπαρκτον διὰ βήξεως κλοπὴν ἐν καιρῶ νυκτός, ὁ δὲ ὅτι ὡς Τελῶνης συνεμεθεξεν εἰς λατρευτορίαν. Ἀμύστεροι συνεσκέπτοντο κατ' ἰδίαν καὶ κλιόντες λύχον πολλά ἔγραφον καὶ ἀντεπέστειλλον. Ἀλλὰ πλείον αὐτῶν ἦσαν καὶ καταδίκαι, λη

σταὶ καὶ φονεῖς, οἵτινες ἐθεώρουν ἑαυτοὺς κυρίου τοῦ τόπου, ἐνθα ἐξένιζον τοὺς ὑποδίκους.

Αὐτοὶ ἐπομένως διέθετον τὰς ὥρας τοῦ ὕπνου ἢ τοῦ φαγητοῦ, διένειμον τὰς τροφὰς, καὶ ὑβρίζον καὶ ἐδασπῆμον ἢ ἀκολάστως ποτὲ μὲν καπνίζοντες, ποτὲ δὲ ψάλλοντες καὶ ἐνίοτε χορεύοντες ὄκλαδὸν καὶ τοὶ φέροντες ἀλύσεις. Πρὸς τὸν ταμίαν καὶ τὸν τελῶνην δὲν ἦσαν τραχεῖς, διότι ἐλάμβανον ὠφελήματα, ἢ ἐνίοτε χρήματα. Τὸν Θάνον ὅμως περιεφρόνουν καὶ ἐχλεύαζον ὡς κατηριῶντα καὶ ἀκοινωνήτον, τὸν ὠνόμαζον δὲ ἀγριόγιδον.

Οἱ δύο ὑπόδικοι δὲν διέμεινον πολὺν χρόνον. Ὅ,τι ἐγίνετο διὰ τῆς χάριτος ἐπὶ τῶν καταδίκων, τὸ αὐτὸ συνέβαινε διὰ τῶν βουλευμάτων ἐπὶ τῶν ὑποδίκων. Οἱ πλείστοι ἀπελύοντο, ἢ προσωρινῶς ἔπαυε κατ' αὐτῶν ἡ ἀνάκρισις, ἂν καὶ ἐκίνουν πάντα λίθον, νὰ μὴ γίνῃ τοιοῦτο εἶδος ἀπόλυσις, ὡς παρεμβάλλουσα πρόσκομμα εἰς τὴν μέλλουσαν πρόδον τῶν. Ἦτο πρόδηλον, ὅτι αἱ ἀνακρίσεις τῶν δύο ὑποδίκων ἦσαν ἐκ τῶν κατεπειγουσῶν. Αὐτοὺς διεδέχθησαν ἐν τῇ αὐτῇ γωνίᾳ δύο πλαστογράφοι, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ διεπορθημένον διὰ βουλευματος, παραχωροῦντες τὴν φωλεὰν εἰς ἄλλον ταμειοφάγον καὶ εἰς χρεωκόπον, καὶ οὕτω καθεξῆς, ἐως τοῦ δύο παρεπέμφθησαν μὴ δυνηθέντες νὰ διέλθουν τὸ στενὸν, αὐτοὶ δὲ ἦσαν δύο κλέπται οὐτιδανῶν πραγμάτων, δηλ. τεσσάρων ἢ πέντε ἀργυρῶν κοχλιαρίων τοῦ γλυκοῦ, ἀλλ' ὅσον ἐλαφρότερα τὰ κλοπιμαῖα, τόσον βαρύτεραι αἱ ἐπιβαρυντικαὶ περιστάσεις. Τὰ κοχλιαρία ἀνῆκον εἰς τινὰ τῶν δυναμέων, καὶ ἐπειδὴ διὰ τῆς τακτικῆς διαδικασίας τῆς ἀνακρίσεως οὐδὲν ἀνεκαλύπτετο, ἐγινε χρῆσις ἐκτάκτου καὶ συνοπτικωτέρας διὰ ζυλοκοπίας, καὶ οὕτω ὁμολόγησαν οἱ κλέπται τὴν πρᾶξιν τῶν.

Τὸ ἀστεῖον εἶναι, ὅτι εἰς ἐκ τῶν βδελυρωτέρων καταδίκων, ὁ φονεὺς Σπάρως, ἔλαβε χάριν, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐκυριεύθη ὑπὸ νοσταλγίας, καὶ ἔνεκα τραυμάτων ἐπανήλθεν ὡς ὑπόδικος εἰς τὴν φίλην ἐστίαν. Μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας τὸν ὑπεδέχθη τῶν μαστιγιῶν ἢ φάλαγξ καὶ ἐορτὴ ἐτελεσθῆ ἐπὶ τῆς καθόδου του. Ἦτο βίαιος καὶ ἀκρόχολος, ἀλλ' αἱ κυνικαὶ λοιδορικαὶ του ἔτερον τὸν ὄχλον τῶν καθαρμάτων, καὶ κύκλω αὐτοῦ ἤθροίζοντο καυχάζοντες καὶ προκαλοῦντες τὴν βωμολογίαν του.

Ὁ Θάνος μετὰ κόπου ἀπέφυγε τὴν βάρβαρον αἰσχρολογίαν του, καὶ σχεδὸν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἐκρύπτετο ἐν τῷ μυθῶ τοῦ σπηλαίου. Ἡ ἀθυμία του ὅμως ἤξανε καθῆμεραν, διότι οὐδεμίαν ἐλάμβανε πληροφορίαν, οὔτε προσεκαλεῖτο εἰς τὴν ἀνάκρισιν.

Ἐπὶ τέλους μετὰ παρέλευσιν δύο μηνῶν ὁ Ἀνακριτῆς, διεκπεραιώσας τὰς κατεπειγούσας, προσῆλθε εἰς τὰς μὴ κατεπειγούσας καὶ σχεδὸν τελευταῖον ἐνθυμήθη τὸν Θάνον. Προσῆλθε λοιπὸν εἰς τὸν Ἀνακριτῆν, ὅστις ἐκάθητο κρατῶν ἀνά χεῖρας τὴν ταμιακοθήκην του καὶ παρασεισάζων διὰ τῶν δύο δακτύλων τὴν λαβὴν. Ἐπὶ τῆς φαλακρᾶς κεφαλῆς του ἐφόρει κάλυμμα μέλαν, καὶ ἐφαίνετο μὲν ὅτι σκέ-

πτεται, ἀλλ' ἡ φυσιογνωμία του ἦτο τόσον κοινὴ, ὥστε ἐδήλου μᾶλλον, ὅτι εἶχε πολλὰς στιγμάς, καθ' ἃς οὐδὲν ἐσκέπτετο. Ὁ γραμματεὺς του παρακαθήμενος ἐτακτοποίησε τὸν χάρτην διὰ νὰ γράψῃ. Ἠρχιστε λοιπὸν ὁ Ἀνακριτῆς τὰς συνήθεις βιογραφικὰς ἐρωτήσεις περὶ τοῦ ὀνόματος, τῆς κατοικίας, τῆς ἡλικίας, τῆς θρησκείας, τῶν γονέων κτλ. κτλ. τὰ ὅποια εἶχεν ἤδη κλίνει καθ' ὅλας τὰς πτώσεις ἄλλοτε ἐν πλάτει ὁ Θάνος κατὰ τὴν πρώτην ἐξέτασιν, ἀλλ' ἐκεῖνη ἀπέδραπεν ἄλλην ἀνάκρισιν. Τώρα ἔχομεν ἄλλα πονοκεραλήματα, τὸν ἔλεγεν ὁ Ἀνακριτῆς. Διὰ τί ἔφυγες ἐκ τῆς λαμίας κρυφίως; Ὁ Θάνος ἐξήγησε τὸν λόγον καὶ ἐπεκαλέσθη τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἠφαιστίδου καὶ τοῦ Παπαῖωνᾶ. Ἐνῶ τοιοῦτοτρόπως ἐξήκολούθουν αἱ ἐρωτήσεις, αἰτινες ἔπρεπε πρῶτον νὰ καταγραφῶν ὑπὸ τοῦ γραμματέως, κατόπιν δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον αἱ ἀπαντήσεις, βραδέως ὑπαγορεύοντος τοῦ Ἀνακριτοῦ καὶ συχνάκις ἐρωτῶντος, τί εἶπα, ποῦ εἶμεθα; κτλ. ἡ θύρα τοῦ δωματίου ὀλίγον ἀπεκινήθη καὶ ἐκ τοῦ χάσματος αὐτῆς προέκυψε κεφαλὴ γριάς κωδοῦ, ἧτις ἐψιθύρισε, ὅτι τὸ γέφυμα εἶναι ἔτοιμον.

— Πῶς! παρῆλθεν ἡ ὥρα! ἀνέκραξεν ὁ Ἀνακριτῆς ὀρθούμενος. Δὲν παύουν αἱ ἐργασίαι μας, οὔτε πότε εἶναι ἡ ὥρα τοῦ γεύματος γνωρίζομεν. Τί βίος ἀχθοφόρου! καὶ ὁ μισθὸς ὅσον ν' ἀποζῶμεν. Αὐριον, τέκνον μου, αὐριον βλέπομεθα πάλιν. Ἐχω ὀπτα τρυγόνια καὶ φοβοῦμαι ὅτι ἐξηράνθησαν, κατεξηράνθησαν! Καὶ ταῦτα λέγων μετὰ σπουδῆς ἀνεχώρησε.

Καὶ ἡ αὐριον καὶ πολλὰ ἄλλα ἡμέραι παρῆλθον μὴ δεῖξασαι εἰς τὸν Θάνον τὸ πρόσωπον τοῦ τρυγονοφάγου Ἀνακριτοῦ. Πρὸς ἐπαύξεισιν δὲ τοῦ κακοῦ παρενέπεσον ἄλλο δυσάριστον ἐπεισόδιον τὸ ὅποιον ἐπεβάρυνε τὴν τύχην τοῦ ὑποδίκου. Διεφημίσθη ὅτι ἀπὸ τινος καιροῦ ὁ Γραμματεὺς τῆς Νομαρχίας, ὅστις διεύθυνεν αὐτὴν ἐν ἀπουσίᾳ Νομάρχου, συνεννοηθεὶς μετὰ τοῦ δεσμοφύλακος, ἐκ τῶν 35 λεπτῶν πρὸς διατροφήν ἐκάστου ὑποδίκου καὶ καταδίκου, ἐσφραγεῖτο τὰ 5, ὥστε ἐξ ἀνάγκης ἠλαττώθη ἡ μερὶς ἐκάστου καὶ ἐξεφαυλώθη ὅλως ἡ ποιότης. Ὁ ἄρτος, διὰ ν' αὐξήτῃ κατὰ βᾶρος, ἦτον ἀνεφθός καὶ δύσπεπτος, καὶ ἐν γένει ὅλα βυπαρὰ καὶ ἄζια νὰ δίδωνται μᾶλλον εἰς κτήνη, ἢ εἰς ἀνθρώπους. Οὐδεὶς ἐτόλμα ἐν τούτοις νὰ γογγύσῃ ἀναφάνδον, διότι ὁ Γραμματεὺς εἶχε πολλὰ μέσα. Πάλιν ἐκ τῆς Νομαρχίας διεδόθη ἡ φήμη παρά τινος τῶν ὑπαλλήλων, κρυφίως, ὑποσκαπτοντος τὸν προϊστάμενον του.

Διετάχθη λοιπὸν μετὰ πολλὴν κατακραυγὴν τῶν ἐφημερίδων, διοικητικῆ ἀνάκρισις καὶ ἐξετάσθησαν καὶ οἱ ἐν τῷ δεσμοτῆριῳ. Σχεδὸν ὅλοι ἔλεγον, ὅτι ἡ τροφὴ δὲν ἦτο κακὴ ἀλλ' ὁ Θάνος ἦτον ἐκ τῶν ὀλίγων ἐκείνων, οἵτινες ὁμολόγησαν τὸ ἀληθὲς περὶ τῆς ἐξαχρειώσεως αὐτῆς ἀπὸ τινος καιροῦ. Ὁ Γραμματεὺς ἐξηγήθη κατ' αὐτοῦ καὶ παρήγγειλε τὸν Ἀνακριτῆν, διὰ τὸν ὅποιον ὁ βίος ἦτον ἀδύνατος ὑπεροπτιμένων τῶν τρυγόνων, νὰ δώσῃ εἰς τὸν Θά-

νον μᾶθημα λιτότητος καὶ μέλανος ζώμου, παρατείνων τὴν ἐν τῇ φυλακῇ διαμονὴν του ἐπάπειρον.

Καὶ ἂν ὑπῆρχε καλὴ θέλησις ἐκ μέρους τοῦ Ἀνακριτοῦ, πάλιν ἡ ἀνάκρισις δὲν ἠδύνατο ν' ἀποπερατωθῆ ταχέως, διότι ἔπρεπε νὰ ἐξετασθῶν μάρτυρες, καὶ πρὸ πάντων οἱ ἐμπρήσαντες τοὺς στάχους τοῦ χωροφύλακος, οἵτινες ὡς ἐκ τῆς ὑπηρεσίας δὲν διέμενον ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. Ἀφοῦ ὅμως ὁ Ἀνακριτῆς ὀλίγον ἐφρόντιζεν, ἔλαβε δὲ καὶ τὴν παραγγελίαν τοῦ διευθύνοντος Γραμματέως, ἐτάφη οὕτως εἰπεῖν ἐν τῇ φυλακῇ ληθιοῦθῆναι. Ἡ ἀθυμία του ἐφθάσεν εἰς τὸ ἔπακρον, καὶ πικροὶ στοχασμοὶ διέτρεχον τὸν νοῦν του. Φιλόπονος φύσει καὶ ἀγαπῶν τὴν τάξιν καὶ τῶν χρηστῶν ἀνθρώπων τὴν συμπεριφορὰν, ὡς τοῦ Ἠφαιστίδου καὶ τοῦ Παπαῖωνᾶ, ἐνόμιζεν ὅτι εὐρίσκειται εἰς τὸν βαθύτερον μυθὸν τοῦ ἄδου. Ἡ ἀνάμνησις τῆς Εὐφροσύνης ποτὲ μὲν εἶχε τι παρηγόριον, ποτὲ δὲ ἐπηύξανε τὰ δεινὰ του μέχρις ἀπογνώσεως. Πολλάκις ἔδραπεν αὐτὴν κατ' ὄναρ ἐνασχολουμένη εἰς τὰ ἔργα τῆς καὶ περιμένουσας τὴν συνδρομὴν του, ἄλλοτε πάσχουσας ἢ κινδυνεύουσας ἐκ πυρός, ἐπιδρομῆς ληστῶν, ἢ ἄλλου φοβεροῦ κινδύνου καὶ ἀνεπήλα, πολλὴν ὥραν ἐξετάζων τὰς αἰσθήσεις του, διὰ νὰ βεβαιωθῇ, ἂν ἀπατάται.

Τί ἐπραξα, ἔλεγε, καὶ πρὸς τί καταδιώκομαι τόσον ἀδυσωπῆτως; Εἶμαι, ἢ δὲν εἶμαι ἀθῶος; Ὅταν μ' ἔκαυσαν ὅλους τοὺς στάχους μου, ὅταν κατέστρεψαν ὅ,τι εἶχα ἐπὶ τῆς γῆς, τί ἦτον τὸ πταίσμά μου; Ὅτι εἶχον ἀδελφὸν ληστήν; — καὶ ἐρώτησαν ἂν εἶχον τὰ μέσα νὰ τὸν ἐμποδίσω; Ἀλλὰ δὲν ἐφθασεν ὁ ἐμπρησμός, ἐμὲ θέλουν, ἐμὲ καταδιώκουν, διότι ἐφυγα τὰς βασάνους τοῦ Μοιράρχου. Ἴτως ἡ ἐξορία μου ἤθελε μὲ καταστήσει εὐτυχέστερον μακρὰν τοιοῦτων ἀνθρώπων τῆς ἀδικίας, ἂν δὲν ἐπήρχετο νέος σίφων καὶ δὲν μετέπιπτον πάλιν ἀπὸ κρημοῦ εἰς κρημόν. Ἀλλὰ τίνα ἠδίκησα, τίνα ἔβλαψα, τίνα ἐξημίωσα! . . . Τιμωροῦμαι διότι εἶμαι ἀδύνατος, διότι εἶμαι μόνος, ἄσημος καὶ ἄγνωστος. Ἄνευ συμπαρέσεως δυνατοῦ, ἀνευ δώρων καὶ τεχνασμάτων ὁ ἀθῶος δὲν εἰσκαύεται; δὲν ἔχει ὀφθαλμούς, δὲν ἔχει ὄτα ἢ δικαιοσύνη; — Ναι! Ἡ ἀδικία ἔχει τὰς ἐκατὸν χεῖρας καὶ τοὺς ἐκατὸν πόδας, διὰ τοῦτο φθάνει παντοῦ . . .

Τάχα πρέπει νὰ γίνω κακοῦργος διὰ νὰ εὕρω τὴν ἐξοδὸν αὐτοῦ τοῦ σπηλαίου; — Μὴ γένοιτο! καὶ βαθεῖς στεναγμοὶ διέκοπτον τὴν σειρὰν τῶν ἰδεῶν του.

Ὅταν ἐξέκενοῦτο τὸ δεσμοτῆριον, κατεπραίνετο ὁπωςοὖν ἡ βαρυθυμία του καὶ ἠλπίζεν ὅτι μέλλει ὁ Ἀνακριτῆς νὰ τὸν καλέσῃ.

Ἀλλὰ καὶ αὕτη ἡ παρηγορία ταχέως ἀπεσθένετο, διότι τὴν ἀμπατὴν ἐπηκολούθει κατὰ πόδα ἡ πλήμμη. Ἡ ἀποστροφή του πρὸς πάντας τοὺς περὶ αὐτὸν καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς δεσμοφύλακας, εἴτινες οὔτε τὸν ἐλάλουν ποτὲ, οὐδὲν παρ' αὐτοῦ περιμένοντες, κατέστησε τελείαν τὴν ἀπομόνωσίν του, ὥστε παρὰ πάντων ἐθεωρεῖτο ὡς μισάνθρωπος καὶ οὕτως ὠνομάζετο, μόνον δὲ εὐχαρίστητιν εἶχεν, ὅτι οὐδεὶς

τὸν ἐπλησίαζε καὶ ἀδικῶρει περὶ τῶν σαρκασμῶν τῶν. Ἄλλ' αἱ ὄραι παρήργοντο βραδέως καὶ ἐπιπόνως, σταλάζουσαι τὴν πικρίαν διὰ τῶν ῥηγμάτων τῆς καρδίας του, καὶ ἡ μονότονος ἐρημία ἀπομακρύνουσα πᾶσαν ἄλλην ἐνασχόλησιν τοῦ νοῦς του, τὸν παρέδιδεν εἰς τὴν σιγήν καὶ ἀνιστον πάλιν μετὰ τοῦ δυστυχισμένου του, τὸ ὅποιον ἐμάρανε τὰς στερημέναις πάσης βοηθείας καὶ πάσης ἀναψυχῆς δυνάμεις του. Οἱ ὄφθαλμοὶ του ἐκοιλώθησαν, ἡ ὄψις του ὠχρίασε καὶ πολλάκις ἐπαυχε σκοτοδινίαν ἢ εἶχε στιγμὰς ἐκστατικῆς προσηλώσεως καὶ ἀσκαρδαμυκτῆ ἠένιξεν, ὡς βλέπων φάσματα μελανώτερα καὶ αὐτοῦ τοῦ κίμμεριου σκότους, ἐν ᾧ διετέλει.

Ἦσαν εὐτυχῆς ὅταν ἠδύνατο ν' ἀνγκοφισθῆ διὰ θαυμάτων, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐβλεπεν ὀπτασίας τρομακτικὰς. Ἀντὶ τῶν χοροφυλάκων ἐβλεπε δαίμονας κροῦντας ἀλύτους καὶ χωροῦντας κύκλω πυρᾶς, ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας αὐτὸς ἵστατο ζητῶν ἢ φύγη καὶ ἀπολακτιζόμενος ὑπ' αὐτῶν μετ' ἐμπαιγμῶ σκατακίτου, τὸν ὅποιον ἐπεδείκνυον τρίζοντες τοὺς λευκοὺς ὀδόντας καὶ μορφαίνοντες τὰ μέλανα πρόσωπά των, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ἐρλεγον οἱ κερηλιγῶνες τῶν ὀφθαλμῶν των. Ἐστρεψε τότε ἄνω καὶ κάτω διακυρόμενος ὑπὸ τῶν παρεστῶτων, οἵτινες τὸν ἐθεώρουν παράφρονα. Ἄλλοτε ἐνόμιζεν, ὅτι τὸν καλεῖ ἀγγελικὴ τις φωνὴ ὡς τῆς Εὐφροσύνης, μόλις ψιθυρίζουσα, καὶ ἔτεινε τὸ οὖς ἀπνευστὶ ἀκροώμενος, ἀλλ' οὐδὲ συλλαβὴν ἠδύνατο νὰ διακρίνη. Καὶ τὴν σκιάν τῆς μητρὸς του εἶδεν ἐνώπιόν του, ἐκ τῆς ἄλλης ζωῆς ἐρχομένης, διὰ νὰ τὸν καταρασθῆ ὡς ἀναξίον τέκνον τῆς. Πρηνῆς ἔπεσε τότε ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ μόλις μετὰ πολλὴν ὄραν συνελθὼν, ἐνόησεν ὅτι ἦτο παραγῆ τῆς φαντασίας του.

Ὅσον καὶ ἂν ἐπαύσεν ἠθικῶς καὶ ὅσον βαρὺ καὶ ἂν ἦτον τὸ ἄλγος του, οὐδέποτε ὁμοῦς μετέπεσεν εἰς βλάσφημον ἐξαγριώσιν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ἀδικία ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ὁποίας ἐστέναζε, δὲν ἴσχυε νὰ διασειῇ τὴν ἀγαθότητα τοῦ ἀγνοῦ χαρακτήρος του, διὰ τοῦτο ὁμοῦς ἐτι μᾶλλον κατεσπαράττετο ἀνηλεῶς.

Τὰ πρόσωπα, πρὸς ἃ ἔγραψαν οἱ ἐν Σκοπέλῳ φίλοι τοῦ Ἀύφαντος, ἦσαν ὅλως ἄσχετα πρὸς τὰς δικαστικὰς ἀρχάς, καὶ μόλις διὰ μέσου ἄλλων προσώπων ἠδυνήθησαν νὰ μάθουν, ὅτι ὁ θάνατος ὑπέβληθη εἰς ἄλλην ἀνάκρισιν. Ἄλλ' ὁ Ἀύφαντος δὲν διέμεινε πολὺν χρόνον ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ, ὡς θέλομεν ἰδεῖ ἀμέσως.

Ὁ Ἀύφαντος ἐν Ἀθήναις.

Ἡ τρυφερὰ ἀγάπη τῆς θυγατρὸς του ἀπεδίωκε τὴν ἡσυχίαν ἐκ τοῦ νοῦς τοῦ Ἀύφαντος, ἐνόσῳ ἔβλεπεν αὐτὴν σκυθρωπάζουσαν καὶ δυσθυμοῦσαν. Καὶ αὐτὴ ἡ μήτηρ τῆς, ἥτις ἦτον ἀπαθεστάτου χαρα-

κτήρος, ἀκριβῶς τελοῦσα τὰ τῆς θρητικείας, καὶ ἐκ τῶς οἰκιακῆς ἐπιστάσεως εἰς οὐδὲν ἄλλο σχεδὸν προσέχουσα ἐκ τῶν ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ αὐτὴ λέγομεν ἡ Κίουρὰ δὲν ἐφάνη ἀδιάφορος εἰς τὴν ἐλαττομένην ζωρότητα τῆς θυγατρὸς τῆς, ἀπέδιδεν ὁμοῦς αὐτὴν μᾶλλον εἰς νοσταλγίαν, τῆς ὁποίας καὶ αὐτὴ δὲν ἦτον ἀμέτοχος, καὶ ἐνόμιζεν ὅτι παρηγορεῖ τὴν Εὐφροσύνην διὰ τῆς βεβαιώσεως, ὅτι ταχέως βέλουν ἐπανέλθει εἰς τὰ ἴδια. Ὁ Ἀύφαντος ἐγνώριζε πολὺ πλέον τὴν καρδίαν τῆς κόρης του, πρὸς ἣν αὐτὴ οὐδὲν ἐκρυπτε, διότι οὐ μόνον εὕρισκεν αὐτὸν πάντοτε πρόθυμον νὰ τὴν ἀκροασθῆ, ἀλλὰ καὶ ἄνευ λόγων ἐμάντευε τοὺς στοχασμοὺς τῆς καὶ ἐσκέπτετο συμῶνως πρὸς τὰς διαθέσεις τῆς. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἀπέδιδε τὴν μελαγχολίαν αὐτῆς εἰς τὴν δικαίαν ἀγανάκτησιν τῆς κατὰ τῆς ἄνευ λόγου καταβλιψέως τοῦ θάνατου.

Κατὰ τὸ παρὸν δὲν ἠδύνατο νὰ γίνῃ λόγος περὶ ἱπανόδου εἰς τὰ ἴδια, ἐνόσῳ ἡ φύλαξις τῶν ὀρίων ἦτον ἀνκατεβειμένη εἰς τὸν αὐτὸν Δερβενάγαν. Ἡ ἐν Σκοπέλῳ ὁμοῦς διαμονὴ κατέστη εἰς ὅλους ἀφόρητος, καὶ ἐπειδὴ ἐλπίς τυχῆς ἐπανόδου δὲν ὑπῆρχεν, ἀπερῆσαν ν' ἀπέλθουν πρῶτον εἰς Σύρον, ὅπου εἶχε συμφέροντα ὁ Ἀύφαντος, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ἀθήνας. Δὲν ἦτον ἀπίθανον κατὰ τὴν γνώμην του νὰ προπαρασκευάσῃ ἐντεῦθεν τὰ τῆς ἐπανόδου του ἐπιτυχεστέρως. Συγχρόνως ἤλπιεν ὅτι ἡ περιήγησις αὐτὴ θέλει συντελεσθῆ πρὸς διασκεδάσιν τῆς ἀθυμίας τῆς κόρης του, ἥτις καὶ ἄλλοτε ἐῆλωσε τὴν περιέργειαν νὰ γνωρίσῃ τὴν πρωτεύουσαν, τὴν ὁμοῦς ἐτι μᾶλλον κατεπειγέτο νὰ φθάσῃ ἐκεῖ, ὅθεν ἠδύνατο ἴσως ὁ πατήρ τῆς, ὡς ἐβεβαίω, νὰ συνεργήσῃ εἰς τὴν ἀπόλυσιν τοῦ θάνατου.

Ἐν Σύρῳ σχεδὸν ἐκ τῶν πρώτων ἀπήντησεν ὁ Ἀύφαντος τὸν Ζάρπαν φαῖδρον καὶ ἀλαζονευόμενον. Τοῦ μυριοπύχου βρακίου του ἢ ἐν χρῶ τῆς γῆς σαινομένη οὐρὰ ὡς τῶν προβάτων τῆς Καρμανίας, ἡ πολύχρος ζώνη του καὶ τὸ μεταξωτὸν καὶ παμμέγιστον ῥινόμακτρον, τοῦ ὁποίου ἡ μία ἄκρη ἦτον ἐμπληγμένη εἰς τὴν ζώνην, τὴν δὲ ἄλλην ἐκράτει διὰ τῆς χειρὸς, εἰδείκνυον ὅτι τὰ πράγματά του ἐχώρουν κατὰ ῥοῦν. Ὁ Ἀύφαντος τὸν ἐπλησίασε διὰ νὰ μάθῃ τι περὶ θάνατου. Ὁ Ζάρπας μόλις κατέδεχθη νὰ ὁμιλήσῃ δι' ἐκεῖνο τὸ παλληκάρι, ὡς τὸν ὠνόμαζε, καὶ ἀμέσως ἔστρεψε τὸν λόγον εἰς περιαιτολογία καταμεμρῶμενος τοὺς βδελυροὺς σκροφάντας, οἵτινες εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἀναιδείας ἐβασσαν, ὥστε νὰ προσάψουν εἰς αὐτὸν ναυταπάτην, ὡς ἂν δὲν ἦτον εἰς ὅλους γνωστὸς ὁ χαρακτήρ του.

— Ἄς εἶναι καλὰ ὁμοῦς οἱ διευθύνται τοῦ ἀσραλιστικῶ καταστήματος, ἀμέσως μ' ἐπλήρωσαν, καὶ τὴν ἄρα νὰ περάσω εἰς Σκοπέλον, διὰ νὰ κατασκευάσω νέον πλοῖον. Θὰ προσκυνηθῶ ὁμοῦς πρῶτα καὶ τὴν Παναγίαν εἰς τὴν Τήνον. Ἄν ἔχῃς προσταγὴν ὁ Ζάρπας εἶναι ἰδικός σου.

— Σ' εὐχαριστῶ, ἤθελα ὁμοῦς πολὺ νὰ μὲ πληροφρήσῃς, πῶς δύναται ὁ θάνατος νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀπόλυσιν σου;

— Ἐκεῖνο τὸ παλληκάρι; εἶναι ἀπὸ τοὺς πτωχοὺς τῷ πνεύματι καὶ περιμένει νὰ καταβῆ ἡ ἀγία δικαιοσύνη, νὰ τὸν πιάσῃ ἀπὸ τὸ χέρι, διὰ νὰ ὄγῃ ἔξω. Αὐτὰ ἐγένοντο τῷ καιρῷ ἐκεῖνω.

— Καταλαμβάνω, πλὴν ποῦ νὰ διευθυνθῇ;

— Δὲν γνωρίζω, ἂν θέλῃς ὁμοῦς σὲ συσταίνω εἰς τὸν ἔμπορόν μου καὶ αὐτὸς σοῦ τελειώνει τὴν δουλειάν σου εἰς ὅποιαν φυλακὴν καὶ ἂν ἦναι ὁ ἀνθρώπος σου, φθάσει νὰ εἶναι ζωντανός, διότι μόνον νεκροὺς δὲν ἀναπταίνει. Ἀπὸ ἄλλο ὅ,τι θέλεις, ὅταν πληρώσῃς προμήθειαν, διηγορικά, τὰ συλλογισμένα καὶ ἀσυλλόγιστα κτλ, κτλ. Μ' αὐτὰ καὶ δεσπότην ἄνδρυνται.

Κατὰ περίστασιν ὁ Ἀύφαντος εἶχε σχέσεις μετὰ τοῦ ἔμπορου τούτου, ὥστε ἡ σύστασις τοῦ Ζάρπα ἦτο περιττὴ. Ἐλαβε λοιπὸν τὰς ἀναγκαίας ὁδηγίας καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Ἀθήνας, ὅθεν ἐμελλε νὰ ἐνεργήσῃ.

Αἱ ἐλπίδες τῆς Εὐφροσύνης ἀνεπετερώθησαν καὶ δὲν ἦτο πλέον τόσον σκυθρωπὴ κατὰ τὸν διάπλουν. Ἐκ Πειραιῶς εἰς Ἀθήνας ἡ ἀμυγδαλοῦσα, τὴν ὁποίαν κατὰ πρῶτον ἐδοκίμαζον, ἐφάνη εἰς ὅλους αὐτοὺς περιέργως καὶ τοὺς παρεκκεύαζεν εἰς νέα καὶ ἀπροσδόκητα θεάματα ἐντὸς τῆς περικλειοῦς μητροπόλεως.

Εἰσελάοντες διὰ τῆς Ἑρμαϊκῆς μετὰ τὴν πλατεῖαν τῆς Ἀθηνᾶς ἀπήντησαν μεγάλῃν πληθύν ἑσπέρων ἀνθρώπων πάσης τάξεως, ὥστε ἠναγκάσθησαν νὰ σταθοῦν, μὴ δυνάμενοι νὰ προχωρήσουν, οὔτε νὰ ἐπανακάμψουν. Οἱ μὲν χειρονομοῦντες ἐκραύγαζον, εἰ κατὰστασις αὐτῆ! δὲν ἐποφείρεται πλέον! πρέπει νὰ κράζωμεν, νὰ θρηνηθῶμεν, διὰ νὰ μᾶς ἀκούσουν!!! ἄλλοι δὲ ἐπέβαλλον σιωπὴν, δεικνύοντες διὰ τῆς χειρὸς ἐξώστην, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἵσταντο πολλοί, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀμάξης; δὲν ἐφάνετο ὁ λαλῶν. Ἐπὶ τέλους ὑπερίσχυον ἡ σιωπὴ καὶ οἱ ἐν τῇ ἀμάξῃ ἀτελῶς καὶ διακοπτομένους ἤκουσαν ὡς ἔγγιστα τοὺς ἐξῆς λόγους:

— ... Διατί ταραττεσ' ε; διατί ἀγανακτεῖτε; Τάχα ἡ Κυβέρνησις δὲν εἶναι ἀγρυπνος σήμερον, ὅπως ἦτον χθὲς καὶ προχθὲς; Καὶ πρὸς τί ἡ Κυβέρνησις, παρά διὰ νὰ φροντίξῃ διὰ τὸ καλὸν σας, διὰ τὴν ἀσφάλειάν σας; Διὰ τοῦτο ἔχετε Ὑπουργοὺς, Νομάρχας, Μοιράρχους, Βίσαγγελοις. . . .

— Ναί! ἀνέκραξε μία φωνὴ, καὶ Ἀστυνόμους κλέπτας. Ἀσέβητος δὲ γέλως διεχύθη ἀπὸ ἄκρας εἰς ἄκραν.

— Πλὴν, λέγετε, ὁ Ἀστυνόμος ἐκλεῖεν, οἱ κλητῆρες τοῦ Ἀστυνόμου ἐκλεψαν. Μάλιστα! Διὰ τοῦτο ἐπαύθησαν ὅλοι, ἄνευ ἀναβολῆς, αὐτὴν τὴν στιγμὴν. Ὁ κλέπτης; δὲν εἶναι πλέον Ἀστυνόμος, οἱ κλητῆρες του δὲν εἶναι πλέον κλητῆρες τῆς Ἀστυνομίας.

— Αὐριοὶ πάλιν διορίζονται, εἶπεν ἄλλος.

— . . . Ἐχομεν νόμους ἔχομεν δικαστήρια, πταισματοδικεῖα, πλημμελοδικεῖα, κακούργοδικεῖα αὐτὰ θὰ τὸν δικάσουν, αὐτὰ θὰ τὸν τιμωρήσουν, κατὰ τὴν πράξιν του, μὲ φυλάκισιν, εἰρκτῆν, δεσμά.

— Ναί! καὶ μετ' ὀλίγον δίδεται χάρις, ἀνεβρῆσέ τις.

— Τί εἶχες, Γιάννη; τί εἶχα πάντα' ἐπρόσθεσεν ἄλλος.

— Ὅχι! ὄχι! κάμμία χάρις. Πότε ἠκούσθη ἀστυνόμος κλέπτης καὶ χάρις; ποτέ! Ὁ λύκος ὑπὸ τὸ ἐνδύμα βροχοῦ ἐμῶθεν εἰς τὴν μάνδραν καὶ ἀνεκαλύφθη. Τί θὰ πράξῃ ὁ ἀρχιποιμῆν; θὰ τὸν συγχωρήσει; νὰ εἰσπηδήσῃ λάβρα πάλιν καὶ νὰ καταφάγῃ ὅλα τὰ πρόβατα; Ὁ λύκος δὲν ἀλλάζει τρόπους. Μὴ ἀνησυχεῖτε ματαίως! Ὡς ὁ καλὸς πατήρ φροντίζει καὶ μεριμνᾷ διὰ τὰ τέκνα του, διότι τ' ἀγαπᾷ, οὕτω φροντίζει καὶ μεριμνᾷ διὰ σὰς ἡ Κυβέρνησις, καὶ ἡμεῖς οὔτε τὴν ἡμέραν ἠσυχάζομεν, οὔτε τὴν νύκτα κοιμώμεθα, διὰ ν' ἀπολαμβάνετε σεις τὰ ἀγαθὰ τοῦ βίου, καὶ ἐπὶ τῶν ῥόδων ἀμερίμνου ἀσφαλείας ν' ἀναπαύετε τὴν κεφαλὴν σας ἀπὸ τοὺς κόπους τῶν ἔργων σας. Τί δὲ ἡ ἀμοιότης μας, εἰμὴ νὰ βλέπωμεν αὐξάνουσαν τὴν εὐδαιμονίαν σας, ὅπως ὁ κηπουρὸς χαίρεται, ὅταν βλέπῃ ἀνοσθόλα τὰ δένδρα του; Ναί! ἐπιστρέψατε πάλιν εἰς τὰ ἔργα σας ἐν εἰρήνῃ καὶ κοιμήθητε τὰς νύκτας ἐν ἀνέσει καὶ ῥαθυμίᾳ, διότι οἱ φύλακες εἶναι ἀγρυπνοὶ καὶ ὁ μετρημισμένος λύκος ἀνεκαλύφθη. Βλέπετε ἡ Κυβέρνησις καὶ ἐκ τοῦ κακοῦ ἐξάγει τὸ καλόν. Αὐτὸς ὁ Ἀστυνόμος ἐκλεψεν, ἐκακούρησεν ἰδοὺ δὲν δύναται πλέον νὰ λωποδυτήσῃ καὶ γίνεται παράδειγμα τῶν ἄλλων, ὅσοι πράττουν τὰ τούτοις ὁμοίως. . . .

— Ναί! ναί! παράδειγμα κλοπῆς! ἀνεδοῦσε τὸ πλήθος.

— Παράδειγμα τῆς ἀστηρότητος τοῦ νόμου. Ἐχετε τὸν λόγον μου, ἔχετε τὸ πᾶν.

— Ἀπὸ λόγους ἐγορτάσαμεν θέλομεν πράγματα.

— Δότετε καιρὸν καὶ ἂν δὲν ἰδῆτε πράγματα, σεις εἴθε πάλιν οἱ κύριοι, σεις ἔχετε τὸ δεσμεῖν καὶ τὸ λύειν; σεις, ὁ κυρίαρχος λαός, οἱ ἀγαθοὶ πολῖται, ὅποιοι πάντοτε ἐφάνητε καὶ ὅποιοι θέλετε δευχθῆ καὶ τῶρα, φίλοι τῆς τάξεως καὶ τῆς εὐνομίας, ἄξιοι ἀπόγονοι τοῦ Θεμιστοκλέους καὶ τοῦ Περικλέους.

Οἱ λόγοι οὗτοι κατεπράυναν βαθμηδὸν τὸν σάλον, καὶ περιθουρῶν ὡς ἔθνη πολλὰ μελισσῶν ὁ τῶν Κεχηνησίων κολοσσυρτὸς διεχωρίσθη εἰς ὀμίλους συνδιαλεγόμενων περὶ τῶν ἀκουσθέντων, οἵτινες ἀπεσχεδάζοντο κατὰ μικρόν.

Ἡ ἀμαζα τῶν ξένων μας ἐκινήθη πάλιν βραδέως διὰ τοῦ ἀπερχομένου πλήθους πρὸς ἀναζητήσιν ξενωνῶς, ὁ δὲ Ἀύφαντος μετὰ περιέργειας θερρῶν τὰ συμβαίνοντα.— Ἐκατάλαβα, εἶπε παντοῦ τὰ πάντα.

Πολλοὺς ἐκ τῆς πατρίδος του ἀπήντησεν ὁ Ἀύφαντος ἐν Ἀθήναις, καὶ δι' αὐτῶν ἀνεῦρεν ἴδιον οἰκημα, καὶ ἐπληροφρήθη ὅτι ἐξ ἐκεῖνων, τοὺς ὁποίους ἐπ' ἀνταρσία ἢ ἐπὶ ληστεία φεύγοντας ἐξέβρισε καὶ περιέειπεν, ἐν τιμῇ καὶ ἀξιώματι διατελοῦν τινες ἐν τῇ πρωτεύουσῃ. Ἐπισκερθεῖς ἕνα ἐξ αὐτῶν ἀπροσδοκῆτως ἀπήντησε τὸν Τάσον, περὶ τοῦ ὁποίου ἐκτοτε οὐδὲν εἶχεν ἀκούσει. Εἰς τὸ μικρὸν τοῦτο διάστημα τοῦ χρόνου πολλὰ πράγματα μετεβλήθησαν. Ὡς ἐκ τῆς ἐπ' ἐσχάτων γενομένης ἐπισκευῆς τοῦ ἀείποτε χρῆζοντος αὐτῆς ὑπουργείου, πολλοὶ ἐκ τῶν πρώην διωκομένων, κατὰ τινα εἰρμόν,

συμβαδίζοντες πρὸς τὸ αὐτὸ πολιτικὸν σημεῖον, ἢ κατὰ τὸ ἐν χρήσει γλωσσάριον ἀνήκοντες εἰς τὸ αὐτὸ σύστημα, ἔλαβον ἀμνηστίας, χάριτας καὶ ἀξιώματα, μεταξὺ δὲ αὐτῶν καὶ ὁ Τάσος, ὅστις οὐ μόνον ἀμνηστεύθη, ἀλλὰ καὶ προεδιάσθη Ἰπολογαγός. Ἔθ' κατὰ τῆς ληστείας ἀποσταλεῖς ἄλλοτε Μοίραρχος ἀνεκλήθη γενόμενος διαβέτιμος καὶ παραγκωνισθεὶς, πάλιν δὲ εἰς διοικητὴν σώματος τοῦ ἀτάκτου στρατοῦ ἀνετέθη ἡ φύλαξις τῶν ὀρίων καὶ εἰς τὸ σῶμα τοῦτο ἔλαβεν ὑπηρεσίαν ὁ Τάσος, ὅστις ὅμως ἐπ' ἀδεία διέτριβεν ἐν τῇ πρωτεύουσῃ, ἐλπίζων, ν' ἀναβῆ καὶ τοῦ λογαγοῦ τὴν βαθμίδα, καὶ ἄς εἴχεν ὑποσχέσεις παρὰ τοῦ ἀρμοδίου Ἰπουργοῦ. Καὶ ἡ μήτηρ τοῦ Τάσου ἦτον ἐν Ἀθήναις μίαν δὲ τῶν ἡμερῶν, ἐνῶ ἐκάθητο εἰς τὸν ἐξώστην, διέβλινεν ὁ Μοίραρχος κατηφῆς καὶ σύνοφρος κατὰ τὴν συνήθειάν του. Ἡ ὑπηρετρία τῆς τῆν ἐπληροφόρησεν, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ περιβόητος Μοίραρχος, καταγόμενος ἐξ ἐκεῖνων, αἵτινες ἐσταύρωσαν τὸν Χριστόν. Ἡ Βαρβάρα ὤρμητε νὰ ρίψῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του τὴν πρὸ ποδῶν ἀνθοφόρον κέραμον, καὶ ἤθελε τὸ πράξει, ἂν ἡ ὑπηρετρία δὲν ἔφθανε νὰ τὴν ἀρπάσῃ ἐκ τῶν χειρῶν τῆς. Ὁ Μοίραρχος ὅμως, πάντοτε σύννοος καὶ ἀφηρημένος, οὐδὲν ἐνόητεν.

Εἰς τὸν Αὐφραντὴν ἐφάνη ἀνεξήγητος ἡ ἀντίφασις τῆς τύχης τῶν δύο ἀδελφῶν. Ὁ μὲν ληττῆς ἀτιμώρητος καὶ βραβεύμενος, ὁ δὲ παθὼν ὡς ἐκ τοῦ ληστρικοῦ βίου, ἐκεῖνου καὶ ἀπολέσας τὴν περιουσίαν του, καταδικωμένος ἐνεκὰ ληστείας καὶ μὴ δυνάμενος κἂν νὰ δικασθῇ.

Ἀφοῦ ἐνηγκαλιώθησαν καὶ ἠσπασήσαν ἀλλήλους ἠθέλησε νὰ μάθῃ ὁ Αὐφραντὴς τὴν αἰτίαν τοῦ ἀκατανόητου τούτου φαινομένου.

— Δ.α.τὶ νὰ καταδικώκεται ἐξ αἰτίας σου ὁ ἀδελφός σου, ἐνῶ ἡ Κυβέρνησις ἀνεγνώρισεν, ὅτι ἀδίκως σὲ κατέτρεχε, καὶ τώρα σὲ ἀνταμειβεῖ με βραβυμοὺς καὶ σταυρούς.

— Τί βραβυμοὺς καὶ τί σταυρούς; Μόλις εἶμαι ὑπολογαγός, καὶ αὐτὸ τὸ ἀριστεῖον τὸ ἔχομεν ὅλοι τοῦ ἀγῶνος. Ἄν ἐλαμβάνοντο ὑπ' ὄψιν αἱ θυσίαι τοῦ πατρός μου, ὁ ὅποιος ἐφρονεῦθη εἰς τὴν ἐπανάστασιν, ἔπρεπε σήμερον νὰ εἶμαι κάτι περισσότερον.

— Καί! ἀλλὰ δὲν εἶσαι πλέον ἐν ὀργῇ, ἐνῶ ὁ Θάνατος...

— Αὐτὸς ὑποφέρει, διότι ἦτον εἰς τὴν Σκιάθον ὅταν ἐξεδόθη τὸ διάταγμα τῆς ἀμνηστίας, καὶ δὲν ἐφαντάσθηκα τότε νὰ ζητήσω νὰ ἐμῶ καὶ τ' ὄνομά του.

— Καὶ πάλιν δὲν ἐνοῶ. Σεῖς ἔχετε, καθὼς ἀκούω, ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης; λοιπὸν τί ἔργον ἔχει αὐτό;

— Ὁ ὑπουργὸς δὲν ἐπεμβαίνει εἰς τὰ δικαστικά.

— Πῶς ἐπεμῆκε διὰ σὲ καὶ δὲν ἐπεμβαίνει διὰ τὸν ἀδελφόν σου, ὁ ὅποιος τίποτε δὲν ἔπραξεν;

— Αἰ! ἰδοὺ λοιπὸν τὸ σφάλμα του, ἂν ἐκινεῖτο καὶ αὐτὸς μετὰ τὰ ὄπλα, ἤθελε λάβει ἀμνηστειάν, ἀλλὰ τί ἀμνηστειάν θὰ λάβει, ἀφοῦ δὲν ἔκαμε τίποτε;

— Τώρα ἐνοῶ· τὸ Ἰπουργεῖον φροντίζει νὰ παιδεύονται οἱ ἀθῶοι, διὰ νὰ νομιζῇ ὁ κόσμος ὅτι δὲν κοιμᾶται ἡ δικαιοσύνη.

— Ἐγὼ δὲ, ὁ ξένος δύσκολα ἐνοεῖ τὰ ἑλληνικὰ πράγματα. Οἱ Βαυαροὶ μᾶς ἔκαμαν τοὺς νόμους καὶ μετὰ αὐτοὺς τρέχουσαν, ἐπειδὴ τοὺς συνήρισαν. Τὸ κάτω τῆς γραφῆς εἶναι, ὅτι μετὰ τὸν Ἰπουργόν τῆς Δικαιοσύνης δὲν ἔχω οὔτε καλημέραν. Παρεκάλεσα τὸν Ἰπουργόν τῶν Στρατιωτικῶν, καὶ αὐτὸς με εἶπεν ὅτι θὰ τὸν ὀμιλήσει, πλὴν εἶναι ἐξ αὐτῶν τῶν λογικωτάτων, οἱ ὅποιοι ζητοῦν τὸν ψύλλον ἔς τ' ἄχυρα.

— Δὲν ὑπάρχει τώρα ἄλλο μέσον;

— Ἐγραψα εἰς ἓνα φίλον μου εἰς τὴν Χαλκίδα καὶ ὑπεσχέθηκα καὶ ἀμοιβῆν, δὲν ἔλαβα ὅμως ἀπάντησιν. Ἴσως τὴν ἄλλην ἐδομάδα...

— Ἄν καὶ ἀδελφός σου, καὶ δὲν ἀνήκει εἰς ἐμὲ νὰ σὲ ὀμιλήσω ὑπὲρ αὐτοῦ, πλὴν τὸν ἠγάπητα ὡς παιδί μου καὶ σὲ βεβαιῶ ὅτι εἶμαι πρόθυμος διὰ πᾶσαν θυσίαν.

Ὁ Αὐφραντὴς διηγήθη καὶ τὰ ἴδια αὐτοῦ συμβάντα, ὅσα ἐν μέρει ἐξ αἰτίας αὐτοῦ τούτου ἔπαθεν, ἀλλὰ δὲν ἠθέλησε κἂν νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ ὑπονοήσῃ, ὅτι ἀποδίδει εἰς αὐτὸν τὴν αἰτίαν. Εἶπε δὲ ὅτι ἦλθεν εἰς Ἀθήνας, ἴσως κατορθώσῃ διὰ τῆς μετετεύσεως τοῦ ὀθωμανοῦ Πρέσβευος νὰ ἐξιλεωθῇ πρὸς τὰς ὀθωμανικὰς Ἀρχάς, διὰ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰ ἴδια.

— Ἴσως εἶμαι κ' ἐγὼ εἰς κατάστασιν νὰ σὲ κάμω μικρὰν ἐκδούλευσιν καὶ νὰ σῶσω τὸ ἐλάχιστον μέρος τοῦ μεγάλου μου χρέους. Ἐχω στενὸν φίλον, ὅστις συγχάζει εἰς τὸν Πρέσβυν καὶ δύναται νὰ τὸν ὀμιλήσῃ. Ἄν θέλῃς αὐριον σὲ τὸν φέρω εἰς τὴν οἰκίαν σου νὰ τὸν γνωρίσῃς.

Ὁ Αὐφραντὴς ἐδέχθη ἀσμένως τὴν πρότασιν, καὶ ἀφοῦ πάλιν ἐσύστησε τὴν φροντίδα τοῦ Θάνατος, ἀνεχώρησεν.

Ὁ φίλος τοῦ Τάσου, ὁ μέλλων νὰ ὀμιλήσῃ πρὸς τὸν ὀθωμανὸν Πρέσβυν ὑπὲρ τοῦ Αὐφραντοῦ, ἦτο τῶν ὄντι ἀξιοπεριέργος. Ἰνομάζετο Λέων Ἰαπετός ἐξ ευγενείας οὕτω τὸ ὄνομα τοῦ πατρός του, ὅστις ἐκαλεῖτο Καποτᾶς ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματός του, τὸ ὅποιον μετήρχετο ἐν Πάτραις. Αὐτὸς ἐπεύθει, ὥστε ὁ υἱὸς του νὰ ἀποσιωθῇ εἰς τὴν αὐτὴν τέχνην, τὴν ὅποιαν ἐκληρονόμησεν ἐκ τοῦ πάππου του, καὶ ἐδίδεν εἰς αὐτὸν ἰκανὴν ὠφέλειαν· ἀλλ' ἡ ιδιότροπος φύσις δὲν μετωχέτευσε τὴν πρὸς τὸ ἔργον τοῦτο ῥοπήν μέχρι τετάρτης γενεᾶς. Παιδιόθεν ὁ Λέων ἐδείκνυε πολλὴν εὐφυΐαν, ἥτις ὅσον ἐγοήτευσεν τὴν μητέρα, τόσο ἐλύπει τὸν πατέρα, βλέποντα τὸν υἱὸν του προικισθέντα μετὰ δῶρον, οὐ μόνον περιττόν. Ἄλλ' ἴσως καὶ ἐπιβλαβὲς εἰς τὴν τέχνην τοῦ Καποτᾶ. Ἐνδιδὼν ἐντούτοις εἰς τὰς μητρικὰς παρακλήσεις ἐσυγχώρησεν ὁ Καποτᾶς εἰς τὸν υἱὸν του νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ σχολεῖον, ἀλλ' οὐδέποτε ἐπήγεσε τὸς προόδους του, οὐδὲ τὸν ἐνεθάρρυνε νὰ καταβάλλῃ κόπους. Ἀφοῦ ἐξεπαιδεύθη τὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου, ὁ νέος ἐπεθύμησε νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ ἐν Ἀθήναις γυμνάσιον, καὶ ὁ πατὴρ πῶποτε δὲν ἤθελεν ἐνδώσει, ἂν δὲν ἐμεσίτευεν ἄλλος ὁμότεχνος, μέλλων νὰ ἐγκα-

τασταθῇ εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ ἀναδεχόμενος τὴν φροντίδα τοῦ νέου, ὅστις ὑπεσχέθη νὰ ἐργάζεται εἰς τὸ ἐργαστήριον τούτου. Μὴ βλέπων θεραπείαν τοῦ κακοῦ ἐπὶ τέλος ἐνέδωκεν ὁ πατὴρ, οὐδὲν χρηστὸν ἐυελπιζόμενος. Ἄμα ἐφθασεν ὁ εὐφυής Λέων εἰς Ἀθήνας, ἀπέπεισε πάντα ζυγὸν καὶ ἐπεδόθη εἰς τὴν πρὸς καλλωπιτῶν καὶ ἐπιδεικτικῶν ῥοπήν του. Πρὸ πάντων μετήλλαξε τὸ οἰκογενειακὸν αὐτοῦ ὄνομα, ὥστε νὰ μὴ προδίεται ἡ κατωγάγῃ του, ἐφόρει τὰ κομψότερα ἐνδύματα, ἐμάνθανε χορὴν καὶ μουσικὴν, καὶ ἐν γενεῇ προσοικειούτο ὅσα πρέπουσιν εἰς τὸν ἀνήκοντα εἰς τὴν ἀνωτέραν τῆς κοινωνίας τάξιν, τὰ ὅποια ἐδίδασκεν ἡ γιγαντιαία βήμασι προβαίνουσα ἐν Ἀθήναις πολυτέλεια καὶ διαχωρίζουσα οὕτως εἰπεῖν τὴν παρεργομένην καὶ τὴν ἄρτι περιβινοῦσαν γενεάν ὡς εἰς δύο ἑτερογενεῖς φυλάς. Ἦτον ἀδύνατον νὰ πιστεύσῃ τις, ὅτι ὁ Λέων Ἰαπετός, τὸ ἀγλαῖσμα τῶν χορῶν, ὁ στομυλὸς ἐκπορητῆς τῶν καρδιῶν, ὁ ἐπιδέξιος ἱππευτῆς, ὁ ἐν τῷ ἰταλικῷ μελοδράματι διευθύων τὴν αἰσθητικὴν κρίσιν τοῦ κοινοῦ, πρῶτος χειροκροτῶν τοὺς ἀριστεύοντας καὶ πρῶτος διασυρίζων τ' ἀπὸρροῖον, ὁ καὶ ἑκάστη συμπεριφερόμενος μετὰ τῆς πρωταγωνιστρίας καὶ τῶν ἄλλων τοῦ θυμελικοῦ θιάσου, ἦτον υἱὸς τοῦ πενηγῶς ἐνδεδυμένου καὶ ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ ἐν Πάτραις εἰς τὸ ἔργον τοῦ κεκυφότος Σωτηρίου Καποτᾶ, διελαύνοντος ἀπὸ πρῶτας μέχρι νυκτὸς τὴν ἀκάματον βραδιά. Οὐδὲν δυσηρέσειε τόσο τὸν Λέοντα, ὅσον ἡ συνάντησις ἐπὶ παρουσίᾳ ἄλλου πατρικοῦ τινος φίλου, ὅστις ἀναγνωρίζων αὐτὸν αἰφνης τὸν ἔλεγε, Αἰ! σὺ εἶσαι ὁ υἱὸς τοῦ φίλου μου, τοῦ Σωτῆρι Καποτᾶ; — Προτιμότερον ἦτο δι' αὐτὸν ἂν οὐδένα εἶχε, ὁ πατὴρ τοῦ φίλου.

Ἡ τέγνη τοῦ Καποτᾶ δὲν ἐπῆρκει εἰς τὰς δαπάνας τοῦ Ἰαπετοῦ, ἀλλὰ καὶ ἂν ἐπῆρκει, δὲν εἶχε βίβαια ὄρεξις ὁ πατὴρ νὰ κάμῃ τοιαύτην χρῆσιν τῆς κατὰ μικρὸν ταμειωθεῖσας περιουσίας του. Ἡ μήτηρ του ἐχαρίζετο πάντοτε εἰς τὸν υἱὸν, ἀλλ' ὀλίγα ἠδύνετο νὰ διαβῆσθαι καὶ ταῦτα λαθραίως. Ἡ τύχη ἐντούτοις ἐξοήθησε τὸν πολυδάπανον νέον, ὥστε νὰ μὴ ἔχῃ ἀνάγκη τῆς ἐνδεοῦς μητρικῆς χορηγίας. Ἡ εἰς τὸ χορεύειν καὶ ἱππεύειν ἐπιδειξίότης του ἦρεσε μεγάλως εἰς Πρέσβυν τινα, φίλον τοῦ καλοῦ, ὅστις ἐπεθύμησε νὰ τὸν γνωρίσῃ καὶ τὸν ἐδέχετο μετὰ πολλῆς περιποιήσεως, τὸν ἐσύστησε δὲ πρὸς Ἰπουργόν, ὡς δυνάμενον νὰ τιμήσῃ τὴν ὑπηρεσίαν διὰ τῆς εὐπρεπείας τοῦ τρόπου του. Κατὰ προτροπήν, ὡς λέγεται, αὐτοῦ τοῦ φιλικῶν Πρέσβευος, ἀπευθύνθη κατὰ λάθος καὶ πρὸς τὴν Ἰερὰν Σύνοδον ἡ περιβόητος ἐκεῖνη ἐγκύκλιος περὶ καταγραφῆς τῶν εἰς τὸ χορεύειν ἐπιτηδίων ὑπαλλήλων.

Ὁ Πρέσβυς οὗτος εἶχε καὶ πολλὰς ἄλλας ἀπαιτήσεις περὶ ὠφελίμων μεταρρυθμίσεων εἰς διαφόρους κλάδους τῆς ὑπηρεσίας· ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς ἐπιτηδείως ὑπεξέφευγεν αὐτὰς ἐπὶ παντοία προφάσει, μὴ ἀνεχόμενος νὰ προδώσῃ τὰ πάτρια ἔθνη τῶν καταχρησῶν καὶ τῆς διαφθορᾶς. Διὰ νὰ εὐαρεστήσῃ δὲ

κατὰ τι τὸν Πρέσβυν, ἀμέσως ἐδέχθη τὴν σύστασιν τοῦ Ἰαπετοῦ, τὸν ὅποιον προσέλαβεν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Ἰπουργοῦ ὡς ἀπλοῦν γραφέα. Ὁ Ἰαπετός ἐν τούτοις πῶποτε δὲν εἰργάζετο ἐντὸς τοῦ Ἰπουργοῦ, ἂν καὶ καθημέραν διέτριβεν ὀλίγας ὥρας ἐν τῷ γραφεῖῳ, μανθάνων καὶ μεταδιδὼν τὰ νέα, πρὸ πάντων ὅμως χρησιμεύων ὡς διάγγελος μεταξὺ Ἰπουργοῦ καὶ Πρέσβευος, παρ' ᾧ εἶχεν, ὡς λέγουσιν γαλλιστῆ, les petites entrées. Ὡς ἐκ τούτου ἠζήτησεν ἐξαισίως ἡ βαρύτης του, καὶ ὅσοι εἶχον σπουδαίας ὑποθέσεις, καὶ ἄς ἦτον ἀνάγκη νὰ κινηθῇ καὶ ἡ χεὶρ, κατέφευγον εἰς τὸν Ἰαπετόν, ὡς ἐπιτηδεῖον μυσταγωγόν. Εἰσήγη ἐπομένως εἰς τὰς οἰκίας ὄλων τῶν Πρέσβων καὶ ὅλοι προσεῖχον εἰς αὐτόν.

Ὁ Τάσος εἶχε τότε δύο ἵππους εὐπρεπεῖς καὶ κυδρούς, ἐξ αἰτίας δὲ αὐτῶν ἐγκωρίσθη καὶ συνεδέθη μετὰ τοῦ ἱππεραστοῦ Ἰαπετοῦ· πολλάκις δὲ ἱππεύοντες ἐδιδάσκον αὐτοὺς νὰ ὑπερακρίζουσιν τεύχη καὶ νὰ ὑπερπηδοῦν τάφρους.

Καθ' ἣν ἡμέραν συνητήθη ὁ Αὐφραντὴς μετὰ τοῦ Τάσου, συνίππευσεν οὗτος πάλιν μετὰ τοῦ Ἰαπετοῦ, εἰς τὸν ἐπρότεινε νὰ γνωρίσῃ Θεσσαλίδα ἐξαισίου κάλλους νεωστὶ ἐλθοῦσαν, τὸν εἶπε δὲ καὶ ἐπὶ τίνι εὐλόγῳ αἰτία θέλει τὸν εἰσαῖε εἰς τὴν οἰκίαν τῆς. Ὁ Ἰαπετός ὑπεσχέθη προθύμως τὴν μεσιτείαν του, καὶ οὕτω συνεφώνησαν περὶ τῆς ἐπισκέψεως.

Τὴν ἐπαύριον οἱ δύο φίλοι εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Αὐφραντοῦ, τὸν ὅποιον εὗρον μετὰ τῆς θυγατρὸς του πεττεύοντα. Ἄν καὶ κατὰ τὴν συνήθειαν τῆς πατρίδος τῆς ἡ Εὐφροσύνη ἔπρεπε νὰ φύγῃ εἰς τὸν γυναικῶνα, ἐμείνεν ὅμως καὶ ὡς ἐν ξενίῳ γῆ ἐυρισκομένη, ὅπου αἱ γυναῖκες εἶχον παρρησίαν, καὶ διότι ὁ Αὐφραντὴς ἠγάπα νὰ ἔχῃ πλησίον του τὴν κόρην του ἀκούουσαν καὶ μανθάνουσαν τὰ πάντα. Ὁ Αὐφραντὴς ἐδεξιώθη τοὺς ἐλθόντας, ἡ δὲ Εὐφροσύνη ὑπανάστη εὐπρεπῶς, καὶ ἀπαλὸν ἐρώτημα ἐπεχύθη ἐπὶ τῶν παρεῖν τῆς, προκλήθεν ἐκ τοῦ προπετοῦς βλέμματος τοῦ Ἰαπετοῦ. Τὴν κεφαλὴν τῆς ἐκάλυπτε κρήδεμνον μελάνιον, τοῦ ὁποῖου αἱ δύο ἄκρα ἦσαν ὀπισθεν δεδεμέναι ἢ ἄλλη δὲ ἐπεκρέματο καὶ ὑπ' αὐτὴν ἐξέφερον ἡ ξανθὴ κόμη, περικεχυμένη ἐπὶ τῶν νώτων, μεθ' ἧς συνεμιγνύοντο οἱ ἐκ τῶν κροτάφων ἐξελισσόμενοι βόστρυχοι. Πρὸς τὸ ξανθὸν τῆς κόμης ἡ λευκότης τῆς χροιάς καὶ τὸ εὐρύθμιον τοῦ ζωηροῦ προσώπου τῆς, εἶχον αἰθέριον τι. Ἄν καὶ κάτω νεύουσαν, ἐφαίνετο, ὅτι οὐδὲν λαμβάνει αὐτὴν, ἐτεινοῦσα δὲ τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς τραπέζης διὰ ν' ἀποθήσῃ τοὺς πεσοῦς ἐδείκνυε τοὺς τρυφεροὺς καὶ εὐμήκεις δακτύλους τῆς. Ἡ φυσικὴ καὶ ἀπείριτος αὐτῆς χάρις, ἐξέπληξε καὶ αὐτὸν τὸν κομψοπρεπῆ καὶ ἐπιτετηδευμένον Ἰαπετόν. Τὸ δικασταλεμένον του βᾶδισμα, τὸ μελιχρὸν τῆς φωνῆς του, τῶν μύρων ἢ ἀπόπνοια, ἐδείκνυον ὅτι ἐγνωρίζε καὶ μετεχειρίζετο τῆς ἐρασμίου γοητείας τὰς παντοδαπὰς τέχνας. Ἦκμαζε τότε ἡ ἐποχὴ τῆς φουστανέλλας καὶ ὁ Ἰαπετός ὑπερτέρει παν-

τας κατὰ τὸ σφῆκιμα αὐτῆς. Τὸ στῆθος τοῦ ἐκαλύπτετο ὑπὸ λεπτοτάτου καὶ πεποικιλμένου λίνου, καὶ ὁ κροσσὸς τοῦ φεσίου τοῦ ἐκρέματο χαριέντως ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ὤμου τοῦ. Τὸ πρόσωπόν του οὐδὲν εἶχεν εὐγενές, ἀλλ' οἱ μικροὶ καὶ ἀεικίνητοι ὀφθαλμοὶ τοῦ καὶ τὸ ἀδιάλειπτον μειδίαμα ἐδείκνυον, ὅτι εἶναι εἰς ὅλα προσεκτικὸς, καὶ διὰ τῆς εὐπροσηγορίας καὶ τοῦ μελιχροῦ τρόπου ἐπιθυμῆναι νὰ κερδήσῃ τῶν ἀνθρώπων τὴν εὐνοίαν. Ἡ συμπεριφορά του ἦτον εὐτράπελος καὶ πλήρης χαριεντισμοῦ, καθὼς ὡμίλει πάντοτε ἐλαφρῶς περὶ τῶν σοβαρῶν καὶ σοβαρῶς περὶ τῶν οὐτιδιανῶν. Ποτὲ μὲν τὴν λεπτήν του μαστίγα ἐκρονε ἐπὶ τῆς φουστανέλας του, ποτὲ δὲ τὴν χρυσὴν ἄκραν αὐτῆς ἐκράτει πρὸ τῶν χειλέων ὑποτονθορῶζων μέλος τι, ἐφόρει δὲ πάντοτε τὰς στιλπνὰς καὶ κιτρίνους χειρίδας τοῦ κρύπτων τὴν μελανότητα τῶν χειρῶν του.

Τὸ αἰδῆμον ἐρύθημα τῆς Εὐφροσύνης δὲν ἐλάττωσε τὸν Ἰαπετὸν, ἀποδίδοντα αὐτὸ φιλαρέσκως εἰς τὸ ἐπαγωγὸν τοῦ ἦθους του καὶ ὡς ἐπιτήλειος στρατηγικὸς δὲν ἠθέλησε νὰ παρατείνῃ τὴν παραγῆν τῆς, ἀλλ' ἔκρινε σκοπιμώτερον ἀποσύρων τοῦ βλέμματός του τὰς φλογεράς ἀκτίνας νὰ κατασκοπεύσῃ κατόπιν ἐν ἀνέσει τὰ κινήματά της· ὡς ἀνθρωπικὸς ὑπερέχων ὅμως καὶ μεταδοτικὸς, αὐτὸς πρῶτος ἔφερε τὸν λόγον.

— Εἶσθε ὁ Κύριος Ἀῦφαντῆς, διωκόμενος καὶ πρόσφυξίς εἰς τὰς φιλοξενίας Ἀθήνας, ὅπου ἔχετε πολλοὺς μάρτυρας τῶν εὐεργεσιῶν σας καὶ πρὸ πάντων τὸν φίλον μου Τάσον. Δὲν ἔχω βέβαια μεγάλα μέσα, ἀλλ' ἴσως αἱ μικραὶ μου σχέσεις μετὰ τοῦ ὀθωμανοῦ Πρέσβευτος, ὅστις χθὲς ἐν ἀπουσίᾳ μου μετέπεσε κέρη, σὰς εἶναι χρήσιμος εἰς τὸν σκοπὸν τῆς ἐπανόδου σας. Πρὸς αὐτὸν δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν καὶ ἄλλους φίλους μου Πρέσβεις, εἶναι καλὸν μάλιστα νὰ τοὺς γνωρίσετε. Δὲν σὰς κρύπτω ἐν τούτοις, ὅτι εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας μου εὐχρημαὶ νὰ ναυαγήσωμεν, ὥστε αἱ Ἀθήναι νὰ μὴ ἀπολέσουν πάραυτα ὅ,τι μόλις ἀπέκτησαν· εἰλικρινῶς λοιπὸν σὰς λέγω, ὅτι δὲν εἶμαι σύμμαχος σας εἰλικρινῆς.

Ὁ Ἀῦφαντῆς τοὺς παρεκάλεσε νὰ καλῆσουν, λέγων ὅτι δὲν δύνανται νὰ μὴ θέλουν τὴν ἐαυτοῦν του, ὅσοι γνωρίζουν, ὅτι ὑποφέρουν μακρὰν τῆς πατρίδος του καὶ αὐτὸς καὶ ἡ σύζυγός του καὶ ἡ κόρη του.

Ὁ Ἰαπετὸς ἐκλίνε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὴν Εὐφροσύνην, ὡς προσφέρων τὰ σεβασματὰ του, πρὶν ἀποτείνῃ πρὸς αὐτὴν τὸν λόγον.

— Καὶ νομίζετε, ὅτι θέλουν μὲ δώκει ἀμνηστείαν, ἂν μάθουν, ὅτι συνετέλεσα νὰ φύγῃ ἐντευθεν ἡ κυρία θυγάτηρ σας; Πρέπει τότε νὰ καταφύγῃ εἰς ὑμᾶς εἰς Θεσσαλίαν.

— Ἡμεῖς βέβαια, εἶπεν ὁ Ἀῦφαντῆς δὲν ἔχομεν τὰ αὐτὰ μετὰ διὰ νὰ σὰς ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν πατρίδα σας· ἀλλὰ μὴ φοβεῖσθε περὶ καταδιώξεως διὰ τῆς αὐτῆς φιλάνθρωπον πράξιν.

— Τάχα καὶ σεῖς δὲν καταδιώκεσθε χάριν φι-

λανθρωπίας; Πιστεύω, ὅμως ὅτι, ἀφοῦ γνωρίζετε τὰς Ἀθήνας, δὲν θέλετε τὰς εὐρεῖς τόσον φευκτὰς.

— Αἱ Ἀθήναι μᾶς ἀρέσκουν, πλὴν εἰμεθα ξένοι καί. . . .

— Τί πρὸς αὐτό; οἱ ξένοι μάλιστα συχνάζουν τὰς κλεινάς Ἀθήνας. Ἐκ περάτων τῆς γῆς ἔρχονται οἱ ἐπισκεπτόμενοι. Προχθὲς ἔφυγεν ὁ ἐξ Παρισίων φίλος μου κόμης Σαβῶ, ὁ ἀστείος φίλος μου Λόρδος Βέκσων θέλει διατρίψῃ ὅλον τὸν χειμῶνα, καὶ ὁ Πρίγκιψ Φουφὸρ ἐκ Μόσχας, τὸν ὁποῖον πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐγνώρισα, μὲ εἶπεν ὅτι κατεγοητεύθη ὑπὸ τῶν ἐνταῦθα καλλονῶν.

— Οἱ φίλοι σας οὗτοι εἶναι περιηγηταὶ καὶ αὐτοὶ βέβαια ἀρέσκονται εἰς τὰ ξένα, ἀλλ' ἡμεῖς.

— Ὅ,τι θέλετε εὐρίσκετε ἐδῶ. Εἶναι ἐν μικρογραφίᾳ τὸ Παρίσιον· ἔχετε χοροὺς, θέατρον, ἀμαξηλασίας, ἐργαστήρια γέμοντα ὅλων τῶν εἰδῶν τῆς πολυτελείας· ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν μάλιστα γίνεται καὶ ἵπποδρομιον, τὸ ὁποῖον θέλουν προεδρεύσει οἱ Ἀνακτες, ἀπονέμοντες εἰς τοὺς ἀριστεύοντας τὸ βραβεῖον, θέλω δὲ φροντίσει νὰ ἔχετε κατάλληλον θέσιν εἰς τὸ θέαμα τοῦτο.

— Σὰς εὐχαριστῶ, εἶμαι περίεργος νὰ ἴδω τοὺς ἵππους σας καὶ τὴν ἵππικὴν τέχνην σας· ὑποβέτω δὲ ὅτι θέλει ὁμοιάζει τὸ τουρκικὸν τζιρίτ.

— Καὶ ἄλλα θεάματα δυνάμεθα νὰ σὰς προσφέρωμεν φθάσει νὰ ἀρέσκουν εἰς τὴν κυρίαν θυγάτηρα σας.

— Θέλετε διὰ τῶν διασκέδαστων νὰ λησμονήσωμεν, τὴν ἐρημίαν τῆς πατρίδος μας, πλὴν ἡ νοσταλγία δὲν μᾶς ἀφίνει νὰ διασκεδάσωμεν. Προσέχετε μάλιστα νὰ μὴ μείνωμεν ἐδῶ τὴν ἀνοιξίαν, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ εὐρωμεν τὰς εὐδρόσους πρασιᾶς καὶ τὸ κελᾶδημα τῶν ἀηδόνων τῆς Θεσσαλίας.

— Αἱ! τὸσον σκληρὸς δὲν δύναμαι νὰ γίνω ἐνωθὸν νὰ μὴ φύγετε πάραυτα.

— Δόσετέ μας τὴν ἀπόλυσίν μας καὶ τότε μένομεν ὅπου θέλετε. Νομίζετε λοιπὸν ὅτι δυνάμεθα νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν προστασίαν τοῦ Πρέσβευτος;

— Σήμερον τὸ ἔσπερας γέυομαι μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν οἰκίαν τῆς καὶ ἐκεῖ θέλω τὸν προδιαθέσει καὶ θέλω τὸν ζητήσῃ τὴν ἄδειαν νὰ σὰς παρουσιάσω, εἶναι δὲ τὸσον ἀγαθοῦ χαρακτῆρος ὥστε δὲν ἀμφισβᾶλλω ποσῶς περὶ τῆς προθυμίας του, ἐκτὸς ὅτι ἠθέλε κάμει κακίστην ἐκδούλευσιν εἰς τὴν Κυβέρνησίν του, προμηθεύων τοὺς καλλιτέρους ὑπηκόους τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα.

— Ἡ εὐγνωμοσύνη μας θέλει εἶναι μεγάλη, πιστεύσατέ με.

— Εἶσθε πολὺ φιλόκατρες· ἐγὼ νομίζω, ὅτι ἂν μὲ στείλουν γραμματέα τῆς Πρεσβείας εἰς Λονδὸν, ἢ εἰς Παρίσιον, ἢ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ποτὲ δὲν θέλω ζητήσῃ νὰ μ' ἀνακαλέσουν.

— Διὰ τί δὲν εἶπες Πρέσβυν, ἐρώτησεν ὁ Τάσος· ἐκ μετριοφροσύνης βέβαια.

— Δὲν θέλω νὰ πλεονεκτῆσω, ὑπερπηθῶν τὰ δικαιώματα τῶν ἀγωνιστῶν καὶ τῶν ἀπογόνων των.

— Πολὺ μᾶς ὠφέλησαν αὐτὰ τὰ δικαιώματα, μάλιστα τὸν ἀδελφόν μου Θάνον.

— Ἀκόμη εἶναι εἰς τὰς φυλακὰς τῆς Χαλκίδος; Ἡ Εὐφροσύνη δὲν ἠδυνήθη νὰ κρύψῃ, ὅτι δίδει περισσοτέρην προσοχὴν εἰς τὴν περὶ Θάνου ομιλίαν, καὶ τὸ κατάσκοπον βλέμμα τοῦ Ἰαπετοῦ ἐνέδρευε.

— Καὶ ποῖος θέλεις νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ;

— Σὺ, ὡς καλὸς ἀδελφός.

— Καταγίνομαι.

— Ἄνευ ἐπιτυχίας, διότι σὲ ἐπαγχολοῦν πολὺ οἱ ἴπποι σου.

— Ἐπικαλοῦμαι λοιπὸν τὴν συνδρομὴν σου.

— Ναί! ὑπέλαθεν ὁ Ἀῦφαντῆς, προσβέτω καὶ ἐγὼ τὴν παρακλήσιν μου, τὸν ἀγαπῶ, βεβαιωθῆτε, ὡς υἱὸν μου.

— Ἡ φροντίς γίνεται ἰδική μου. Σήμερον γράφω ὅπου ἀνήκει.

Ἡ Εὐφροσύνη ὑπεμεδίασε χαίρουσα, ὁ δὲ Ἰαπετὸς προσποιούμενος, ὅτι οὐδὲν παρετήρησεν, ἐξηκολούθησε.

— Πρέπει νὰ εἶναι ἀξιαγάπητος, ἀφοῦ τὸν εὐνοεῖτε τόσον.

— Σὰς βεβαιῶ, ὅτι ὅσον ἐπιθυμῶ νὰ εὐδοθοῦν τὰ πράγματά μου, τόσον ἐπιθυμῶ νὰ ἴδω ἐλεύθερον τὸν Θάνον. Ἡ Εὐφροσύνη τὸν εἶχε συμβοηθῶν εἰς ὅλα τὰ ἔργα τῆς.

Ἐπὶ τῆς περιττῆς ταύτης ἐπεξηγήσεως κατερυθρίασεν ἡ Εὐφροσύνη κύπτουσα, διὰ νὰ κρύψῃ τὴν εὐαισθησίαν τῆς, ἀλλ' ἐκβέτουσα μάλιστα αὐτὴν εἰς τὸ φανερόν.

— Ἐχει καλοὺς προστάτας καὶ δὲν δύναται νὰ πάθῃ τι. Εὐτυχῆς ὅστις ἀγαπᾶται τοιοῦτο-τρόπως. . . . ἂν μάλιστα τὸ γνωρίζῃ. . . . Καὶ ταῦτα λέγων ἠτένισε πρὸς τὴν Εὐφροσύνην, ἠγέρθη δὲ πρὸς ἀποχαιρετισμόν.

— Ἐντὸς ὀλίγου ἐλπίζω νὰ σὰς φέρω καλὰς εἰδήσεις καὶ δι' ὑμᾶς καὶ διὰ τὸν ἀγαπητόν σας Θάνον.

Οἱ δύο φίλοι ἀνεχώρησαν· ἡ δὲ οὐδύερεια τοῦ Ἰαπετοῦ δὲν ἐλανθάνουσα, ἐνοήσαντος τὰς διαθέσεις τῆς Εὐφροσύνης ὅσον οὔτε αὐτὸς ὁ πατήρ τῆς δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξανοίξῃ. Τὴν οἰκτεῖρεν ὅμως, ὡς κυρτεῖν ὑπὸ πάθους ὑπὲρ ἀνθρώπου οὐδενὸς λόγου ἀξίου κατὰ τὴν γνώμην του, ἀλλ' ἐλανθάνετο καὶ αὐτὸς φρονῶν, ὅτι δύναται νὰ μετατεθῇ τὸ πάθος τῆς, ὅταν μανθάνουσα εἰς τί συνίσταται ἡ τελειότης τῆς χάριτος καὶ τῆς κομψοπρεπείας εὐρη πρόσωπον παρέχον τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα, καὶ μάλιστα καθ' ἂν βαθμὸν ἦτον αὐτὸς κάτοχος. Καὶ αἱ Αἰθιοπίδες καὶ αἱ Ἑσκιμῶ, εἶπε καθ' ἑαυτὸν, ἀγαποῦν τοὺς ὁμοίους των, ἀλλὰ διότι δὲν γνωρίζουν τοὺς Ἰαπετοὺς.

Τὸ ἐναντίον ἐφρίνει ἡ Εὐφροσύνη. Οἱ τρόποι τοῦ Ἰαπετοῦ, τὸ ἀκόλαστον βλέμμα του, ἡ ἐπιτήδευσις τῆς ἐνδυμασίας του, ἡ αὐτάρεσκος στωμυλία του, καὶ τὸ γλιδανὸν τῆς φωνῆς του, διήγειραν τὸ λεπτόν καὶ λεληθὸς μειδίαμά της.

— Πῶς σ' ἐφάνη; τὴν ἐρώτησεν ὁ πατήρ τῆς.

— Καθαυτὸ σεισοῦρα.

— Καὶ μὲ φαίνεται ὅτι ὅσα ὑπόσχεται ὑπερβαίνουν τὰς δυνάμεις του.

Ἐν τούτοις ὁ Ἰαπετὸς διέδωκεν εἰς ὅλην τὴν πόλιν τὴν φήμην τῆς ὠραίας Εὐφροσύνης, καὶ πολλῶν ἐκίνησε τὴν περιέργειαν, οἵτινες τὸν ἐρβόνησαν· ὅταν ἐγνώρισαν τὴν ἀλήθειαν. Αἱ ἐπισκέψεις του ἐγίναν συχνόταται ὡς ἐκ τῆς ἀφορμῆς τῶν ἐκδουλεύσεών του· καὶ τῶντι εἰσήγαγε τὸν Ἀῦφαντῆν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ὀθωμανοῦ Πρέσβευτος, ὅστις ὑπεσχέθη νὰ γράψῃ εἰς Λάρισσαν καὶ νὰ μεσιτεύσῃ ὑπὲρ αὐτοῦ.

Ὅσον καταγίνετο ὅμως ὁ Ἰαπετὸς νὰ γίνῃ ἐράσιμος πρὸς τὴν Εὐφροσύνην, τόσον ἠξίησεν ἡ κατ' αὐτοῦ ἀποστροφή τῆς. Ὅλην τὴν διαπαύων τῶν γοητευτικῶν μηχανημάτων διήλθεν εἰς μάτην. Οὔτε τὸ τρυφερόν, οὔτε τὸ βεσπέσιον, οὔτε ἡ ἐπαγωγὸς ἐμπάθειά του, οὔτε ἡ κατὰ προσποίησιν ἀδιαφορία του συνετέλεσαν εἰς τὸ σκοπούμενον. Οἱ περιπαθεῖς τρόποι του δὲν διέφυγον τὸν Ἀῦφαντῆν, ὅστις συνεδούλευε τὴν θυγατέρα του νὰ τὸν δέχεται περιποιητικῶς, ὥστε νὰ ἐνθαρρῦνεται ὁ ὑπὲρ αὐτῶν ζήλος του· ἀλλ' ἡ Εὐφροσύνη δὲν ἠδύνατο νὰ προσποιηθῇ, καὶ ἀναγκαζομένη νὰ παρευρισκῆται κατὰ τὰς ἐπισκέψεις του, πολλακίς δὲν ἠδύνατο νὰ κρύψῃ τὸ εἰρωνικὸν μειδίαμά της. Ὅσον πεισματωδέστερα ἡ ἀντίστασις, τόσον πεισματωδέστερα καὶ ἡ προσβολή, ἡ δὲ εὐνοϊκὴ δεξίωσις τοῦ Ἀῦφαντοῦ ἐνεθάρρυνεν αὐτὸν, ὥστε νὰ πιστεύῃ, ὅτι ὁ πατήρ δὲν ἀπεδοκίμαζε τοιοῦτον ἀξίεραστον γαμβρόν· Ἐγνώριζεν ὅτι ὁ Ἀῦφαντῆς ἔχει περιουσίαν οὐχὶ εὐκαταφρόνητον, ὥστε ἦτον ἀξίον λόγου τὸ ἄλλο. Τὴν ψυχρότητα τῆς Εὐφροσύνης ἀπέδιδεν εἰς τὸ ἀγροίκον καὶ ἀτίθαστον τῶν πατρῶν αὐτῆς ἠθῶν, καὶ εὐρίσκων λόγον νὰ πιστεύῃ ὅτι ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ γυναικεῖα καρδία ἀπρωτος εἰς τὰ βέλη του. Κατὰ τὴν ἀνατροπὴν τῆς, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν, εἶναι ἀμάρτημα, νὰ δεῖξῃ ὅτι στέργει τινά. πλὴν ἡ φύσις εἶναι ἰσχυροτέρα τῆς ἀνατροπῆς, ἥτις δύναται μόνον νὰ ρυθμίσῃ τοὺς τρόπους. Εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ αἰσθάνεται μετ' ἠδονῆς τὸν πόθον, τὸν ὁποῖον ἐμπνεῖ. Μετεχειρίσθη λοιπὸν ὡς μεσάζοντα τὸν ἐρημέριον τῆς ἐνορίας ὡς σεβασμιώτερον, δὲν ἔλαβε δὲ οὔτε ἀρνητικὴν, ἀλλ' οὔτε καταπρατικὴν ἀπάντησιν. Πρὶν περαιωθῶν αἱ παροῦσαι περιστάσεις, ἀπήντησεν ὁ Ἀῦφαντῆς, ὥστε νὰ γνωρίζῃ ποῦ μέλλει νὰ κατασταθῇ, δὲν δύναται ν' ἀποφασίσῃ περὶ τῆς μόνης κόρης του, μετ' ἧς ἐπεθύμει νὰ συζήσῃ τὸ ὑπολοιπὸν τοῦ βίου του.

Ἐν τοσοῦτῳ ἔορε δύο γαροποιᾶς εἰδήσεις, τὴν καθαιρεσιν τοῦ Ἀλθινοῦ Δεοβενάγα, τὸν ὁποῖον ἐμέλλε νὰ διαδεχθῇ ὁ πατήρ αὐτοῦ, καὶ τὴν παραπομπὴν τοῦ Θάνου ἐνώπιον τῶν ἐνόρκων, ὅσον οὐκ ἀσυχκαλομένων. Ἡλπίζε μάλιστα ὅτι ἡ πρώτη εἰδήσις μέλλει νὰ τὸν προσεγγίσῃ εἰς τὸν πρὸς ὄν ὄρον.

Μετολίγον ἔλαβε τῶντι ὁ Ἀῦφαντῆς ἀπευθείας

πληροφορίας, ὅτι οἱ Ἄλβανοὶ ἀπέρχονται. Ὁ ἀντιδικὸς τῶν κατώρθωσε νὰ κερδήτῃ τὴν δίκην, ἀλλὰ περὶ τούτου ἀδιαφόρει, ἔγραψε δὲ εἰς τὸν νέον Δοβριναγιάν, καὶ ἅμα μετὰ τὴν ἀπάντησίν του ἐμελλε νὰ σκεφθῇ περὶ τῆς ἐπανόδου του. Ὁ Ἰαπετός ἔλεγε συχνά, ὅτι ἐπέθυμι νὰ ζήσῃ ἐν Θεσσαλία βίον ἀγροτικὸν ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν δένδρων, βλέπων μεθ' ἡδονῆς τοὺς βόας σύροντας τὸ ἄροτρον.

— Δὲν πρέπει τότε νὰ φορῆτε χειρίδας, τὸν εἶπεν ἡ Εὐφροσύνη, μετανότηστα ἀμέσως διὰ τὸ σκώματά της, διότι δὲν ἤθελε νὰ δεῖξῃ οἰκειότητα πρὸς ὅν ἔχοντα ἀξιώσεις μνηστῆρος.

— Βέβαια τότε θέλω ἐνδυθῆ ὡς γεωργός, καὶ νομίζω ὅτι θέλουν μὲ πρέπει τὰ ἐνδύματα.

Ἡ Εὐφροσύνη ἐπιώπησεν, ὁ δὲ Ἰαπετός ἐνόησεν, ὅτι δὲν θέλουν φροντίσει νὰ τὸν ἴδωσιν φέροντα ταινούτην στολήν, ἀν δὲν ἐπιχειρήσῃ τι ὁ ἴδιος, καὶ περὶ τούτου ἤρχισε νὰ σκέπτεται σπουδαίως, πρὶν φύγῃ τὸ λάγυρον.

(Ἐπεται συνέχεια).

ΤΕΣΣΑΡΕΣ

ἄγνωστοι μέχρι τοῦδε Ἑλληνικαὶ ἐπιστολαὶ τοῦ Ἀυτοκράτορος Φρειδερίκου τοῦ Β'.

— 0 —

Τῷ 1848, ὁ Γερμανὸς Γουσταῦσος Οὐόλφιος ἀντέγραψεν, ἐν τῇ κατὰ τὴν Φλωρεντιανὴ Λαυρεντιανῇ βιβλιοθήκῃ, τέσσαρας ἀγνώστους πρότερον Ἑλληνικὰς ἐπιστολάς τοῦ περιουμένου αυτοκράτορος Φρειδερίκου τοῦ Β', εὐρῶν αὐτάς προσηρημένους εἰς τὸ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ ταύτῃ, ὑπ' ἀριθ. 2725 χειρόγραφον τοῦ Σοφοκλέους, τὸ περὶ τὰ τέλη τῆς τριεκαδικαίας ἑκατοστῆς ετηρίδος γεγραμμένον. Κατὰ δὲ τὸ ἐνιστώδες ἔτος ἐδημοσίευσεν αὐτάς ἐν Βερολίνῳ, θεωρήσας εὐλόγως ὡς σπουδαιότατα βοηθήματα τῆς κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εὐρωπαϊκῆς καὶ ἑλληνικῆς ἱστορίας.

Αἱ ἐπιστολαὶ εἶναι γεγραμμέναι διὰ τῆς αὐτῆς χειρὸς ἧτις ἔγραψε καὶ τὸ τοῦ Σοφοκλέους χειρόγραφον, ἀλλὰ διὰ μικροτέρων γραμμάτων καὶ μετὰ πλειστον συγκοπῶν παρεκτός τούτου πολλὰ χωρία αὐτῶν εἶναι παρεφθαρμένα καὶ σφόδρα δυσανάγνωστα. Ἦναι δὲ γνήθιαι, ὡς ἐξάγεται ἀπὸ τοῦ ὕφους αὐτῶν καὶ τοῦ πνεύματος, παρεμφερῶν ὄντων πρὸς τὸ ὕφος καὶ τὸ πνεῦμα τῶν ἄλλων γνωστῶν τοῦ αὐτοῦ αυτοκράτορος ἐπιστολῶν. Ναὶ μὲν ἑλληνικαὶ αὐτοῦ ἐπιστολαὶ δὲν περιεσώθησαν καὶ αὐταὶ αἱ πρὸς τὸν γαμβρὸν τοῦ Ἰωάννη Δούκα Βατάσσην τὸν ἐν Νικαίᾳ αυτοκράτορα, εἶναι λατινιστῶν γεγραμμέναι, ἀλλὰ καὶ αἱ προκείμεναι, ὡς εἰκάζει, ὁ ἐκδότης,

πιθανώτατα ἔγραψεν λατινιστῶν, μεταφρασθεῖσαι εἰς τὸ ἑλληνικόν, διότι πρὸς Ἑλληνας ἀπευθύνοντο. Ὁ Φρειδερίκος Β' ἐγίνωσκε τὴν γλῶσσαν μας, ἔχων δὲ προστούτοις πολλὰς σχέσεις πρὸς τὰ ἑλληνικὰ κράτη τῆς Ἀνατολῆς, μετεχειρίζετο βεβαίως καὶ Ἑλληνας εἰς τὸ γραφεῖόν του πρὸς τὴν τοιαύτην χρεῖαν. Σημειωτέον ὅμως ὅτι τῶν ἐπιστολῶν τούτων δὲν περιεσώθη εἰμὴ τὸ ἑλληνικὸν κείμενον, ἐνῶ τῶν ἄλλων πρὸς τὸν Βατάσσην δὲν ὑπάρχει εἰμὴ τὸ λατινικόν.

Ἡ πρώτη ἐπιστολὴ εἶναι ἀνεπίγραφος, καὶ, ὡς πᾶσαι αἱ λοιπαὶ, ἀχρονολόγητος. Ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ περιεχομένου αὐτῆς καὶ ἀπὸ τοῦ συνδυασμοῦ μετὰ τῶν λοιπῶν καθίσταται βέβαιον, ὅτι ἀπευθύνετο πρὸς τὸν δεσπότην τῆς Ἡπείρου Μιχαὴλ Ἀγγελον Κομνηνὸν Δούκα, ἐκ δὲ τῶν γεγονότων τῶν ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ταύταις ἀναφερομένων, ὁ ἐκδότης εἰκάζει ὅτι ἅπασαι ἔγραψεν κατὰ τὸ 1250 ἔτος, εἰς ἐποχὴν, δηλαδή, κατ' ἣν τὸ μὲν ἐν Βυζαντίῳ λατινικὸν κράτος ἔπνεεν ἡτῆ τὰ λοιπῶν, τὸ δ' ἐν Νικαίᾳ Ἑλληνικὸν ὑπὲρ ποτε ἡμάζε, τὴν δ' Ἡπειρον ἐκυβέρνην ὁ προμνημονευθεὶς δραστήριος δεσπότης Μιχαὴλ Β'.

Ἴδου τὸ κείμενον τῆς πρώτης ἐπιστολῆς, ὅπερ δίδομεν ἐνταῦθα κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ Γουσταῦσος Οὐόλφιος γενομένας διορθώσεις. Τὴν ἐπιγραφὴν, μὴ φέρουσαν εἰμὴ τὰς δύο λέξεις « Τῷ Κυρίῳ, . . . » συνεπλήρωσεν οὗτος ὡς ἑξῆς.

Τῷ Κυρίῳ Μιχαὴλ Ἀγγέλῳ Κομνηνῷ Δούκᾳ, τῷ ἐπιφανεστάτῳ Ἡπειρωτῶν δεσπότη.

« Τὴν εὐκρινεστάτην ἀγάπην σου διὰ τῶν παρόντων εἰδέναι βουλόμεθα, ὅτι εἰς τέλειον τῶν ἀντικειμένων ἡμῶν ἀφανισμόν καὶ συντριβὴν ὀλοτελῆ τῶν παπαδικῆς κακογνωμίας ἀνθισταμένων ἡμῶν, ἵνα ἡ αἰθριότης ἡμῶν τῶν πολεμικῶν πόνων ἀνεσιν λάθοι, καὶ τὸ ὑπὲρ ὅσων ἅπαν αὐτῆς ἐν εἰρήνῃ διαγοίτο, συγγὴν χεῖρα ὀπλιτῶν πανταχόθεν οὐ μόνον ἐκ τῶν ὑπηκόων ἐπαρχιῶν καὶ πόλεων τῆς βασιλείας ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν ἀγαπῶντων τὸ ἡμέτερον ὄνομα φίλων καὶ συγγενῶν ἐκ διαφόρων ἐθνῶν κατὰ τὸ ἐλευσόμενον πρότερον (*) ἔαρ συναθροῖται ἡρετισάμεθα οὐχ ὡς τῶν ἡμετέρων δυνάμεων ἐν τε πλήθει καὶ δυνάμει στρατιωτῶν καὶ πεζῶν πρὸς τελείαν τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν συντριβὴν ἑτέρων ἐπικουρίας δεουσῶν, οὐδ' ὡς τῶν θηταυρῶν ἡμῶν μείωσιν ἐχόντων τοῦ μὴ ἀφθῆνας ἐποχετεύειν τῷ στρατοπέδῳ ἡμῶν τὰ χρήσιμα, ἀλλ' ἵνα μάθωσιν οἱ ἀντίθετοι, πληλίαν ἡ βασιλεία ἡμῶν κέκτηται δυνάμει, οὐ μόνον ἀπὸ τοῦ τεταγμένου λαοῦ αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλοθι δεσποζόντων καὶ κελευόντων γηγενῶν φίλων καὶ συγγενῶν ἡμῶν. Ἡμεῖς γὰρ οὐ μόνον διεκδικεῖν τὸ ἡμέτερον δίκαιον ἐπιθέμεθα, ἀλλὰ καὶ [τὸ] τῶν γειτνιαζόντων φίλων ἡμῶν καὶ ἀγαπητῶν, οὓς ἡ ἐν Χριστῷ καθαρὰ καὶ εὐκρινεστῆ ἀγάπη συνῆψεν εἰς ἓν, καὶ κατ' ἐξαιρέτου

(*) Ἰωσὺς πρῶτον.

τοὺς Γραικοὺς, συγγενεῖς καὶ φίλους ἡμῶν, περὶ ὧν ὁ λεγόμενος ἄρτι πάπας, δι' ἣν ἔχομεν σχέσιν καὶ ἀγάπην μετ' αὐτῶν, χριστιανικωτάτων ὄντων καὶ εὐσεβεστάτων πρὸς τὴν τοῦ Χριστοῦ πίστιν διακειμένων, τὴν ἀκόλαστον αὐτοῦ γλῶσσαν ἐκίνησε κατ' ἡμῶν ἀσεβεστάτους τοὺς εὐσεβεστάτους Γραικοὺς, καὶ αἰρετικούς τοὺς ὀρθοδοξοτάτους καλῶν. Πρὸς γοῦν τὴν τοιαύτην ἡμῶν προθυμοτάτην ἐπιχειρήσιν καὶ ὁ περιπόθητος γαμβρὸς ἡμῶν, ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης, εὐδιάθετος ἀγάπην, ἣν πρὸς ἡμᾶς ἔχει ἀδιασπαστως, ἐνδείξει βουλόμενος, χεῖρά τινα τῶν ὑπ' αὐτοῦ τοιστῶν καὶ ὀπλιτῶν πρὸς ἡμᾶς ἀποστέλλει. Καὶ ἐπεὶ διὰ τῆς χώρας σου οἱ ἀποσταλέντες πρὸς ἡμᾶς ἀνθρώποι μέλλουσι διελθεῖν, παρακαλοῦμεν τὴν καθαρὰν ἀγάπην σου, ἣν ἀλόωτον καὶ ἀπαρασάλευτον διαφυλάττειν αἰεὶ βουλόμεθα, ἵνα παραχωρήσῃς αὐτοὺς διὰ τῆς χώρας σου σώους, ἀνενοχλήτους καὶ ἀζημίους διελθεῖν ἄχρι τοῦ Δυρράχίου, δὸς αὐτοῖς βουλὴν καὶ βοήθειαν διὰ τὴν ἡμετέραν ἀγάπην, τοῦ διασώθηναι αὐτοὺς διὰ τάχους. Ἴδου γὰρ ξύλα ἱκανὰ ἀποστέλλομεν πρὸς τὸ Δυρράχιον διὰ τὸ περᾶσαι αὐτοὺς πρὸς τὸ Βρενδίσιον. »

Αἱ τρεῖς ἕτεραι ἐπιστολαὶ ἐπιγράφονται ῥητῶς πρὸς τὸν ἐν Νικαίᾳ αυτοκράτορα Ἰωάννην Βατάσσην ἡ πρώτη μάλιστα αὐτῶν περιέχει ὀλόκληρον τὸν τίτλον ἀμφοτέρων τῶν ἡγεμόνων.

Ὁ Ἰωάννης Βατάσης ἐγημην εἰς δεῦτερον γάμον, τῷ 1244, τὴν θυγατέρα τοῦ Φρειδερίκου Β'. Ἄννα, τὴν ἀδελφὴν τοῦ πολυβουλήτου μετέπειτα βασιλέως τῆς Σικελίας Μανφρέδου. Τὸ συνοικέσιον τοῦτο δὲν ἀπέειν εὐτυχές, διότι ὁ Βατάσης, ἀγαπήτας τὴν μετὰ τῆς Ἄννης ἐλθοῦσαν ἀπὸ Ἰταλίας Μαρκεζίναν, ὄλωσεν παρτιμέλησε τὴν νόμιμον σύζυγον, ὅπερ ἐντούτοις δὲν ἐψύχρανε τὰς μετὰ τοῦ πενθεροῦ του πολιτικὰς σχέσεις.

Τὸ κείμενον τῶν τριῶν ἐπιστολῶν ἔχει οὕτω.

Φρειδερίκος θεοῦ χάριτι Ῥωμαίων βασιλεὺς αἰεὶ αὐγούστος, Ἱεροσολύμων καὶ Σικελίας ῥήξ, Ἰωάννη τῷ ἐπιφανεστάτῳ Γραικῶν βασιλεῖ, τῷ Δούκᾳ, περιποθῆτῳ γαμβρῷ αὐτοῦ.

Χαῖρε εἰς Χριστόν.

« Μετὰ καθαρᾶς ἀγάπης καὶ εὐκρινεστῆς διαθέσεως, ὡς περ ἐκ διαδοχῆς ἐκ τῆς τοῦ κυρίου δεξιᾶς τὰς εὐεργεσίας λαμβάνομεν, καὶ τὸ τῆς βασιλείας κράτος ἡμῶν τῇ παντοκράτορικῇ δυνάμει αὐτοῦ φιλευσπλάχυνως κατ' ἐκάστην ὑπερυψοῦται, οὕτω καὶ τῇ γνησίᾳ ἀγάπῃ τῆς βασιλείας σου συνεχεστερόις γράμμασι καὶ μηνυσταῖς τὸ τῆς βασιλείας ἡμῶν εὐτύχημα καὶ τὸ κατὰ τῶν ἐχθρῶν αὐτῆς τρόπαιον νυνὶ θεοθεν ἀπροσδοκῆτως τετελειουργημένον γνωρίζαι προθύμως αἰρούμεθα. Ἄρτι γὰρ Οὐμβέρτου τοῦ εὐγενοῦς μαρκεσίου Παλαβιτζίνου, πιστοῦ ἡμῶν, ὄντινα κε-

φαλὴν ἐπὶ τοῦ εὐτυχεστάτου φροσάτου (*) ἡμῶν καὶ τοῦ περιφήμου κάστρου ἡμῶν Κρεμόνας καὶ τῶν περὶ τῶν χωρῶν κατεστήσαμεν, ἐς ὀριμῶν τῆς ἡμῶν αἰθριότητος συγγὴν χεῖρα στρατιωτῶν καὶ πεζῶν συναθροίσαντος καὶ πρὸς ἐπικουρίαν αὐτοῦ τινὰς τῶν πιστῶν ἡμῶν τῆς Ἰταλίας συγκαλεσαμένου, τουτέστι στρατιᾶν οὐκ ὀλίγην τῶν ἀνδρικωτάτων καθάλαριον τῆς Παπίας, τῶν καρτερικωτάτων Περαγμηνῶν, τῶν εὐτόλμων τῆς Λαυδίης, τῶν θαρραλικωτάτων Ἀλαμάνων, τῶν εὐπροθύμων τῆς Πάρμης, τῶν ὄσοι ἐκτός τοῦ κάστρου αὐτοῦ ἐν τῇ πίστει τῆς βασιλείας [ἡμῶν παρέμεναν, . . . οἱ δὲ δώκοντες εἰ μὴ οἱ] ἐντός τῆς Πάρμης τὰς γεφυράς κατέκοψαν, τάχα ἂν ὁμοῦ ἐντός τοῦ κάστρου Πάρμης ἐφέροντο. Τὸν ἐπινίκιον οὖν οἱ ἡμέτεροι ἄσαντες αἶνον, καὶ τὸ ἀνακλητικὸν σκληπίσαντες, ὡς περ εἰθίσται, καὶ πρὸς τὰς πύλας αὐτᾶς τῆς Πάρμης τὰς τεύδας στήσαντες, οὐκ ἀναχωρήσειν ἀπὸ τοῦ παρακαθιστοῦ ταύτης χωρὶς ὀρισμοῦ ὑπεσχέθησαν ἄχρι τοῦ, οὗ πυρὶ καὶ σιδήρῳ παντελῶς ἀφανίσωσιν, ἡ βία αὐτὴν ἐκλύσσει πρὸς τὸν ἡμέτερον ὀρισμόν, ὡς αἰχμηλώτους καὶ τεθνηκότας τοὺς ταύτης οἰκήτορας ἔχοντες.

Ταῦτα μὲν ἐγένοντο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ παρελθόντος αὐγούστιου, ἐνδικτιωνικῆ. Κατὰ δὲ τὴν εἰκοστὴν ἡμέραν τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ὁ κόμης Γαλιτέριος δὲ Μουνοπόλι, πιστὸς καὶ οἰκεῖος ἡμῶν, ὅς ἐστι κεφαλὴ τοῦ φροσάτου ἡμῶν ἐν τῇ μάρκᾳ, παρακαθήσας κάστρον, λεγόμενον Κίγγουλον, ἐν ᾧ ὁ καρδινάλιος Πέτρος Κάποτζος ἦν, καὶ κρούσας πόλεμον, τὸ κάστρον αὐτὸ παρέλαβε. Διὰ νυκτὸς δὲ ὁ καρδινάλιος, δίκην βακενδύτου πτωχοῦ, τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐξέφυγεν. Καὶ δὴ ὅλη ἡ μάρκα, τὸ δουκάτον καὶ ἡ Ῥωμανιόλα εἰς ὄρισμόν τῆς βασιλείας ἡμῶν ἐστράφησαν. Κατὰ δὲ τὴν ἡμέραν ταύτην ἡ οἱ ἡμῶν καρτεροῦσιν, ὥρισεν ἡ αἰθριότης ἡμῶν πάντας αὐτοὺς εἰς ἀφανισμόν τῆς Πάρμης ἀπελθεῖν, ὥστε τὴν ἀγέρωχον αὐτῶν ὄφρυν καὶ τὸ τῆς γνώμης αὐτῶν αὐθαδὲς εἰς τέλος καταβαλεῖν. Καὶ δὴ τῶν ῥηθέντων πιστῶν ἡμῶν τὸν Τάραν διαπερασάντων ποταμῶν, καὶ πλησίον τῆς Πάρμης, τὰς σκηνὰς αὐτῶν στήσαι βουλομένων, οἱ ἀναίδεις καὶ ὑψαύθηνες Παρμεσάνοι τῷ τῆς ἀπιστίας καὶ ὑπερηφανίας αὐτῶν ἀνέμῳ, ὁμῆ τε ἀτάκτῳ φερόμενοι, τὴν ἄρμαξαν(**) αὐτῶν, ἣν ἰταλικῶς καβρότζιον καλοῦσι, πανατρατεῖ τῆς Πάρμης ἐξέβαλον, καὶ κατὰ τοῦ εὐτυχεστάτου φροσάτου ἡμῶν θρησιωδῶς τε καὶ κακοδαίμωνως ὤρμησαν. Οἱ γοῦν ἡμέτεροι πιστοί, ἐν δυνάμει Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, τοῦ τὴν ἡμετέραν διέποντος βασιλείαν, κινούμενοι, καθιδρυμένοι δὲ τῷ διαπύρῳ ζήλῳ τῆς πίστεως ἡμῶν, βασιλικῶς τε καὶ στρατιωτικῶς τὰς φάλαγγας καὶ λογαγωγούς διατάξαντες, προθυμίαν δὲ λαβόντες ἐξ ὕψους, ὡς ὑπὲρ τοῦ δικαίου καὶ πιστῶν τῆς βασιλείας ἡμῶν κατὰ τῶν ἀδίκων καὶ ἀπίστων ἦν ὁ πόλεμος, ἄραντες τὰ τροπαιοφόρα καὶ εὐτυχῆ

(*) Στρατοῦ.

(**) Ἰτως ἀρμάμαξαν.

οιήτρα της βασιλείας ἡμῶν καὶ τὸν τοῦ ὀνόμα-
τος ἡμῶν εὐφημιστὸν ἀλαλάζαντες, κατὰ τῶν ἀ-
πιστῶν οἱ πιστοὶ εὐτάκτως καὶ μεγαλοψύχως ἐ-
φέροντο. Ἀγχίμαχοι δὲ γεγονότες καὶ ἐπὶ πολ-
λαῖς ταῖς ὥραις ἀνδριώτατα καὶ καρτερικώτατα
πολεμοῦντες, φέρειν μὴ σθένοντες οἱ ἀντίπαλοι τὰς
βαρεῖς ἐπιθέσεις καὶ πολεμικὰς τῶν γενναίων
στρατιωτῶν ἡμῶν παλάμας, τὰς τε θανατίμους
πρώσεις καὶ τὰς περιζώτους πληγὰς, πρὸς φυ-
ῆν οἱ δεύλοιοι ἐτράπησαν. Τὸ δὲ καρρότερον αὐτῶν τῆς
ἀνάγκης κατεπειγούσης ἐάσαντες, τὴν ἑαυτοῦ ἑκα-
στος σωτηρίαν ἐπολυπραγμανεῖτο καὶ εὐτυχίαν τὴν
ἀειφυγίαν ἐνόμιζε. Κάντεθεν τίς ἂν ἐξαγγέλοι
τὴν τῶν σφαγιασθέντων αὐτοῖσι Παρμεσιάνων πληθύν-
τον τῶν πληττομένων καὶ κατομένων ἀριθμῶν καὶ
τὴν τῶν μεληδῶν κατακοπέντων ὑπὸ τῶν Κρεμο-
νιτῶν ποσότητά, διὰ τὸ μανικῶς αὐτοὺς διακει-
σθαι κατ' αὐτῶν; Ὅσοι δὲ εὐρέθησαν ἐν τῷ κάμπῳ
τῶν σφαγιασθέντων καὶ ἀριθμῆσθαι δυναμένων, χω-
ρὶς τῶν ἐν τῷ ποταμῷ πνιγνέντων, ὑπῆρχον χιλιά-
δες δύο καὶ ἐπέκεινα. (Ὅσοι) δὲ τῶν μεγαλο-
τέρων αὐτῶν καὶ τῆς κάτω τύχης ἐξώχρησαν, τῆ
ἡμετέρα παρεδῶκαν φυλακῆ, οἱ τὸν ἀριθμὸν εἴσι-
χιλιοὶ καὶ διακόσιοι. Καὶ ἐν μείονι ἢ ταῦτα ἐγρά-
φοντο, οἱ ἀποκρισιάριοι (†) τῶν ἐνοπιμαίνων λει-
ψάνων τοῦ δουκάτου καὶ Ῥωμανιολῆς πρὸς τοὺς
πόδας ἡμῶν παρεγένοντο, αἰτοῦντες συμπάθειαν
καὶ τὴν χάριν ἡμῶν. Κατὰ δὲ τὴν πρώτην τοῦ πα-
ρόντος Σεπτεμβρίου, δώδεκα ἡμέτερα κάτεργα, ἃ
πρὸς τὴν Σάονα ἀπεστείλαμεν εἰς φύλαξιν αὐτῆς,
ἐν οἷς Πέτρος τῆς Λειριος τῆς Γαέτας, ὁ ἡμέτε-
ρος πιστός, δεκαεξὶ πλοῖα Γενουβισίων τῶν ἀπί-
στων ἡμῶν ἐπίασαν, καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς ἢ ἡμετέρα
κατέχει φυλακῆ. Ταῦτα πάντα τῆ γνησίᾳ ἀγάπῃ
τῆς βασιλείας σου γνωρίζομεν εἰς χάριν. Ἐφεπο-
μένης δὲ τῆς τοῦ θεοῦ βοηθείας, χαριέστερα τῆ βα-
σιλείᾳ σου γράφομεν, ἐνηδομένη τοῖς ἡμῶν κατορ-
θώμασιν. »

Φρεδερίκος Θεοῦ χάριτι καὶ τὰ ἐξῆς, Ἰωάννη τῷ
ἐπιφανεστάτῳ Γραικῶν βασιλεὶ καὶ τὰ ἐξῆς.

« Τὰς ἀποκομισθείσας γραφὰς τῆ ἡμῶν αἰθριότητι
ἐκ μέρους τῆς βασιλείας σου μετὰ τοῦ Παιδρῦτου
παιδοπούλου αὐτῆς, (**) μετὰ πολλῆς εὐθυμίας
ἐδεξάμεθα. Θυμῆρη γὰρ ἐν αὐτῇ περιείχετο καὶ
τῆ ἡμετέρα αἰθριότητι λίαν ἐπιτερπῆ περί τε
τῶν σῶν ὑγειῶν καὶ εὐδοώσεων καὶ περὶ τῶν, ὅσα
περὶ τῆς νήσου Ρόδου μετ' εὐτυχίας πρὸς τὸ πα-
ρὸν ἐτελέσθησαν. Καὶ ἡμεῖς ἀμοιβαίως κομμεντα-
ρίοις (***) τῆ καθαρᾷ ἀγάπῃ τῆς βασιλείας σου
μηνύομεν, ὅτι τῆ ἀνωθεν προμηθίας κρατυνόμενοι
καὶ ὀδηγούμενοι ὑγιαίνομεν, εὐσταθοῦμεν, νικῶμεν
τοὺς ἐχθρούς ἡμῶν καθ' ἑκάστην, καὶ καθ' ἡμᾶς

(*) Οἱ πρέσβεις.

(**) Θεράποντος, παιδός.

(***) Δι' ἀπαντήσεων ἡμῶν.

πάντα κατὰ νοῦν εἰσοδοῦνται καὶ διυθύνονται. Περὶ
δὲ χρεῖαν τὴν ἐν τοῖς γράμμασι τῆς βασιλείας σου,
(*) ἵπως ὁ Πάπας ἀδελφούς ἐλαχίστους καὶ
κῆρυκας πρὸς τὴν βασιλείαν σου ἀπέστειλεν ἐπὶ
τῷ διαλεχθῆναι μετὰ τῶν Ἀρχιερέων τῆ: ἐκκλη-
σίας τῆς βασιλείας σου, ὅπερ οὐ μόνον τῆ ἡμῶν αἰ-
θριότητι ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐτι νηπίοις τὴν γνῶμην τερα-
τῶδες δοκεῖ καὶ παράδοξον; Πῶς οὗτος ὁ λεγόμενος
μέγας Ἀρχιερεὺς ἱερέων, πάντων ἐνώπιον καθ' ἑκά-
στην τῆ βασιλείαν σου ὀνομαστὶ καὶ πάντας τοὺς
ὑπὸ σὲ Ῥωμαίους ἀφορισμῶ καθυποβάλλων, αἰρε-
τικὸς τοὺς ὀρθοδοξοτάτους Ῥωμαίους, ἐξ ὧν ἡ
πίστις τῶν χριστιανῶν εἰς τὰ τῆς οἰκουμένης ἐ-
ξήλθε πέρατα, ἀναισχύντως καλῶν, τοιοῦτους ἄν-
δρας πνευματικὸς κατ' αὐτὸν πρὸς τὴν βασιλείαν
σου ἀποστῆλθαι οὐκ ἠρῶνθῆσε; Πῶς ὁ τοῦ σχίσ-
ματος αἴτιος δολερῶς ὑπεισέρχεται, ἵνα τοῖς ἀντι-
ποκρινόμενος διὰ τοὺς ὑπηρετὰς καὶ κῆρυκας τοῦ
οἰκείου θελήματος, ἀποστάτας τῆς πίστεως καὶ
σκανδαλοποιούς, τοὺς πρόσθεν καὶ ἀνωθεν ἀπ' ἀρ-
χῆς πλουτοῦντας τὴν εὐσεβείαν καὶ τὴν εἰρήνην
εὐαγγελίζομένους τοῖς πέρασι, τοῖς ὑπ' αὐτὸν Λα-
τίνοις ἀεὶ κηρύττειν οὐ παύεται; Πῶς τὴν ἐμ-
φυτον ἑκαταὶ δαιμονιῶν ἐπιβροχία τοῖς τῆς Ῥώ-
μης Ἀρχιερεῦσι κατὰ τῶν Ῥωμαίων κακίαν, ἣν
οὐκ ὀλίγοι μεγάλοι πνευματικοὶ Ἀρχιερεῖς καὶ
τοῦ Χριστοῦ θεράποντες λόγῳ καὶ ἔργῳ καὶ διηνεκεῖ
εὐχῆ τῷ μακρῷ παρελθόντι χρόνῳ ἐκρίνωσαι οὐκ
ἴσχυσαν, — οὗτος οὖν, παντοιοῖς εἶδεσι ταύτην ἀ-
νανεώσας, παιγνιδίους λόγους καὶ ἀπλῶν ἀνθρώπων
δολερὰς εἰσηγήσεις ἐν ῥοπῇ καιροῦ διορθῶσαι κα-
θυπισχνεῖται; Οὐχ οὗτος ἐστίν, ὃς τὴν ἡμετέραν
αἰθριότητα διὰ τὸ συνοικέσιον, ὃ ἐγένετο μετὰ
τῆς βασιλείας σου καὶ τῆς γλυκυτάτης ἡμῶν συγα-
τρῆς, ἐνόμως τε καὶ κανονικῶς, παραλόγῳ φερό-
μενος ὄρμη, δημοσίως ἀφώρισε, λέγων ἐνώπιον
τῆς παρ' αὐτῷ συναθροισθείσης συνόδου, ὅτι μετὰ
τῆς αἰρετικῆς συνοικέσιον ἐτρακαίταμεν; (**) Πῶθεν
οὖν οἱ τοῖ ἡμέτεροι Ἀρχιερεῖς παρέλαβον ὄπλα
φέρειν κατὰ χριστιανῶν, καὶ ἀντὶ τῆς ἱερᾶς διπλοῦ-
δος ἐνδύεσθαι θώρακα, ἀντὶ δὲ βακτηρίας ποιμαν-
τικῆς λόγῃ καὶ ἀντὶ καλάμου τόξα φέρειν καὶ
πικροφόρους οἰστούς, κατὰ πάρεργον τὸ σωτήριον
ὄπλον τοῦ σταυροῦ κατέχοντες; Ποία σύνοδος οἰ-
κουμενικὴ ἢ τοπικὴ τοῦτο παρέδωκε; Ποῖος σύλλο-
γος θεοφόρων ἀνδρῶν ἐπέκλυσε ἢ ἐπετραγίσεν;
Εἰ δὲ τίς ταῦτα φαίνεται ἀπιστῶν, ἰδέτω τοὺς
ἀγίους Καρδηνάλιους καὶ Ἀρχιερεῖς ἐν τῇ καθ' ἡ-
μᾶς ταύτῃ οἰκουμένῃ ὄπλα φέροντας στρατιωτικὰ,
ἥτοι πολεμικὰ. Ἴν ὁ μὲν Δουξ, ἄλλος Μαρκεσά-
νος, ἕτερος δὲ Κόντος, καθ' ἣν ἔλαχε στρατοπε-
δεῦειν ἐπαρχίαν, φημιζεται. Καὶ ὁ μὲν διατάττει
τὰς φάλαγγας, ἄλλος λοχαγωγεῖ, ἕτερος δὲ διε-
γείρει τὸν πόλεμον, στρατοπεδάρχει καὶ σιγνοφό-

(*) Περὶ δὲ τῆς ὑποθέσεως τῆς διαλαχθῆναι ἐπὶ
τὰ γράμματα τῆς Γ. Μ.

(**) Συνωμολογήσαμεν.

ρεῖ τινὲς καὶ οἱ βικενιφόροι καὶ περτικαφόροι. (*) Ἀρα
πνευματικὰ ταῦτα καὶ ἀρχιερατικὰ εἰρήνης ταῦτα
σύμβολα καὶ προῖμια; Τοιαῦτα οἱ τοῦ Χριστοῦ
μαθηταὶ διατάξαντο; Τίς οὕτως ἀπλοῦς καὶ ἀσύ-
νετος, ὃς τὴν τοιαύτην πονηρίαν οὐκ ἐνοεῖ, αἰ-
σχύνῃ, ἱερεῖς τοῦτους καλῶν, ἀπατεῶνας καὶ ψευ-
δοκῆρυκας, ἐν πνεύματι Ἡλιοῦ πυρκαυτὸν τὴν
πλευρὰν αὐτῶν ποιοῦμενος, καὶ τὴν ὑδραρῶδη γνῶμην
ταῖς στοιχασθείσαις σχιζαῖς ἐτεπερρῶμενος; (**) Ὡς
τῆς ἀνείας τῶν πολλῶν, οἱ αὐθωρεῖ καὶ αὐ-
σγέδιον τὴν ἀγιωσύνην αὐτοῖς διαγράφουσι καὶ
πλάττουσιν ἀγίους ἀνήμερον, ὡς ὁ μῦθος τοὺς Γί-
γαντας. Τοιοῦτοι σήμερον ποιμένες ἐν Ἰσραὴλ, καὶ
τῆς ἐκκλησίας Χριστοῦ οὐκ Ἀρχιερεῖς, ἀλλὰ λύ-
κοι ἀρπαγες, ἴηρες ἄγριοι κατεθίνοντες τὸν λαόν
τοῦ Χριστοῦ. Ὡς πόσοι ἐν Ἀλαμανία, ἐν Ἰταλία
καὶ ταῖς περὶ τὴν χώραν ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐ-
φάγησαν, αἰχμαλωτίσθησαν, ἐφρονεῦθησαν, ἐφρουαδεῦ-
θησαν συνεργούντων αὐτῶν ὧν τὸ αἶμα ἐν χερσὶν
αὐτῶν κατὰ τὸ προφητικὸν ἐκλήθηται κύριος. Εἰς
τί δὲ κατήνησεν ἡ πονηρία αὐτῶν, ἢ ὅτι ἐμ-
ταιώθησαν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν; Ἐφανερώθη
ἡ ἀνομία αὐτῶν, καὶ ὁ μέγας φῶς ἐν γωνίᾳ
νυκτὶ ὑπ' αἰσχύνῃς κρυπτόμενος, ἐλέγχεται παρὰ
πάντων ὡς ψεύδους πατήρ. Ἐξέκλιναν πολλοὶ ἀπὸ
τῆς διδασχῆς αὐτοῦ, καὶ οἱ ἄχρι τοῦ νῦν μετ' αὐ-
τοῦ, νῦν ὀρῶνται κατ' αὐτοῦ. Πόσοι γὰρ μυριά-
δες δι' αὐτοῦ ἀπώλωντο, ὧν τὰ λείψανα πρὸς με-
κροῦ Αἴγυπτος ἔχει παρὰ τὰς τοῦ Νείλου ῥοάς. (***)
Οὐκ ἀγνοεῖ καὶ τοῦτο ἡ βασιλεία σου, πῶς μετ' ὄρ-
κου τὸν ἡμέτερον ἐσεδαίου θάνατον, ἵνα τοὺς ἡμε-
τέρους πιστοὺς ἀποστατήσῃ τῆς πίστεως ἡμῶν πῶς
τοὺς δούλους τῶν δούλων τῆς βασιλείας ἡμῶν ἐν
τῇ Ἀλαμανία δυναστικῶς τε καὶ θωπευτικῶς ἠνάγκα-
σεν ἄραι πτέρνας καθ' ἡμῶν. Ἀλλ' ἕως τὰ ἱερὰ σκευῆ
καὶ πρόδοδοι, ἃς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἀφείλεν βια-
στικῶς, ὑποῦργησαν ἐν ταῖς ἐξόδοις αὐτῶν, ὡς ἐπὶ
σκηνῆς ἠγοῦντο τὰ πράγματα, καὶ ὑραλος ἦν ἡ
πετρώδης γνῶμη αὐτῶν. Ἀφ' οὗ δὲ πάντες κατη-
ράθησαν, ὁ μὲν ἐνθεν, ὁ δ' ἐκεῖθεν φυγὰς ἐγένετο,
τὴν τῆς ἡμετέρας δεξιᾶς ἀπειλὴν ἐνδειματοῦμενοι.
Προσεπιτούτοις τὴν ἡμετέραν οὐκ ἀποδιδράσκει
διάνοιαν, ὃ διὰ τῶν σῶν γραμμάτων ἡμῖν ἐγνωρί-
σας, τὸ οὕτως ἔχον. Οὗτοι δὲ οἱ φέροι (†) ὅτε ἐξ
ἀργῆς κατέλυον ἐνταυτί, ἄλλως ἐραίνοντο διακει-
σθαι πρὸς τὴν βασιλείαν σου, καὶ ἄλλως διάκεινται
νῦν, δι' ἃς ἤκουσαν διαφόρους εὐλόγους συντυχίας
ὑπὲρ τῆς βασιλείας σου παρ' ἡμῶν. Ἐκ τούτων ἡ
βασιλεία σου τὴν ἐνδομυγοῦσαν αὐτοῖς κακίαν ἐν-
νοῆσαι δύναται, ὡς οὐ διὰ τὴν πίστιν καὶ συμβό-
λου προσθήκην αὐτοῖσι παρεγένοντο, ἀλλ' ἵνα κατὰ
τὸ εἰωθὸς ζιζάνια σπειρώσι ἀναμεταξὺ πατρὸς καὶ

(*) Σιγνοφόροι=σηματοφόροι τῶν δὲ δύο τελευταίων λέ-
ξεων ἡ σημασία ἀθῆλος.

(**) Βλ. Γ', σφ. 49, 25, 33, 38

(***) Τὴν εἰς Αἴγυπτον σταυροφορίαν τοῦ Λουδοβίκου
Θ ἀνίσταται.

(†) Οἱ μοναχοί.

υἱοῦ. Ἀφ' οὗ δὲ εὔρον τὴν ἀγάπην τῆς βασιλείας σου
σταθερὰν καὶ ἀδιάσειστον καὶ τῆς πατρικῆς ἀγάπης
ἀχώριστον, οὐκέτι πρόσω χωρεῖν ἐτόλμησαν, εἰς διά-
λεξιν τοὺς λόγους μετατρέποντες ἀδιόριστον. Ἴν' ἐν
τούτῳ ἐπικαλυφθῇ ἡ κακία αὐτῶν. Ἐκ γὰρ τῶν οὕτω
παρ' αὐτῶν προτεθέντων πᾶς τις συναγεῖν καὶ συμ-
περαίνειν δύναται, ὡς οὐκ εὐθεῖται αἱ τρίβοι αὐτῶν,
καὶ ῥυπαροὶ οἱ πόδες αὐτῶν πρὸς τὸ τοῦ εὐαγγελίου
κῆρυγμα.

Βουλεται δὲ καὶ ἡ αἰθριότης ἡμῶν πατρικῶ τρό-
πῳ τὴν υἱικήν σου ἐλέγχειν διάβειν, πῶς ἄνευ πα-
τρικῶ βουλευμάτων ἠθέλητας ἀποκρισιάριους πρὸς
τὸν Πάπαν στέλλειν. Ἴδει τὴν ἀγάπην σου, τὴν ἡ-
μετέραν πρώτως ἐλεῖν βουλήν. Πειραμένοι γὰρ τῶν
ἠδὲ ἐσμεν, καὶ τῶν τοιούτων ἢ κακία ἡμᾶς οὐ λαν-
θάνει, ὡς καὶ ἡμεῖς ἐκ τῶν φουμένων πολλαῖς ὑ-
ποθέσεων τῶν αὐτόθεν μερῶν ἄνευ τῆ: σῆς βουλῆς
πράττειν τι ἢ ἐπιχειρήσαι οὐ βουλόμεθα, ὡς τὰ
γεινιαιάζοντά σοι μέρη γνωριμότερα τῆ βασιλείᾳ
σου, ἢ περ ἡμῖν. Ὅμως ἄπερ ἡμῖν ἡ βασιλεία σου
ἐγράψεν, ἀποδεγομεθα ὡς ἀνατεθέντα τῆ ἡμετέρα
θελήσει τε καὶ διακρίσει. Καὶ ἰδοὺ κάτεργα. Χωρὶς
ὑπερβέσεως ἐξ ἄλλα πλοῖα ἱκανὰ ἀπὸ τοῦ Βρεντησιῦ
πρὸς τὸ Δυρράχιον ἀποστέλλονται πρὸς τὴν τῶν ἀ-
ποκρισιάρων τῆς βασιλείας σου διαπλώσειν καὶ πε-
ραιώσιν, καὶ ἀνθρωπον αὐτοῖς ἀπὸ τῆς ἡμετέρας αὐ-
λῆς ἀπεστείλαμεν πρὸς τὸ ἀνασῶσαι αὐτοὺς πρὸς
ἡμᾶς καὶ τοῖς φερείοις εἰπεῖν, ἐπὶ τοσοῦτον ἀργῆ-
σαι ἐν τῷ Δυρράχιῳ, ἕως οὗ ἡ αἰθριότης ἡμῶν συν-
τύχῃ τοῖς ἀποκρισιάριους τῆς βασιλείας σου καὶ διὰ
τάχους ὑστερον σταλήσονται τὰ πλοῖα διὰ τὸ πε-
ρᾶσαι αὐτοὺς ὡς ἡμᾶς. »

Φρεδερίκος βασιλεὺς, Ἰωάννη τῷ ἐπιφανεστάτῳ
Γραικῶν βασιλεῖ.

« Προσθεῖναι γράμματα γράμμασι πολλῶν ἐκ δια-
δοχῆς τὴν ἡδονὴν κομίζοντα, οὐ μόνον τοῖς κατὰ
συγγένειαν οἰκειωμένοις καὶ καθαρᾷ ἀγάπῃ συνδε-
δεμένοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς τυχοῦσι φίλοις πλείστην
ἐκφέρει τὴν εὐθυμίαν. Διὸ τῆ καθαρᾷ ἀγάπῃ τῆς βα-
σιλείας σου ἐπὶ τοῖς μικρῷ πρότερον μνηνεῖσιν ἡ-
μῶν προτερήμασι, καὶ τοῦτο αὐτὸ ὡς ἐπίλογον εἰς
τέρψιν αὐτῆς γράφειν οὐκ ἀναδυόμεθα. Συγχαίρειν
γὰρ ἴσμεν τὴν βασιλείαν σου ἐν πάσαις ταῖς εὐτυ-
χίαις ἡμῶν, καὶ τοῖς προτερήμασιν ἡμῶν συνεφραί-
νεσθαι. Γνωρίζομεν τοίνυν αὐτῇ, ὅτι οἱ τῆς μάρ-
κας καὶ Ῥωμανιολῆς πιστοὶ ἡμῶν, τοῦ κρείττονος
καὶ ἐπιτερπεστέρου μέρους τῆς Ἰταλίας ὄντος, μα-
θόντες τὴν φανερὰν ἀπάτην καὶ τὰς δολοπλοκίας, ἃς
οἱ δοκοῦντες προεστάναι τῆς ἐκκλησίας ἔραβπτον
καθ' ἡμῶν, καὶ τὰς ἐπιτοκίας, ἃς ἐποίουν καθ' ἑκά-
στην τὸν ἡμέτερον βεβαιούμενοι θάνατον, καὶ τῆς ἡ-
μετέρας εὐσταθείας καὶ εὐεξίας λαβόντες πληροφορίαν,
ἅπαντες πρὸς τὴν ἡμετέραν νητομολῆσαν δυσπορίαν.
(*) Τὸ κάστρον δὲ Φέριμου τῆς μάρκας, ὅτι τῆ τοῦ τό-

(*) Μᾶλλον εὐπορίαν.

που ισχυρότητι καλόν, παπαδική άτυχεστάτη και άκεφάλω στρατιά τοίς ήμετέροις έδόκει προστάγμασιν άνθεσάναί, μη φέρον τήν μυριάριθμον πληθύν του στρατοπέδου ήμών, τας στρατιωτικάς τε φάλαγγας και πεζικάς τάξεις, και τοζοτών άπειρα γένη έτερογλώσσων ένών, έξ ών πās ό χώρος έλείνος έκατελάβετο και τό κάστρον περίξ έστενοχωρείτο, βία πεισθέντες οι έντός, τής ανάγκης κατεπειγούσης αύτούς, αύτό ήμίν παρέδωκαν, και αύτοί ως δέσμιοι πρός τους περί ήμās παρεγίνοντο Πόλεις, κάστρα, χώραι και όχυρώματα, ά παπαδική δολιότητι από τής ήμετέρας παρέλιναν βασιλείας, τό ψεύδος άφέντες τή άληθεία προσέδραμον. 'Η άνω δ' Ιταλία, ρωννυμένη τή τής πίστewς ήμών σταθερότητι, όλη προαιρετικώς τοίς ήμετέροις θεσπίσασιν είκει. Οι νεωτερίσαντες δέ τή όμοία πλάνη έν τή Άλαμανία και είς άδόκιμον νούν έκστήσαντες έαυτούς, έκ τόπου είς τόπον υπό τής δυνάμειwς του περιποήτου ήμών υίου, του ρηγός Κορράδου, πολεμικώς διωκόμενοι, ου σθένουσι τόπον εύρειν είς άποκρυβήν αύτών. Ούτω γούν ή έκ θεόθεν βασιλεία ήμών, τή άνωθεν προμηθία κρατυνομένη, τό ύπήκουσ άπαν αύτής έν ειρήνη διέπει και διυθύνει, ό ούτως είς χαράν τή συγγενική γνησία άγάπη τής βασιλείας σου διά τών παρόντων γνωρίζομεν. »

Μετετυπώσαμεν έκ του προχείρου τας έπιστολάς ταύτας, μη έπιχειρήσαντες σπουδαίαν τινά επιδιόρθωσιν του κειμένου του Γερμανού έκδότη, άν και τό κείμενον τουτο ήναι ένιαχού προδήλως ήμαρτημένον· άλλ' ίνα διορθωθή έπιτυχώς έδει ν' άντιπαρβληθή πρός τό χειρόγραφο. (*) Περί του Ιωάννου Βατάτσου, πρός όν άπευθύνονται αί τρεις τελευταίαι και κυριώτεραι έπιστολάι και όςτις ήν είς τών έξοχωτέρων άνδρών του έλληνικού μεσαιώνος, θέλομεν όμιλήσει έν τή συνεχεία τής περι τών Σταυροφοριών πραγματείας ήμών· άλλ' ίνα δώσωμεν από τουδε έννοϊαν τινά του άνδρός εκείνου, όν τοσοϋτον έτίμα και περιποιείτο ό πολύτροπος τής δύσεως αυτοκράτωρ, παραθέτομεν τήν κρίσιν του Γάλλου ιστοριογράφου Λεζώ, ής άδυνατούντες νά εκφράσωμεν τήν όλην δύναμιν, αντιγράφομεν και αύτό τό πρωτότυπου χάριν τών ειδώτων τήν Γαλλικήν.

C'était un génie de premier ordre, λέγει ό Λεζώ, qui joignait à une valeur héroïque une prudence consommée. Grand homme d'état et

(*) Έν τή τρίτη λ. χ. έπιστολή, σελ. Πανδιώρως 426. στήλ. δεξιά, στίχω 17 κάτωθεν, τό κείμενον του Γερμ. εκδότη έφερεν, ότι μετά τής αίρετικής συνοικέσιwς έτρακταίσαμεν. Διωρθώσαμεν τουτο γραμματικώς γράψαντες μετά τής αίρετικής συνοικέσιwς έτρακταίσαμεν, ούδέν ήττον ή έννοια έμεινε πλημμελής· διότι ό Φρειδερίκος δέν διαπραγματεύθη και δέν συνωμολόγησε συνοικέσιον μετά αίρετικής, άλλά μετά αίρετικου· ώστε πρέπει νά υποθέσωμεν ότι τό πρωτότυπον έφερε μετά του αίρετικου ή τών αίρετικων ή τής αίρετικής βασιλείας συνοικέσιον έτρακταίσαμεν.

grand homme de guerre, mesuré dans les conseils, actif dans l'exécution, sans précipitation comme sans négligence, il apercevait avec justesse, dans les affaires, le point de maturité, qu'il savait préparer avec patience, et saisir avec promptitude. Marchant d'un pas assuré dans ses entreprises, il en avait prévu toutes les difficultés, et le moyen de les vaincre; et l'on peut dire que la Providence, qui voulait affliger la Grèce, sans la détruire encore, lui ménagea dans ses deux premiers princes, les ressources nécessaires pour se conserver. Il fallait d'abord de l'audace pour brusquer la fougue française; elle se trouva dans Théodore Lascaris. Vatace apporta la prudence et une vigueur soutenue, propre à donner au nouvel empire grec une assiette ferme et solide (*). *Ο έστιν

'Ην δέ ό Βατάτσης άνήρ δαιμονιώτατος, παρ' ό άνδρεία ήρωική ήν άκρα φρονήσει κεκραμένη· μέγας περι τά πολιτικά, και περι τά πολεμικά ούδέν ήττον μέγας, περισκεμμένος έν ταις βουλαίς, ρεκτικής έν τή πράξει· μήτε τολμητής, μήτε μελλητής παρά καιρόν, άλλά διακρίνων μέν άπταιστως τας άκμάς τών πραγμάτων, ως έπετηδεύετο νά παρασκευάζη έπιμόνως και νά άρπάξη εύστόχως· βαίνων δέ βήματι άσφαλείς είς τας έπιχειρήσεις αύτου, ών προσέβλεπε και ένίκα άπάτας τας δυσχερείας. *Ωςτε δύναται τις είπειν, ότι ή Πρόνοια, θέλουσα νά θλίψη, ουχι δέ και νά καταλύση έτι τήν 'Ελλάδα, παρέσχεν αύτē, διά τών δύο πρώτων έν Νικαία βασιλέων, τόν τρόπον του νά συντηρηθή ών ό μέν Θεόδωρος Λάσκαρις είχε τήν τόλμην τήν άπαιτουμένην ίν' άντεπεξέλθη ραγδαίως κατά τής Γαλατικής όρμης, ό δέ Βατάτσης προσήνεγκεν είς τό νέον κράτος τήν αναγκαίαν πρός εξασφάλισιν αύτου σύνεσιν και εύσταθή ρώμην. »

K. II.

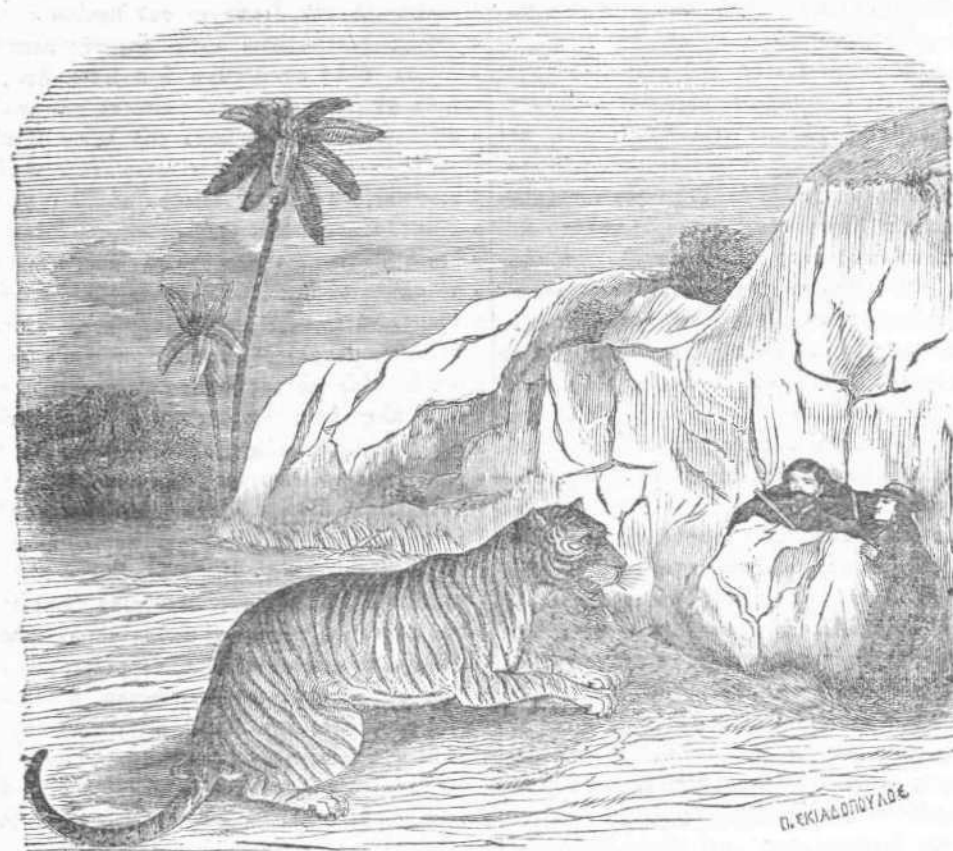
ΠΕΡΙ ΤΙΓΡΙΔΟΣ

'Η τίγρις, τό μάλλον αίμοδόρον τής γης θηρίον, παρομοιάζει κατά τήν μορφήν τήν γαλήν, άλλά κατά τό άνάστημα είναι μεγαλύτερα και αύτου του λέοντος, μετά του όποιου, ως και μετά του έλέφαντος, πολλάκις συμπλεκόμενη αναδεικνύεται τροπαιούχος. Καί τό μέν μήκος αύτής, από τής ρίνος μέχρι τής άκρας τής ουράς, είναι έξ ποδιών, τό δέ χρώμα ξανθόν μέ μελαίνας γραμμάς ραδωτάς εκτεινομένας

(*) Τόμος.

από τής ράχως μέχρι του ύπογαστρίου, όπου καθίσταται ύπομέλανος χρώματος. 'Η φύσις δώσασα αύτē ήθος άγριον, τήν έπρόικισε και μέ τά αναγκαία πρός τουτο όπλα· έπομένως έχει σιαγόνας ισχυράς μέ όδόντας ύπερμεγέθεις και όξύτάτους, πόδας δέ και όνυχας τόσω δυνατούς, ώστε διά μιās κατασπαράττει και τά μεγαλύτερα τών ήμετέρων ζώων, ως τόν ίππον, τόν βοΰν κτλ. 'Αλλά και τό βλέμμα της έχει τι φοβερόν, και θρυχωμένη εκπέμπει τοσοϋτον τρομερούς ώρυγμούς· ώστε και αύτοί οι λέοντες ταραττονται. Είναι δέ και ώκύπους, εύλύγιστος και ύπουλος, ώστε επιπίπτουσα αίφνης και μέ όρμήν, έτι δέ και μέ ταχύτητα επί τής θήρας της, τήν κατασπαράττει πριν ή αύτη αισθανθή.

» στιγούσαν αυτό· φεύγει τήν όψιν παντός ζώοντος » άντικειμένου, και θεωρεί πάν τι τοιοϋτον ως νέαν » λείαν, ήν καταβροχθίζει προηγούμενος διά του άπλήστου αύτής βλέμματος, και φοβερίζουσα μέ » τρομερούς ώρυγμούς και τριγμούς τών όδόντων, » επιπίπτει κατ' αύτής και τοι πολλάκις περιωρι- » σμένη δι' όγκωδών αλύσεων ή σιδηρών κιγκλίδων, » αίτινες αναγκαιτίζουσι μέν άλλά δέν σθένουσι τήν » μανίαν της Πολλάκις έγκαταλιμπάνει τά κατα- » σπαρχθέντα ζώα διά νά φονεύση άλλα. Φα νεται » ότι ζητεί νά γευθή τό αίμα αύτών· τό δοκιμάζει, » και μεθυσκομένη τρόπον τινά κατασπαράττει τά » σώματά των, βυθίζουσα είς αύτά τήν κεφαλήν της » όπως ροφήση τό αίμα εκ τής πηγής ήν πάντοτε

Τίγρις.

σχεδόν τόν επικείμενον κίνδυνον. α 'Η τίγρις μεταξύ » πάντων τών ζώων, λέγει ό άοίδιμος Βυρών, είναι » τό μόνον ου δέν δύναμεθα νά πραινόμεν τό άγριον » ήθος· ουτε ή δύναμις, ουτε αί γλυκείς τρόποι, ουτε » ή βία εκτιθασσεύουσιν αύτην, καθότι έρεθίζεται και » διά τών κακών και διά τών καλών τρόπων. 'Η » γλυκεία περιποίησης, ή τοσαύτην επί πάντων ισχύν » έχουσα, ουδέν δύναται επί του άκαταδαμάστου » τούτου θηρίου. 'Ο χρόνος, άντι νά εξημερώση τήν » θηριώδη αύτου καρδίαν, κινεί μάλλον τήν χολήν » και διερεθίζει τήν όργήν του· κατασπαράττει τήν » χορηγούσαν αύτē τροφήν χείρα ως και τήν μα-

» αποξηραίνει πριν ή σβέση τήν δίψαν της. » Το » θηρίον τουτο κατοικεί έν ταις ανατολικαίς Ινδίαίς, κατά τήν του Γάγγου χερσονήσον, τινές δέ λέγουσιν ότι εύρίσκεται και είς τό βασιλειον της Σιάνης. Οι Ινδοί θηρεύουσιν αύτό ου μόνον χάριν του δέρματος, άλλά και πρός άπλήν ένίοτε διασκέδασιν, και τοι πολυμόχθου και λίαν επικινδύνου ούσης τής τοιαύτης θήρας. Πολλά και διάφορα διηγούνται οι περιηγηταί περι τών κινδύνων ους διατρεύουσιν είς τά μέρη εκείνα ένεκα τών αίμοδόρων τούτων θηρίων, άλλ' ήμείς άρχομεθα ν' αναφέρωμεν τό έξής περιεργον συμβάν, ό διηγείται 'Αγγλός τις

περιηγητής. . . . α Τὸ ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς μου
 » θέαμα, λέγει οὗτος, μὲ παρεκίνησε νὰ φοβῶμαι
 » μὴ διανυκτερεύσωμεν ἐντὸς τοῦ σπηλαίου. Ἄλλ'
 » ἐλαττωθείσης ὀλίγον τῆς θυέλλης, οἱ ὀδηγοὶ ἡμῶν
 » ἐξήλθον ἵνα παρατηρήσωσιν ἂν δυνάμεθα νὰ ἐξα-
 » κολουθήσωμεν τὴν πορείαν ἡμῶν. Τόσῳ δὲ σκο-
 » τεινὸν ἦτο τὸ σπήλαιον ἐν ᾧ εἶχομεν διασωθῆ,
 » ὥστε δὲν ἠδυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν τὰ ἐν αὐτῷ
 » πέραν μιᾶς σπιθαμῆς κείμενα ἀντικείμενα. Ἐνῶ δὲ
 » περιστρεφόμεθα συνομιλοῦντες περὶ τῶν ἐπαπει-
 » λούντων ἡμᾶς κινδύνων, ἠκούσαμεν βουρηθμούς
 » καὶ ὠρυγμούς ἐξερχομένους ἐκ τοῦ βάθους τοῦ
 » σπηλαίου, οἵτινες κατετρόμαξαν καὶ ἐμὲ καὶ τὸν
 » φίλον μου Βάρθωνα· ἀλλ' ὁ ἀπερίσκεπτος νέος
 » Λίγκολνος ἀντὶ νὰ φοβῆται ἔπεσε πρηνῆς κατὰ γῆς,
 » καὶ παρακολουθούμενος ὑπὸ τοῦ ὑπέρητου μου
 » φραγκίου, εἰσῆλθε προχωρῶν εἰς τὸ σπήλαιον
 » ἵνα ἀνακαλύψῃ τὴν αἰτίαν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος
 » θορύβου. Μόλις ἐπροχώρησεν ὀλίγα τινὰ βήματα,
 » καὶ ἠκούσαμεν ἐκφώνησιν τινὰ θαυμασμοῦ, καὶ
 » μετ' οὐ πολὺ τοὺς ἴδομεν ἐπιστρέφοντας καὶ κρα-
 » τούντας ὑπὸ τὴν μασχάλην ἀνά ἐν μικρὸν τετράπου
 » ποικιλόχρωμον, ἔχον μέγεθος μικρᾶς γαλῆς, καὶ
 » σιαγόνας ἐφωδιασμένας μετ' εὐμεγέθων τομέων
 » ὀδόντων. Οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἦσαν ὑποπράσινοι·
 » εἶχον τοὺς ὄνυχας μακροὺς, ἡ δὲ γλῶσσα αὐτῶν ἐ-
 » ρυθρᾶ ὡς αἷμα ἐκρεματο εἶω τοῦ στόματος. Ἄμα
 » ἰδὼν αὐτὰ ὁ Βάρθων ἀνέκραξεν ἐντρομος· Μὰ τὸν οὐ-
 » ρανὸν εὐρισκόμεθα ἐν τῷ σπηλαίῳ μιᾶς. . . Ἄλλ' ἀμέ-
 » σως διεκόπη ὑπὸ τῶν ὀδηγῶν, οἵτινες ἐπιστρέφον-
 » τες δρομαῖοι ἐφώναζον, μία τίγρις, μία τίγρις! . .
 » Καὶ μετὰ ταχύτητα καὶ ἐπιτηδεϊότητα ἰδιάζουσιν
 » εἰς αὐτοὺς ἀνέστησαν ἐπὶ τῆς κορυφῆς παρακειμένης
 » τινὸς κέδρου, ὅπου ἐκρύβησαν μεταξὺ τῶν κλάδων
 » αὐτῆς. Κατ' ἀρχὰς κατελήφθη ὑπὸ μεγάλου τρό-
 » μου, ἀλλ' ἐλαττωθέντος κατ' ὀλίγον τοῦ αἰσθη-
 » ματος τούτου, ἐπέκρηθη ἀμέσως νὰ προσφύγῃ εἰς
 » τὰ πυροδόλα ὄπλα. Καὶ ὁ Βάρθων ὅστις οὐχ
 » ἦττον κατετρόμαξε, συνελθὼν μᾶς παρεκίνησε νὰ
 » κλείσωμεν τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου δι' εὐμε-
 » γέθους τινὸς λίθου, ὅστις καλῆ τύχῃ παρέκειτο.
 » Τὸ αἰσθημα τοῦ ἐπαπειλοῦντος ἡμᾶς κινδύνου
 » ἠῤῥαξε τὰς δυνάμεις μας, καὶ οὕτω ἐπελήφθη
 » μεν τοῦ ἔργου, ὅτε ἠκούσαμεν καὶ τοὺς πρώ-
 » τος τοῦ θηρίου τούτου ὠρυγμούς. ὦ! εἴμεθα
 » χαμένοι, ἐφώναξεν ὁ Βάρθων, ἂν δὲν προφθάσωμεν
 » νὰ κλείσωμεν τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου, πρὶν ἢ
 » φθάσῃ τὸ θῆριον. Καὶ τῶνόντι δὲν εἶχομεν εἰσέτι
 » περὶ αὐτοῦ τὸ ἔργον, ὅτε ἐν μέσῳ τῶν χαμοδένδρων
 » ἐφάνη ἡ τίγρις πηδῶσα καὶ προχωροῦσα πρὸς τὸ
 » σπήλαιον. Ἐν τοιαύτῃ τρομερᾷ στιγμῇ ἐδιπλα-
 » σιάσαμεν τὰς δυνάμεις μας, καὶ χωρὶς νὰ προφ-
 » ρωμεν λέξιν, ἢ κἂν νὰ τολμήσωμεν ν' ἀνυψώσω-
 » μεν τὸ βλέμμα, ἐθέσαμεν χάριτι θεῖα τὸν λίθον
 » ἐν τῇ εἰσόδῳ. Καὶ ὁμοῦς ἔμενε πάντοτε ἐκ τοῦ
 » ἄνω μέρους μικρὰ τις ὀπή, ἐξ ἧς διεκρίνοντο ἡ
 » κεφαλὴ καὶ οἱ ἀκτινοβολοῦντες ὀφθαλμοὶ τοῦ θη-
 » ρίου. Ἀντήγει τὸ σπήλαιον καὶ σχεδὸν ἔτρεψε

κατὰ πάντα βουρηθμὸν τῆς τίγριδος εἰς ἐν ἀνταπε-
 » κρίνοντο τὰ τιγρίδια δι' ὀξέων ὠρυγμῶν. Ὁ τρο-
 » μερὸς οὗτος ἐχθρὸς ἀπεπειράθη κατ' ἀρχὰς νὰ ἀ-
 » πομακρύνῃ τὸν λίθον διὰ τῶν ποδῶν του, εἶτα
 » ὠθῶν αὐτὸν διὰ τῆς κεφαλῆς, ἡ δὲ ἀποτυχία του
 » ἠῤῥαξεν ἐτι μᾶλλον τὴν λύσσαν του, καὶ ἐξέπεμψεν
 » ὀξύτατον ὠρυγμὸν ῥίψας συγχρόνως πρὸς ἡμᾶς
 » βλέμμα λίαν ἀπειλητικόν. Ἡσθάνθη σχεδὸν αἰ-
 » σθημα λύπης συλλογιζόμενος ὅτι ἐδοξαίνετο ἐκ
 » πατρικῆς στοργῆς. Τότε στραφεὶς πρὸς ἐμὲ ὁ
 » Βάρθων, ἰδοὺ καιρὸς, εἶπε, νὰ ἐκκενώσωμεν ἐπ'
 » αὐτῆς τὰ πυροδόλα μας αὕτη εἶναι ἡ μόνη ἡμῶν
 » σωτηρία. Ὁ φραγκίος ἠτοίμασεν ἀμέσως τὸ δι-
 » κωνον τουφέκιον, ὁ δὲ Λίγκολνος τὰς πιστόλας.
 » Ἀμφότεροι δὲ ἐτέθησαν εἰς καταλληλὸν θέσιον πε-
 » ριμένοντες τὴν διαταγὴν τοῦ Βάρθωνος, ἵνα συγ-
 » χρόνως ἐκκενώσωσιν αὐτὰ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ
 » θηρίου· ἀλλὰ κακῆ τύχῃ ἡ πυρίτις δὲν ἤναψεν·
 » ἡ δὲ τίγρις γνωρίσασα φαίνεται τὴν κατ' αὐτῆς
 » ἀπόπειραν ἐπέπεσε κατὰ τοῦ λίθου μὲ πλειοτέ-
 » ραν ὀρμὴν. Καὶ ἐπειδὴ ἡ πυρίτις ἦτο ὑγρὰ, ὁ φραγκ-
 » κίος καὶ ὁ Λίγκολνος ἐρρίψαν αὐτὴν ἵνα τὴν ἀν-
 » τικαταστήσωσι διὰ στεγνῆς· τούτου ἕνεκα ἐγὼ τε
 » καὶ ὁ Βάρθων ἀνεζητοῦμεν τὴν πυριτοθήκην, ἀλλὰ
 » τὸ σπήλαιον ἦτο τόσον σκοτεινὸν ὥστε ἠναγκά-
 » σθημεν νὰ ψηλαφῶμεν. Φθάσας παρὰ τὰ τιγρίδια
 » ἠσθάνθημεν μεταλλικὸν τινὰ κρότον, καὶ εὐθὺς ἐνόησα
 » ὅτι ἐπαιζὸν μὲ τὰς πυριτοθήκας ἡμῶν καὶ τῶ-
 » νόντι πλησιάσας ἴδον ὅτι εἶχον ἀποθάσει τὸ πῶμα
 » καὶ ἐντελῶς ἐκκενώσει αὐτάς. Τούτο μᾶς ἐπροξέ-
 » νησε μεγίστην ἀθυμίαν. Τὸ πᾶν ἀπωλέσθη, ἐφώναξε
 » μετὰ λύπης ὁ Βάρθων, δὲν μένει λοιπὸν ἄλλο ἢ νὰ
 » ἀποφασίσωμεν τί τὸ προτιμητέον, ἢ νὰ ἀποθά-
 » νωμεν ἐνταῦθα ἀπὸ τὴν πείναν μετὰ τῶν δύο τι-
 » γριδιῶν, ἢ νὰ ἀφήσωμεν ἐλευθέρην τὴν εἴσοδον εἰς
 » τὸν πατέρα αὐτῶν. Καὶ ταῦτα εἰπὼν προεχώρη-
 » σεν εἰς τὴν εἴσοδον ὅθεν παρετήρει ἀτρομήτως
 » τοὺς ἀκτινοβολοῦντας τοῦ θηρίου ὀφθαλμούς. Ὁ
 » νέος Λίγκολνος ἀπελπισθεὶς ἤρχισε νὰ καταράται.
 » Ὁ δὲ φραγκίος, γενναϊότερος πάντων ἡμῶν, ἐξήγα-
 » γεν ἐκ τοῦ κόλπου του μικρὰν τινὰ χρυθὴν, ἢ
 » κρατῶν καὶ ἐπορεύθη πρὸς τὸ ἐνδότερον τοῦ σπη-
 » λαίου, χωρὶς νὰ διακοινώσῃ πρὸς ἡμᾶς τὸν σκοπὸν
 » αὐτοῦ. Μετ' οὐ πολὺ ἠκούσαμεν πινηγρᾶς τινὰς
 » φωνὰς, εἰς ἃς ἡ τίγρις ἀνταπεκρίθη διὰ τρομεροῦ
 » βουρηθμοῦ, καὶ δεικνύονσα μεγίστην ἀνησυχίαν,
 » μανιώδης περιεφέρετο περὶ τὴν εἴσοδον· καὶ στᾶσα
 » αἴφνης ἐκίνησεν ἐκατέρωθεν τὴν κεφαλὴν αὐτῆς,
 » εἶτα στραφεῖσα πρὸς τὸ δάσος ἐξέπεμψε δύο ἐπα-
 » νεληγμένους καὶ ὀξύτατους ὠρυγμούς! Οἱ δύο
 » ἡμῶν ὀδηγοί, οἱ Ἴνδοι, ὠφελήθησαν τῆς περιστά-
 » σεως ταύτης ἐξετόξευσαν βέλη κατ' αὐτῆς ἐκ τοῦ ὑ-
 » ψους τοῦ δένδρου· ἀλλὰ καὶ τοὶ ἐτόξευσαν ἐπιτυχῶς
 » πολλάκις, τὸ δέσμα αὐτῆς δὲν διεπεράσθη ὑπὸ
 » τῶν βελῶν πλὴν ὑφ' ἑνὸς καὶ μόνου καθηλωθέντος
 » παρὰ τὸν ἕνα ὀφθαλμὸν, ὅπερ ὑπερηύχῃσε τὴν λύσσαν
 » τῆς. Ὁρμήσασα τότε πρὸς τὸ δένδρον ἠγωνίζετο ν'
 » ἀναβῆ ἢ κἂν νὰ τὸ κλίνῃ· ἀλλὰ ἀποκαθηλωθέντος

τοῦ βέλους, ἐπανῆλθε πάλιν πρὸς τὴν εἴσοδον τοῦ
 » σπηλαίου.
 » Ἐν τούτοις ὁ φραγκίος ἐπέστρεψεν ἐκ τοῦ ἐν-
 » δότερου τοῦ σπηλαίου, φέρων κρεμάμενα εἰς ἑκα-
 » τέραν τῶν ἄκρων τῆς χρυθῆς τὰ παρ' αὐτοῦ πι-
 » χθέντα τιγρίδια, καὶ πρὶν ἢ ἐνοήσω τὸν σκοπὸν
 » του τὰ ἐρρίψεν ἐκ τῆς ἐπὶ τοῦ λίθου τῆς εἰσόδου
 » ὑπαρχούσης ὀπῆς. Ἰδοῦσα αὐτὰ ἡ τίγρις προσ-
 » ἤλωσεν ἐπ' αὐτῶν τὰ βλέμματά της σειούσα τὴν
 » οὐρανὸν της, εἶτα τὰ ἐπανέστρεψε πολλάκις καὶ
 » τὰ ὠσφραίνετο. Ὅτε δὲ κατενόησεν ὅτι δὲν ἐξῆ-
 » ἀφῆκεν ὠρυγμὸν τόσον ὀξύ· καὶ λυστώθη, ὥστε
 » ἠναγκάσθημεν νὰ κλείσωμεν τὰ ὄπλα ἡμῶν. Πλη-
 » σιάσας τὸν ὑπὲρῆτον μου ἵνα τὸν ἐπιπλήξω
 » διὰ τὴν σκληρὰν ταύτην προῤῥιν, κατενόησα ἐκ
 » τοῦ τρόπου τῶν ἀπαντήσεών του ὅτι εἶχεν ἀπο-
 » λέσει πᾶσαν ἐλπίδα σωτηρίας, καὶ ὅτι ὡς ἐκ τού-
 » του ἐνόμιζεν ἑαυτὸν ἐλεύθερον παντὸς πρὸς τὸν
 » κύριόν του δεσμοῦ. Ἐγὼ ὁμοῦς διετήρουν πάντοτε
 » ἐλπίδας, ἂν καὶ ἠγνόουν νὰ εἰπῶ διατὶ ἀπροσδό-
 » κητὸς τις βοήθεια ἐμελλε νὰ μᾶς σώσῃ τοῦ ἐπι-
 » κειμένου κινδύνου.
 » Ἡ θυέλλα ἐντούτοις ἐκόπασεν, αἱ βρονταὶ δὲν
 » ἀντήχουν πλέον, καὶ τρομερὸς ζέφυρος διεδέχθη
 » τὸν πολυτάραχον ἀνεμὸν· τὸ κελᾶδημα τῶν μικρῶν
 » πτηνῶν ἤρχιζε νὰ διακόπη τὴν σιωπὴν τοῦ δά-
 » σους, καὶ αἱ σταγόνες τῆς βροχῆς, ἀντανακλωσαι
 » τὰς πρώτας ἀκτίνας τοῦ ἡλίου, ἐλαμπον ἐπὶ τῶν
 » φύλλων τῶν δένδρων καὶ τῆς γλῶσς ὡς μυριάδες ἀ-
 » δαμάντων. Ἐγὼ δὲ ἐκ τῆς ὀπῆς ἔβλεπον τὴν τρο-
 » πὴν ταύτην μεταβολὴν τῆς φύσεως, καὶ τούτο
 » καθίστα τρομερώτερον τὴν θέσιν μου. Εὐρισκό-
 » με' ἂ ἐντὸς τάπου χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὰ περίε-
 » τί ἱκανὸν νὰ διευκολύνῃ τὴν ἐξόδον μας, διότι
 » τέρως τρομερώτερον καὶ αὐτοῦ τοῦ μυθολογικοῦ
 » Κερβέρου ἐφύλαττε τὴν εἴσοδον, κατακεκλιμμέ-
 » νον παρὰ τὰ νεκρὰ αὐτοῦ τέκνα. Ἐφαίνετο ὠραῖον
 » ζῶον, μεγαλόσωμον καὶ ὑπερήφανον, καὶ τὰ μέλη
 » του εἰς τὴν θέσιν εἰς ἣν ἐκεῖτο ἐδείκνυον ὀλην
 » τὴν ἐξαισιαν ἰσχύϊν τῶν μυῶν αὐτοῦ. Ἐκ τῶν
 » σιαγόνων του, αἵτινες ἦσαν ἐστολισμέναι μετὰ λε-
 » πτοτάτων καὶ μεγίστων ὀδόντων, ἐρρέεν ἐκ διαλειμ-
 » μάτων ἄφρονος. Ἐνῶ δὲ παρετηροῦμεν τὸν λυσ-
 » σαλέον τοῦτον ἐχθρὸν, ἠκούσαμεν αἴφνης μακρό-
 » θεν ἰσχυρὸν εὐσημα, εἰς ὃ ἀνταπεκρίθη ἡ τίγρις
 » διὰ μακροῦ καὶ λυπροῦ ὠρυγμοῦ. Τότε οἱ Ἴνδοι
 » κράξαντες μᾶς ἔκαμαν νὰ ἐνοήσωμεν ὅτι νέος
 » κινδύνος μᾶς ἐπαπειλεῖ. Μετ' οὐ πολὺ οἱ φόβοι
 » ἡμῶν ἐπεθεοαῖωθησαν, διότι ἴδομεν καὶ ἑτέραν
 » τίγριν πηδῶσαν καὶ ἐρχομένην πρὸς τὸ μέρος ὅπου
 » εὐρισκόμεθα. Ὁ νέος οὗτος ἐχθρὸς, εἶπεν ὁ Βάρθων,
 » εἶναι μᾶλλον ἐπικίνδυνος τοῦ πρώτου, καθότι εἶναι
 » ἡ θῆλυς, καὶ αἱ μητέρες εἰσὶ σκληραὶ καὶ ἀδυ-
 » σώπητοι πρὸς τοὺς φονεῖς τῶν τέκνων των.
 » Μόλις ἴδε φονεῦμένα τὰ τέκνα της, καὶ οἱ βου-
 » ρυθμοὶ της ὑπερέσθησαν πάντας ὅσους μέχρι τούδε
 » εἶχομεν ἀκούσει. Εἰς τούτους δὲ προσετέθησεν οἱ
 » τοῦ ἄρρενος· ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἔπαυσαν περιο-

ρισθέντες εἰς γοερόν τινα μορμυρισμόν· ἡ δὲ ὑψ-
 » λυς, ὑψώσασα, τοὺς ἀνοικτούς αὐτῆς ῥυθμῶνας πρὸς
 » τὴν ὀπὴν τῆς εἰσόδου, ὅπως τρόπον τινα ἀνακα-
 » λύψῃ τοὺς φονεῖς τῶν τέκνων της, προσήλωσε
 » τοὺς ἀγρίους αὐτῆς ὀφθαλμούς ἐφ' ἡμῶν, καὶ αἰ-
 » φνης ὠρμησεν ἀκάθεκτος κατὰ τοῦ λίθου, προσπα-
 » θούσα νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ καταφυγιον ἡμῶν, καὶ ἵ-
 » σως ἤθελε τὸν ἀπωθήσει. ἂν προλαμβάνοντες, δὲν
 » διετηροῦμεν αὐτὸν μετ' ὅλων μας τῶν δυνάμεων
 » εἰς τὴν θέσιν του. Ἰδοῦσα δὲ ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ
 » ἐπιτύχῃ τὸν σκοπὸν της, ἐπανῆλθε παρὰ τῷ ἄρ-
 » ρει μετ' οὐ ἐφάνη ὡς ἂν συνδιεσκέπτετο διότι ἀμ-
 » φότεροι ἀπεμακρύνθησαν δρομαῖοι καὶ ἔγειναν ἀ-
 » φαντοί. Ἀπομακρυνθέντων δὲ τῶν δύο θηρίων, οἱ
 » ὀδηγοὶ ἡμῶν, οἱ Ἴνδοι, μᾶς προέτρεψαν νὰ ὠφελθῶ-
 » μεν τῆς περιστάσεως καὶ νὰ φύγωμεν, διότι προσ-
 » ἐβῆσαν, αἱ τίγρεις πιθανῶς ὑπάγουσι νὰ εὐρωσιν
 » ἐπὶ τοῦ ὄρους ἄλλην γνωστὴν εἰς αὐτάς εἴσοδον,
 » ἵνα εἰσέλθωσιν εἰς τὸ σπήλαιον. Μόλις δὲ καὶ με-
 » τὰ πολλοῦ κόπου μετακινήσαντες τὸν λίθον, ἐξήλ-
 » θομεν ἀπὸ τὸ ἄντρον ἐν ᾧ ἐφοβούμεθα μὴ ἀποθιώ-
 » σωμεν τῆς πείνης. Τελευταῖος ἐξῆλθεν ὁ Βάρθων
 » ὡς μείνας ἵνα ἀνεύρῃ τὸ πυροδόλον αὐτοῦ, ἐνῶ
 » ἡμεῖς δὲν ἐσυλλογίσθημεν παρὰ πῶς νὰ φύγωμεν.
 » Μόλις προχωρήσαντες ὀλίγα τινὰ βήματα, ἠκού-
 » σαμεν πάλιν τοὺς ὠρυγμούς τῶν τίγρεων, ὅπερ μᾶς
 » κατετρόμαξεν, ἂν καὶ αἱ φωναὶ ἤρχοντο μακρόθεν.
 » Ἐντοσούτω ἀκολουθοῦντες τὰ ἔγνη τῶν ὀδηγῶν
 » μᾶς εἰσῆλθομεν εἰς τινὰ πλαγίαν ὁδόν. Δύσκολον δὲ
 » καὶ ἀργὴν καθίστων τὴν πορείαν ἡμῶν αἱ ἐκ τῆς
 » θυέλλης ἐπισωρευθεῖσαι κατὰ τὴν εἴσοδον ῥίζαι καὶ
 » οἱ κλάδοι. Μετὰ δὲ ἐνός τετάρτου τῆς ὥρας κοπια-
 » στικὴν πορείαν, εἰδοποιήθημεν δι' αἰφνιδίας καὶ ὀ-
 » ξείας φωνῆς ἐνός τῶν Ἴνδων μας ὅτι αἱ τίγρεις
 » μᾶς καταδιώκουσι. Κατ' εὐχὴν ὁμοῦς εὐρέθημεν
 » πλησίον καλαμίνης γεφύρας κειμένης ἐπὶ ὀρη-
 » τικῷ ῥύκκος. Μόνοι οἱ Ἴνδοι διὰ τοῦ ἐλαφροῦ
 » αὐτῶν βυδισματος δύνανται ἀτρομήτως νὰ περι-
 » πατῶσιν ἐπὶ τῶν τοιούτων εὐθραύστων γεφυρῶν.
 » Ἰπὸ τὴν γεφυρὰν ταύτην κατέρρεεν ἀκάθεκτος ὁ
 » χειμάρρος μετὰ τῶν ὄχθων δυσδάτων, ἀποκρήμων
 » καὶ ὑψηλῶν. Ὁ Λίγκολνος, ὁ φραγκίος καὶ ἐγὼ
 » εἶχομεν ἤδη ἐνοεῖται μετὰ φόβου, διελέει τὴν γε-
 » φυρὰν, ὁ δὲ Βάρθων εὐρίσκειτο ἐπ' αὐτῆς προ-
 » πάλιν νὰ διατηρήτῃ τὴν ἰσορροπίαν τοῦ σώματος
 » του, ὅτε ἐφάνησαν αἱ τίγρεις ἐξερχόμεναι ἐκ τοῦ
 » πλησίον δάσους. Μόλις δὲ μᾶς ἴδον καὶ ἔτρεξαν
 » κατ' ἡμῶν πηδῶσαι καὶ ἐκπέμπουσαι ὀξύτατους
 » καὶ τρομεροὺς ὠρυγμούς· ἀλλ' ἡμεῖς ἐσπεύσα-
 » μεν νὰ ἀναβῶμεν ἐπὶ τῶν βράχων· ὁ δὲ Βάρθων
 » προφθάσας διήλθε τὴν γεφυρὰν, καὶ ἂν καὶ εἶχε
 » πλησίον του τὰ θηρία ἴστατο ἀτάραχος καὶ γεν-
 » κίως. Μετὰ ταῦτα, ἐξαγαγὼν ἐκ τοῦ κόλπου αὐ-
 » τοῦ τὴν κνηγετικὴν μάγαιραν, ἔκοψε τὰ δεσμὰ
 » τῆς γεφύρας ἐπ' ἐλπίδι ὅτι ἠθέλομεν διασωθῆ ἐκ
 » τῶν καταδιωκόντων ἡμᾶς ἐχθρῶν· ἀλλ' ἡ θύλεια τί-
 » γρις, ἰδοῦσα τὴν γεφυρὰν πίπτουσαν, ἐρρίφη εἰς
 » τὸν χειμάρρον, προσπαθούσα νὰ τὸν ὑπερβῇ· μᾶ-

π την όμως, διότι κατεσπαράχθη ώθουμένη εκ της όρμης του χειμάρρου κατά των άπειρων ριθμών αίχμων των παρακειμένων σκοπέλων. Και όμως η άποτυχία αυτή της θήλεως δεν ήλάττωσε το θάρρος του άρρενος, όστις διά γιγαντείου πηδήματος έφρίσθη επί της άπέναντι όχθης, την όποιαν καλή τύχη δεν ήδυνήθη να φθάση η διά μόνον των έμπροσθίων ποδών. Άλλά και ούτω κρεμάμενος από του βράχου, ήγωνίζετο να άρπάξη τον παρ' αὐτῷ εύρισκόμενον Βάρθωνα. Τουτο ιδόντες οί Ίνδοί ήρχίζον να κραυγάζωσιν ως αν μη ύπρχε πλέον έλπίς σωτηρίας. Άλλ' ο Βάρθων άτρόμητος όρμη κατά του θηρίου και έμπήγει την μάχαιραν επί του στήθους του. Κατασταθείσα ούτως η τίγρις ύπερβαλλόντως λυσσώδης, διπλασιάζει τας δυνάμεις αυτής και έπιτυγχάνει να στηρίξη και τους όπισθίους πόδας επί του βράχου, και να άρπάξη τον Βάρθωνα εκ του μη ρου' αυτός όμως διαμένων πάντοτε άτάραχος, ήρπασε διά της άριστερας κλάδον παρακειμένου δενδρον, και διά της δεξιάς κρατών την μάχαιραν διεστρώπα επανειλημμένως και μετ' επιτηδειότητος το πλευρόν του θηρίου. Ταύτα πάντα έγέγοντο εν ριπή όφθαλμου, ήμεεις δε έδράμομεν πάντες εις βοήθειαν αυτού, και μάλιστα ο Αίγκολος προφθάσας πρώτος άνεστήκωσε το πυροβόλον, και με το κοντάκιον αυτού εκτύπησε το θηρίον εις την κεφαλήν τοσοϋτον ίσχυρά, ώστε κατεκρημίσθη εν τῷ χειμάρρῳ· πλην κατά δυστυχίαν συν αὐτῷ έπεσε και ο δυστυχής νέος άπολέσας την ισορροπίαν του σώματός του. Και επάλαισε μεν επί τινος στιγμάμας ο ταλαίπωρος προς τον άδυσώπητον χειμάρρον, αλλά μη δυνηθείς ν' άνθίξη επνήγη . . . »

I. ΔΕ-ΚΙΓΑΛΛΑΣ.

ΤΑ ΠΕΡΙΛΗΠΤΑ.

—ο—

(Συνέχεια. Ίδε φυλλάδ. ΡΑΕ').

— Η Άμαλία! υπέλαβεν ο δουξ άνεγερθείς μεθ' όρμης και βαδίσας τεταραγμένος ο Κ. Νεύδεργ τον όποιον ενόμιζα πρό όλίγου άκόμη . . . Κ. Γροσεστίν, έχεις άποδείξεις;

— Δυστυχώς, ύψηλότατε, είδα . . . άπεκρίθη ο βαρόνος με φωνήν θρηνώδη· αν ήξεύρετε πόσον έδίστασα πριν σας φέρω την άποτρόπιον αυτήν είδησιν . . . αλλά.

— Θα ήπατήθης ίσως· δεν ήμπορώ να φαντασθῶ . . .

— Άλλοίμονον! άνέκραξε στεναζών ο Γροσεστίν. Είμαι εύκολον να λάβετε και η ύψηλότης σας

τας αυτές άποδείξεις. Η Κ. Ζέφτ θα ύποκριθή την άρρώστον, δια να μη σας συνοδεύτη. Έδωκε δε και εις τον Κ. Νεύδεργ, τα κλειδιά κρυφής τινος παρόδου η όποία φέρε εις τον κοιτώνά της, και τον περιμένει εκεί απόψε τα μεσάνυκτα.

— Απόψε! . . . τα μεσάνυκτα! επανέλαβεν ο δουξ δυσνασχετών, και άνέπεσεν εις θρανιον. Λοιπόν, άνέκραξε μετ' άμικρόν και μετ' όργης, πρέπει . . . Και έσιώπησε.

— Έχετε διαταγὰς να με δώσετε; ήρώτησεν ο Γροσεστίν.

— Όχι! αλλά πιθανόν να ήναι λάθος, άπάτη . . . Δεν θέλω να καταδικάσω πριν πεισθῶ, να τιμωρήτω χωρίς να είμαι βέβαιος δια το σφάλμα. Θα σκεφθῶ! Καλά, Γροσεστίν, σ' εύχαριστῶ, φίλε μου . . . Έχω ανάγκην να μείνω μόνος.

Και άπεχαιρέτισε τον βαρόνον, όστις δεν εφαινετο πολλά εύχαριστημένος από τον δουκα.

Έν τοσοϋτῳ η Κ. Ζέφτ εύπρεπίζετο· ήλθε δε προς αυτήν και η Κ. Ίουστίνα, την όποιαν ύπεδεχθη εκεινη εύμενης και μειδιῶσα.

— Καλῶς ὄρισες, μικροϋλά μου!

Και τῶντι η Ίουστίνα ήτο πολλά μικρά, μελαγχροινή, λεπτή και άσχημοτάτη· Άλλ' οί μικροί όφθαλμοί της ήταν ζωηρότατοι, και άνήγγελλον σπανίαν όξύνοϊαν.

— Λοιπόν; ήρώτησεν η Άμαλία.

— Ο Κ. Γροσεστίν ήλθεν απόψε· πλην μ' έφάνη ότι τα έχει χαμένα. Όλην την ὄραν έλαλοϋσε μόνος του, και έλεγε το όνομα ενός Φρεδερίκου.

Η Άμαλία άνεκάγχασεν· άνεκάγχασε δε και η Ίουστίνα.

— Εσπανάμεν την κεφαλήν μας δια να εύρωμεν ποίος είναι αυτός ο Φρεδερίκος· φαίνεται ότι είναι νέος τις έπιστήμιος του Ύψηλοτάτου . . . και αν γνωρίζω καλῶς τον χαρακτήρα του βαρόνου, σκοπόν έχει να τον δολοφονήτη.

— Α! άνέκραξεν η Άμαλία άνασκιρτήσασα· τί λέγεις! . . . τον Φρεδερίκον;

— Μάλιστα· είμαι βεβαιωτάτη

— Θεέ μου! ο Γροσεστίν λοιπόν είναι τέρας! . . . να δολοφονήτη! . . . φρικτόν.

Έν τῷ μεταξύ τούτῳ ήκούσθη κρότος έλαφρών και ταχέων βημάτων, και μετ' όλίγον έφάνη η Ματθίλδη και είπεν·

— Η Ύψηλότης του.

Και η μεν Άμαλία εταράχθη, η δε Ίουστίνα έγεινεν άφαντος. Όταν εισήλθεν ο δουξ εφαινετο σύννους μεν, άλλ' άτάραχος. Καθήσας δε παρά την Άμαλίαν,

— Τί τρέχει, ήρώτησε, φιλάτη μου; με είπαν ότι άσθενείς.

— Κατά δυστυχίαν ναι, Ύψηλότατε. Ήμην κακοδιάθετος γθές το έσπέρας, και δεν ήμπορεσα να κοιμηθῶ δι' όλης τῆς νυκτός· δεν ήξεύρω τί έχω, πλην . . .

Έκείνος δε κλίνας προς αυτήν, και λαβών την χειρά της, την ίδεν άσκαρδαμυκτι και είπε·

— Τῶντι, με φαίνεσαι τεταραγμένη. Όθεν . . . δεν θα ήμπορέτης να με συντροφεύσης σήμεραν.

— Πῶς! άναχωρείτε;

— Βέβαια· το είχα άποφασίσει, δεν το ήξεύρεις; δεν σε ώμιλήθη γθές το έσπέρας. Ναι μεν δεν ήτο τόσο καλά . . . Ηλπίζα όμως ότι θα με συντροφεύσης . . . Άλλ' αν πάσχεις, έννοῶ ότι διατάξεις να εκτελής εις κόπους. Σκοπεύω να κινήγησω τόσον νύκτα με τα φῶτα, και θα περάσω ὄλην πῆν νύκτα εκεί. Όστε αύριον το πρωί θα μάθω τα περι τῆς ύγείας σου.

— Εύγνωμονῶ δια την καλοσύνην τῆς Ύψηλότητός σας. Λυπούμαι τῶντι κατάκαρδα διότι δεν ήμπορώ να σας συνοδεύσω και να μεβέξω τῆς διασκεδάσεως . . . πλην νομιζῶ ότι έχω πυρετόν.

— Κ' εἶγω το νομιζῶ· ο σφυγμός σου είναι ταχύς. Μην άμελήσαι, άγγελέ μου· συμβουλεύσου τον Βερεχάϊμ, πλην έλπίζω ότι το πράγμα είναι μικρόν. Ύγιαινε!

Και θλίψας περιπαθῶς την χειρά της άνεχώρησεν.

— Άνεχώρησεν η Ίουστίνα; ήρώτησεν η Άμαλία.

— Όχι, Κυρία, άπεκρίθη η Ίουστίνα γελῶσα, και πηδήσασα εις το μέσον ὡς διαβολός. Ήμην κρυμμένη.

— Λοιπόν, μικροϋλά μου, τί νομιζεις ότι θα κάμη ο Γροσεστίν;

— Τῆ αληθεία δεν ήξεύρω. Ότι είναι ὄλωσ φωτιά δεν ύπάρχει άμφιβολία· αλλά δεν άπεφάσισεν άκόμη. Η εζόντωσις του Λουδῶλφου τον κατετάραξε, και με φαίνεται ότι βλέπει ανενῶς εμπρός του φυλακὰς και σίδηρα. Είναι άξιος λύπης. Είναι άδιακόπως άνήσυχος. Το αίμα είναι άνεβασμένον εις την κεφαλήν του, και τα ὄμμάτια του κατακόκκινα, και φοβούμαι μη πάθη άποπληξίαν. Είναι τρελός, και κάμει χιλίας άνοησίας. Αν δεν τον χάση άλλος, θα χαθῆ μόνος του· εσάλευεν ο μυελός του.

— Έχεις δίκαιον, μικροϋλά μου, έχεις δίκαιον· αλλά πρέπει να ὀμολογήσης ότι ὄλα τα συμβαινόντα είναι τόσο παραδόξα και άπροσδόκησα, ὡστε δεν είναι δύσκολον να χάση τις τον νοῦν του. . . Ίδὲ τον ταλαίπωρον Λουδῶλφον! πῶς έπεσε! και έπειτα . . . δεν έτελείωσαν τα πράγματα. . . Τέλος πάντων! είναι άπίστευτον και τροχέρον! Το πῆν είναι τώρα να φανῆ τις άτάραχος, και να κατορθῶση να πιασθῆ από τα κλαδία.

— Grazzia dell'aviso, άπεκρίθη καγχάζουσα η Ίουστίνα· πρέπει όμως να είναι πολὺ στερεὰ δια να μη τα συντριψῆ ο χονδρός μας βαρνος και πέση.

Η Άμαλία εζεκάρδισθη· άκούσασα την μεταφοράν, και είπεν·

— Εὔγε, Ίουστίνα! Το κατ' έμέ όμως δεν είμαι άκομη χάρις τῷ Θεῷ, τόσον βαρεία, και θα τον αφήσω να πέση μόνος του,

I.

Είς μόνος λύχνος έφώτιζε το δωμάτιον τῆς Άμαλίας, ητις εκειτο εζηλωμένη επί άνακλινητῆριον. Άφελές μεν αλλά κομψότατον ήτο το οικεικόν έν-

δωμά της, και φεγγομένη υπό του άμυδρου και γλυκεροῦ φωτός, εφαινετο μεταξύ των διαφανῶν και λευκῶν ὕφασμάτων, δι' ὧν έλαμπον τα περιβάλλοντα τους λευκοὺς βραχιονὰς της χρυσῆ ψέλλια, και το στολίζον τους λευκοὺς ὄμους της περιδέραιον, ὡς φάντασμα έπαγωγόν και ήδονικόν.

Εφαινετο δε περιμένουσα μετ' άλυπομονητίας. Ενότιοτε άνυψούσα την κεφαλήν, ήκρατο. Ητο τότε μεσονύκτιον, και βαθυτάτη σιωπή έπεκράτει περι αυτήν. . . . Μόνος ο έλαφρός ήχος τῆς συμπαρατρίβῆς των μεταξωτῶν, ὡς ακις εκινείτο, διεκοπτεν αὐτήν· άλλοτε δε άνακλινομένη έφερεν εις το μέτωπόν της την δεξιάν δεικνύουσα άνησυχίαν.

Τέλος πάντων ήκουσε κρότον ὑπόκωφον, και σκιρτήσασα άνεκάθητεν· άμέσως δε παραθυρίς τις κρυφία ήνοιχθη, και άνθρωπός τις εισήλθε σιγαλά.

— Φρεδερίκε! άνέκραξε μετ' ζωηρότητος. Και ὄρμησασα προς αὐτόν τον περιεπτύχθη, και εκρεμάσθη από του λαιμοῦ του ὄλη μεθύουσα υπό ήδονῆς. Φρεδερίκέ μου! εύχαριστῶ ότι ήλθες! Σ' ε-περιμένα . . . και έφοβούμην! Έφοβούμην καμμίαν παγίδα, καμμίαν ενέδραν, κανέν εζαφνικόν. . . Πλην κατεφρόνησες τον κίνδυνον! Ίδου ήλθες! είσαι πάντοτε ο αὐτός, άτρόμητος, τολμηρός δαίμων μου, κύριός μου, τύραννός μου!

Άλλ' ο Φρεδερίκος ίστατο ὄρθιος, ακίνητος, και σιωπηλός· άποσυρθείς δε μικρόν κατά μικρόν των περιπαθῶν άγκυλῶν τῆς Άμαλίας, περιέφερεν επ' αὐτῆς αὐστηρόν και ὄξυ βλέμμα.

— Κυρία, είπε μετ' ψυχρότητος και άταραξίας, είσθε ὄραιοτάτη. . . και ὄρατα στολισμένη! τ' ὀμολογῶ . . . και σας συγγαίρω. Πλην . . . θα ήπατήθητε βεβαιῶς· και δεν ήτον άνάγκη δια να με ύποδεχθῆτε να εύπρεπισθῆτε με τόσον κομψότητα. Ηπατήθητε . . . και σας οικτείρω.

Η Άμαλία ὀπισθοχωρήσασα άνέκραξε τρέμουσα και άπορούσα·

— Τί, Φρεδερίκε! . . . τί έννοεις;

— Βεβαιῶς ήπατήθητε! Ενομίατε ίσως ότι ερχόμενος έδῶ ὡς ο Λουδῶλφος θάτον ενιμούμην! αλλά, κυρία, ήπατήθητε· έπρεπε μεταξύ του άτίμου εκείνου και έμοῦ να κάμετε διαφοράν.

— Φρεδερε! άνεφώνησεν η Κ. Ζέφτ, καταβληθείσα υπό του ὄφους εκείνου και των άπροσδοκῆτων επιπλήξεων. Τί σημαίνουν αὐτὰ τα λόγια; . . .

Άλλ' ὄχι, το βλέπω· θέλεις ν' άστευθῆς και με φοβίζεις . . .

— Ν' άστευθῶ, Άμαλία! ὄχι. Τῶντι σε λέγω λόγους αὐστηροὺς και σπουδαίους. Ός προς τον φόβον σου . . . Ναι, ήμπορείς και πρέπει να τρέμης! Πρέπει να τρέμης εμπροσθέν μου, διότι γνωρίζω τας παρεκτροπάς σου . . . και διότι έχω την εντολήν να τας τιμωρήσω.

(Επιτεται συνέχεια.)

ΕΡΜΟΓΑΥΦΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΟΣΣΟΥ.

—ο—

(*Ιδὲ φυλλαδ. ΡΔΓ'. καὶ ΡΑΕ'.)

Εὐσπλαγγία.

Ὡς ὑπεσχέθημεν ὅτε ἐδημοσιεύσαμεν τὴν μίαν τῶν τριῶν πλευρῶν τοῦ μνημείου τοῦ μακαρίτου Κ. Ἰπλιζή (σελ. 356), καταχωρίζομεν ἐνταῦθα καὶ τὴν δευτέραν, ἀεικονίζουσαν τὴν εὐσπλαγγίαν.

Ὀρφανὸν καὶ πτωχὸν παιδίον, κρατεῖ εἰς τὰς ἀγκάλας τὴν μικρὴν αὐτοῦ ἀδελφὴν, γυμνὸν, κατατρυχώμενον ὑπὸ τοῦ ψύχους καὶ ζητούντα ἄρτον. Τὸ ὄρφανὸν καὶ πτωχὸν παιδίον πλησιάζει πρὸς τινὰ γυναῖκα, καὶ ἔξαιεῖται τὸ ἔλεος αὐτῆς ὑπὲρ τοῦ ἀλώου βρέφους· ἡ δὲ γυνή, τείνουσα περιπαθῶς τὰς χεῖρας, δεικνύει ὅτι οὐ μόνον τροφὴν εἶναι πρόθυμος

νά χορηγήτῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ παραλάβῃ, καὶ νὰ περιβάλῃ, καὶ νὰ υἱοθετήσῃ ἀμφοτέρω τὰ μεριάκια.

Τὸ αἶσθημα τοῦτο τῆς εὐσπλαγγίας μετὰ πολλῆς τῶντι ἐπιτυχίας παρέστητεν ἡ γλυφίς τοῦ τεχνίτου· ἡ πρόθυμος κίνησις τῆς γυναικὸς πρὸς τὰ βρέφη, ἡ θέσις τοῦ σώματος, ἡ τάσις τῶν χειρῶν, τοῦ προσώπου ἢ ἐκφρασις, ἐρμηνεύουσι μόναι πρὸς τὸν θεατὴν τὴν ἔννοιαν τῆς συμβολικῆς παραστάσεως, καὶ ἐλκύουσι τὴν συμπάθειαν αὐτοῦ πρὸς τὰ λιμώττοντα καὶ ἀπορφανισμένα ἐκεῖνα μεριάκια.

—ο—